

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 กรณีศึกษา

โครงการจัดตั้งศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย (A Project for Thailand Public Domain Center; TPDC) ได้มีการศึกษาในเรื่องของความเป็นไปได้จากการรวบรวมข้อมูล เอกสาร อันเกี่ยวข้องกับการศึกษา ทั้งนี้ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น สำหรับส่วนของกรณีศึกษา จะเป็นการศึกษาข้อมูลขององค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการศึกษา ทั้งนี้ผู้ศึกษาจะขอยกประเด็นอันเกี่ยวข้องกับการศึกษาเท่านั้น ทั้งนี้ผู้ศึกษาทั่วไปสามารถศึกษาต่อเนื่องในรายละเอียดอื่นๆ อันนอกเหนือจากประเด็นการศึกษาได้ตามแหล่งที่ผู้ศึกษาได้อ้างอิงไว้ โดยกรณีศึกษาสำหรับโครงการจัดตั้งศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ได้แก่ ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (Thailand Creative and Design Center; TCDC) อุทยานการเรียนรู้ (Thailand Knowledge Park; TK park) และห้องสมุดมารวย อีกทั้งยังขออ้างอิงองค์กรเพิ่มเติมอันเกี่ยวเนื่องกับนโยบายอันสอดคล้องและทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการจัดทำและศึกษาโครงการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย อันได้แก่ กระทรวงวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย และ กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ตลอดจนจนสภาพแวดล้อมขณะดำเนินการศึกษาและการวิเคราะห์แผนงาน การวางกลยุทธ์เฉพาะองค์กรที่เหมาะสมจากข้อมูลทั้งหมด เพื่อนำเสนอแนวทางในการจัดตั้งศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งมีรายละเอียดสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการดังนี้

4.1.1 ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (Thailand Creative and Design Center; TCDC)

4.1.1.1 ความเป็นมา

รัฐบาลภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรได้มีการดำเนินยุทธศาสตร์เพื่อการฟื้นฟูภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทย อีกทั้งยังต้องการยกระดับความสามารถของการแข่งขันของประเทศ โดยมีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งทุน เพื่อกระตุ้นการบริโภคที่ขยายตัวและส่งผลกระทบต่ออัตราการเจริญเติบโตของประเทศ แต่นั่นก็ไม่สามารถทำให้อัตราดังกล่าวมีแนวโน้มที่

สูงขึ้นได้อย่างยั่งยืนและต่อเนื่อง กล่าวคือ จำต้องดำเนินนโยบายเพื่อเร่งการพัฒนาให้เกิดโครงสร้างที่แข็งแกร่งเพื่อเป็นพื้นฐานที่จะขยายโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงความรู้ (Knowledge-software) ที่สามารถกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ อันจะนำไปสู่กระบวนการสร้างผู้สร้างสรรค์งาน นักคิด นักออกแบบ ตลอดจนผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่มีการผสมผสานและบูรณาการแนวคิด โดยนำทุนมาผนวกกับความคิดสร้างสรรค์ เพื่อการพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการของประเทศไทย

ทั้งนี้ รัฐบาล จึงได้ดำเนินการจัดตั้งสำนักงานศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ หรือ Thailand Creative & Design Center; TCDC ขึ้นเมื่อเดือนกันยายน 2546 โดยเป็นหน่วยงานเฉพาะด้านภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ หรือ Office of Knowledge Management and Development; OKMD ซึ่งเป็นองค์การมหาชนที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ พ.ศ.2547¹ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก ในการสร้างโอกาสให้ประชาชนได้เข้าถึงความรู้ เพื่อที่จะสนับสนุนให้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งาน ด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงผลงานและความสำเร็จจากนักออกแบบทั่วโลก ทั้งนี้ก็เพื่อการสร้างสรรคงานใหม่ๆ ขึ้นมานั่นเอง

โดยศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (TCDC) ได้ร่วมมือกับภาคธุรกิจ ผู้ประกอบการ SME และนักออกแบบ อันมีเป้าหมายที่สำคัญเพื่อการสนับสนุนให้ประชาชนไทยได้ตระหนักถึงคุณค่าของการออกแบบเพื่อการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ ตลอดจนส่งเสริมและเผยแพร่งานของนักออกแบบไทยให้เป็นที่รู้จักทั้งในประเทศไทยและสากล

4.1.1.2 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อเต็มภาษาไทย	ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ
ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ	Thailand Creative & Design Center
ชื่อย่อ	TCDC
ผู้รับผิดชอบองค์กร	สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้
สถานภาพองค์กร	องค์การมหาชน
เริ่มเปิดบริการตั้งแต่	15 พฤศจิกายน พ.ศ.2548

¹ <<http://www.tcdc.or.th>>, 15 กุมภาพันธ์ 2550.

วัน-เวลา ปิด-เปิด ทำการ
สถานที่ตั้ง

อังคาร-อาทิตย์(หยุดวันจันทร์) เวลา 10.30-21.00 น.
ชั้น 7 อาคารเอ็มโพเรียม ทาวเวอร์, กรุงเทพมหานคร
หรือ ชั้น 6 ดี เอ็มโพเรียม ซอยปิ้ง คอมเพล็กซ์

ภาพที่ 4.1

สถานที่ตั้งศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ
ดี เอ็มโพเรียม ซอยปิ้ง คอมเพล็กซ์

ที่มา: ทีซีดีซี, ออนไลน์

พื้นที่ให้บริการ
การติดต่อ

4,490 ตารางเมตร
ชั้น 6 ดี เอ็มโพเรียม ซอยปิ้ง คอมเพล็กซ์
622 สุขุมวิท 24 กรุงเทพมหานคร 10110
โทรศัพท์ (66) 2 644 8448
โทรสาร (66) 2 664 8458
อีเมลล์ info@tcdc.or.th

เว็บไซต์

<http://www.tcdc.or.th>

อัตราค่าสมัครสมาชิกรายปี

นักเรียน นักศึกษา ผู้สูงอายุ 600 บาท

ข้าราชการ เจ้าหน้าที่รัฐวิสาหกิจ 600 บาท

ประชาชนทั่วไป 1,200 บาท

ชาวต่างชาติ 3,600 บาท

สมาชิกพิเศษ 12,000 บาท

ซึ่งหากต้องการเข้าใช้บริการในส่วน Material

ConeXion จะต้องเสียค่าสมัครเพิ่มจากอัตราค่าสมัครปกติ

ตราสัญลักษณ์

ขนมใส่ไส้

คือความชาญฉลาดระหว่างความคิดสร้างสรรค์ และ

งานออกแบบไทยที่มีมาเนิ่นนาน เป็นการผสมผสานส่วนผสมหลากหลายชนิด ให้กลายเป็นขนมรสอร่อย โดยใช้บรรพบุรุษจากธรรมชาติที่ต้องใช้ความละเอียดละไม ทั้งความคิด และการประดิษฐ์ ส่งผลให้เกิดผลผลิตที่สมบูรณ์ไปด้วยสัมผัสของการบริโภค ซึ่งเป็นผลงานที่โดดเด่นไม่เหมือนใคร เป็นความงดงาม ที่เกิดขึ้นจากความได้เปรียบของความแตกต่างทางวัฒนธรรม และทรัพยากรของประเทศ

ภาพที่ 4.2

ตราสัญลักษณ์ (Logo) ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ

ที่มา: ทีซีดีซี, ออนไลน์

ภาพที่ 4.3

ตราสัญลักษณ์ (Logo) ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบพร้อมชื่อภาษาอังกฤษ

ที่มา: ทีซีดีซี, ออนไลน์

4.1.1.3 พื้นที่ให้บริการ ศูนย์สร้างสรรค์การออกแบบ (TCDC) ได้มีการแบ่งพื้นที่ให้บริการที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

- TCDC Resource Center

Comment [N1]: หัวข้อย่อยของหัวข้อย่อยนี้ให้ย่อหน้าเข้าไป 8 ตัวอักษรก่อนเริ่มพิมพ์หัวข้อ การให้เลขหัวข้อนี้ให้ใช้เลขทศนิยม 3 ตำแหน่ง ในการพิมพ์หัวข้อย่อยของหัวข้อย่อยของหัวข้อย่อย เช่น 1.1.1.1, 1.1.1.2, 1.1.1.3, *.*.*

ภาพที่ 4.4

ตราสัญลักษณ์ (Logo) TCDC Resource Center

ที่มา: ทีซีดีซี, ออนไลน์

ภาพที่ 4.5

บรรยากาศในส่วน TCDC Resource Center

ที่มา: ทีซีดีซี, ออนไลน์

ในส่วนนี้จะเป็นส่วนสำคัญโดยเป็นพื้นที่ต่อยอดความคิดสร้างสรรค์ โดยเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลด้านการออกแบบและความคิดสร้างสรรค์ที่ใหญ่ที่สุดในเอเชีย (ข้อมูล พ.ศ.2548) ซึ่งจะเป็นศูนย์รวมข้อมูลในการค้นคว้าแก่นักออกแบบ นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ในการสร้างสรรค์ผลงานโดยได้ข้อมูลและแรงบันดาลใจมาจากพื้นที่นี้ โดยหวังผลในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเป็นหลัก

ทรัพยากรในส่วนนี้จะประกอบไปด้วย หนังสือด้านการออกแบบกว่า 15,000 เล่ม ครอบคลุมทุกหัวข้อความสนใจ อาทิ ประวัติศาสตร์ศิลปะ ตกแต่งภายใน สถาปัตยกรรม แฟชั่น และสิ่งทอ เรขศิลป์ ภาพนิ่ง และภาพยนตร์ เป็นต้น² รวมไปถึง นิติสารและวารสาร ตลอดจนการ

² <<http://www.tcdc.or.th>>, 14 กุมภาพันธ์ 2550

บริการสื่อมัลติมีเดียที่ทันสมัยและเอื้อต่อการค้นคว้าได้ตามอัธยาศัยของผู้บริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนของฐานข้อมูลออนไลน์ อันประกอบไปด้วย ARTbibliographies Modern (ABM) ฐานข้อมูลด้านศิลปะยุคโมเดิร์นและศิลปะร่วมสมัย, Design and Applied Arts Index (DAAI) รวบรวมข้อมูลอ้างอิงกว่า 130,000 รายการ จากหนังสือพิมพ์และวารสารด้านการออกแบบและงานฝีมือกว่า 500 ชื่อ และ Global Market Information Database (GMID) ฐานข้อมูลด้านงานวิจัยตลาดโลก ที่รวบรวมข้อมูลเชิงลึกของประเทศต่างๆ อุตสาหกรรมหลายประเภท และพฤติกรรมของผู้บริโภค ซึ่งถือเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์เป็นอย่างมากในการสร้างสรรค์งานออกแบบให้มีประสิทธิภาพและตรงใจผู้บริโภค

จากการศึกษาและสังเกตจากการลงวิจัยภาคสนาม จะเห็นได้ว่าการให้บริการในส่วน of TCDC Resource Center นั้นมีการลงทุนในเรื่องของหนังสือจากต่างประเทศที่มีราคาสูงเกินกว่าที่นักออกแบบ หรือนักศึกษา ตลอดจนประชาชนทั่วไปสามารถจะซื้อไว้ในครอบครองได้ครบทั้งหมด ถือเป็นบริการที่สามารถเปิดโอกาสในการเรียนรู้จากสื่อที่รวบรวมข้อมูลอันเกี่ยวข้องกับการออกแบบทั้งในและต่างประเทศได้เป็นอย่างดี ตลอดจนการเลือกใช้สื่อมัลติมีเดีย และฐานข้อมูลออนไลน์ที่สอดคล้องกับการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) ซึ่งแล้วแต่ความถนัดและความสะดวกในการรับสื่อของผู้ศึกษานั้นๆ นับเป็นการเปิดโอกาสในการเข้าถึงองค์ความรู้ให้กว้างขวางขึ้นอีกด้วย

เมื่อนำการบริหารจัดการองค์ความรู้ในส่วนนี้ของศูนย์สร้างสรรค์การออกแบบ (TCDC) มาวิเคราะห์ ผู้ศึกษาจึงได้มองเห็นแนวทางในการบริหารจัดการองค์ความรู้ อันได้แก่ สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรม (Public Domain) อันจะอยู่ในศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย (Thailand Public Domain Center; TPDC) ซึ่งสามารถเทียบเคียงกับการจัดการข้อมูลของกรณีศึกษานี้ได้เป็นอย่างดี เพราะวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการงานในส่วนนี้นอกจากจะให้ความรู้แล้ว ยังมีส่วนในการกระตุ้นให้เกิดการสร้างสรรค์งานทางวัฒนธรรมใหม่ๆ จากผู้สร้างสรรค์ที่เข้ามาใช้บริการอีกด้วย ซึ่งถือว่ามีความใกล้เคียงกันเป็นอย่างมาก

- Material ConneXion@Bangkok

ภาพที่ 4.6

ตราสัญลักษณ์ (Logo) Material ConneXion@Bangkok

Material ConneXion® Bangkok
New York · Bangkok · Cologne · Milan

ที่มา: ทีซีดีซี, ออนไลน์

ภาพที่ 4.7

ตัวอย่างวัสดุในส่วน Material ConneXion

ที่มา: ทีซีดีซี, ออนไลน์

ห้องสมุดวัสดุ Material ConneXion® ซึ่งก่อตั้งโดย George Beylerian ณ กรุงนิวยอร์ก ในปี 1997 นั้น ปัจจุบันได้รับการยอมรับว่าเป็นแหล่งข้อมูลระดับโลกที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัสดุและกระบวนการผลิตใหม่ๆ โดยห้องสมุดจะมีตัวอย่างวัสดุจัดแสดงไว้มากกว่า 3,000 รายการ ซึ่งแบ่งออกเป็นแปดประเภทคือโพลิเมอร์ แก้ว เซรามิกส์ คาร์บอน ซีเมนต์ โลหะ วัสดุธรรมชาติ และวัสดุแปรรูปจากธรรมชาติ

นอกเหนือจากห้องสมุดตัวอย่างวัสดุจริงที่นิวยอร์ก กรุงเทพฯ โคโลญ และมิลาน สมาชิกของ Material ConneXion ยังสามารถเข้าใช้บริการฐานข้อมูลวัสดุออนไลน์ได้ที่เว็บไซต์ <http://www.materialconnexion.com>

Material ConneXion มีหลักเกณฑ์ในการเลือกวัสดุใหม่ๆ โดยพิจารณาจากปัจจัยต่างๆ ได้แก่ นวัตกรรมแปลกใหม่ ความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความหลากหลายในการนำไปประยุกต์ใช้งาน

นอกจากนี้ Material ConneXion® ยังมีบริการด้านการตลาดและให้คำปรึกษาแก่สมาชิก ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ คาดการณ์กระแส (Trend) ในโลกของวัสดุว่าจะไปในทิศทางใด³

ส่วนนี้ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบถือเป็นแนวคิดใหม่ในการบริหารจัดการองค์ความรู้ทางการออกแบบเลยทีเดียว ทั้งนี้เพราะวัสดุส่วนใหญ่จะถูกรวบรวมในรูปแบบของหนังสือ ซึ่งมีลักษณะเป็นภาพ ไม่สามารถจับต้องได้จริง ซึ่งในส่วนนี้สามารถให้เห็นพื้นผิว ลักษณะทางกายภาพ และคุณสมบัติต่างๆ ของวัสดุจริง ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับงานออกแบบได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพสูงกว่าการเห็นเฉพาะภาพถ่ายอย่างเดียว

- ร้านกาแฟดอยตุง (Doitung)

ร้านกาแฟดอยตุง (Doitung) เป็นธุรกิจใหม่ของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ภายใต้การบริหารงานของ ม.ร.ว.ดิศนัดดา ดิศกุล ซึ่งถือเป็นการผสมผสานทรัพยากรที่มูลนิธิได้ส่งเสริมให้มีการผลิตกาแฟเพื่อส่งเสริมอาชีพให้กับชาวเขาเป็นทุนเดิม ประกอบกับแนวคิดการทำธุรกิจและต้องการปรับภาพลักษณ์องค์กร กาแฟดอยตุง จึงได้เริ่มบุกตลาดในช่วง 2-3 ปีมานี้ ตามแนวความคิดที่ว่าเป็นร้านกาแฟร่วมสมัย ภายใต้ชื่อ “ดอยตุง คอฟฟี่ แกลลอรี”⁴

ภาพที่ 4.8

ตราสัญลักษณ์(Logo) และสินค้าร้านกาแฟดอยตุง (Doitung)

³ <<http://www.materialconnexion.com/th/page/th/profile/index.htm>>, 8 มีนาคม 2550

⁴ <http://www.nationejob.com/content/worklife/careertalk/template.asp?conn_o=467>, 19 กุมภาพันธ์ 2550

จากการใช้บริการของผู้ศึกษาเองทั้งสาขาศูนย์สร้างสรรค์การออกแบบ โรงพยาบาล ศิริราช และสวนลุม ไนท์พลาซ่า จะเห็นบรรยากาศของร้านที่อบอุ่น ด้วยการตกแต่งร่วมสมัย ตลอดจนกาแฟที่มีรสชาติแตกต่าง และราคาสมเหตุสมผล ประกอบกับรายการอาหารและเครื่องดื่มยังมีความเป็นไทยร่วมสมัยและการสร้างสรรค์เครื่องดื่มรสชาติใหม่ๆ ตลอดจนการนำเบเกอรี่มาบริการลูกค้าต่างชาติและผู้นิยมการทานกาแฟกับขนมอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาร้านกาแฟไทยให้มีคุณภาพและรสชาติทัดเทียมร้านกาแฟของต่างประเทศ เช่น สตาร์บัคอีกด้วย รวมไปถึงการจำหน่ายของที่ระลึกจากมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ที่ทำขึ้นเฉพาะที่ร้านกาแฟดอยตุง ซึ่งเป็นงานทำมือที่น่ารักและเหมาะแก่การเก็บสะสม ตลอดจนกาแฟสำเร็จรูป กาแฟคั่วบด และอุปกรณ์การชงกาแฟที่เหมาะสมกับคนรักกาแฟอีกด้วย

ซึ่งด้วยเอกลักษณ์ และบรรยากาศของร้านกาแฟดอยตุง ถือว่าน่าสนับสนุนในการนำสาขาเข้ามาบริการในศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย เพราะมีความชัดเจนในเรื่องของแนวความคิดของร้าน ตลอดจนการประยุกต์รายการอาหารต่างๆ ของไทยให้เข้ากับยุคสมัยได้เป็นอย่างดี ตลอดจนการสร้างรายได้กลับคืนสู่ประโยชน์สาธารณะ และสร้างอาชีพแก่ชาวเขาที่เป็นเป้าหมายสำคัญในการดำเนินธุรกิจของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงอีกด้วย

- ร้านอาหารภรณ์ (Bharani)

ภาพที่ 4.9

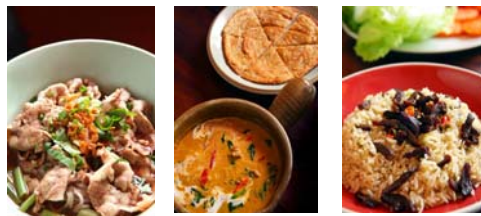
ตราสัญลักษณ์(Logo) และสินค้าร้านอาหารภรณ์ (Bharani)

ที่มา: ฟิชชีซี, ออนไลน์

ภาพที่ 4.10

ตัวอย่างอาหารภายในร้านอาหารภรณ์ (Bharani)

ที่มา: ทีซีดีซี, ออนไลน์

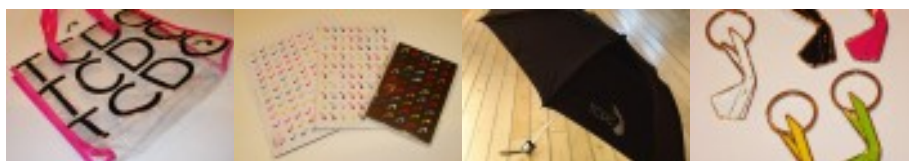
ร้านอาหารภรณ์ เป็นร้านอาหารไทยที่มีประวัติความเป็นมายาวนาน โดยเริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2492 เป็น เหล่าบรรดานักชิมเรียกว่าเป็นต้นตำรับของโฮมคูกิ่งหรือโฮมเมดเลยทีเดียวได้ซึ่งระยะเวลากว่า 50 ปี เปรียบเสมือนการันตีความอร่อยได้เป็นอย่างดี ซึ่งแน่นอนว่าทั้ง 3 สาขา อันได้แก่ สาขาแรกในซอยทองหล่อ สาขาสุขุมวิท 23 และสาขาศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ จะมีการปรุงด้วยรสชาติแบบดั้งเดิมไม่เปลี่ยนแปลง ถือได้ว่าเป็นร้านอาหารที่ปรับตัวเพื่อการดำเนินธุรกิจมาแล้วกว่าครึ่งศตวรรษและก็ได้รับความนิยมไม่เปลี่ยนแปลง

สำหรับร้านอาหารภรณ์นั้น ถือได้ว่าน่าสนใจสำหรับการนำเข้ามาบริการผู้ให้บริการศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ในกรณีที่ย้าย หรือใช้ที่ทำการที่คาดว่าจะเปิดดำเนินการจากจามจุรีสแควร์เป็นบริเวณศูนย์วัฒนธรรม ถนนรัชดาภิเษก ด้วยตำแหน่ง แห่ง ที่ของโครงการนั้นตั้งอยู่ในโครงการพัฒนาพื้นที่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยเพื่อเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมนานาชาติ ของกระทรวงวัฒนธรรม ร้านอาหารไทยย่อมมีความจำเป็นที่จะต้องมีไว้เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวและผู้เยี่ยมชมอย่างแน่นอน และด้วยรสชาติดั้งเดิมแบบไทยๆ และชื่อเสียงของร้านภรณ์ ผู้ศึกษาคาดว่าจะได้รับความนิยมจากผู้ให้บริการเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้ให้บริการใช้เวลาอยู่ภายในศูนย์มากขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย

- ร้านขายของที่ระลึก

ภาพที่ 4.11

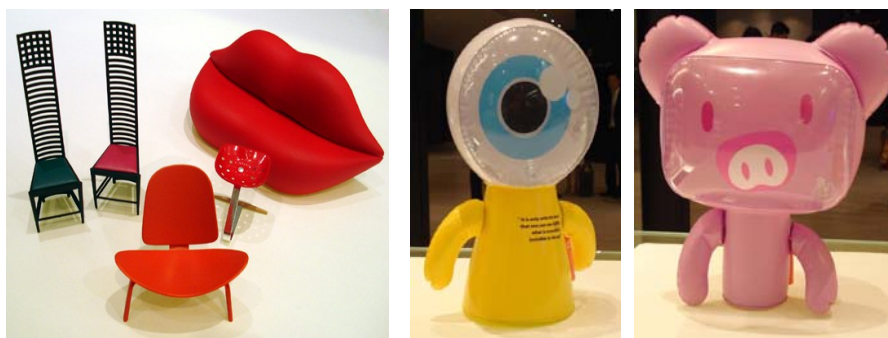
ตัวอย่างของที่ระลึกของศูนย์ส่งเสริมการออกแบบ (TCDC)

ที่มา: ทีซีดีซี, ออนไลน์

ภาพที่ 4.12

ของที่ระลึกจากต่างประเทศที่นำมาจำหน่ายในศูนย์ส่งเสริมการออกแบบ

ที่มา: ทีซีดีซี, ออนไลน์

เนื่องด้วยศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมในการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อการออกแบบ ดังนั้นตัวศูนย์เองก็ย่อมมีการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ของตนเอง เพื่อจำหน่าย รวมไปถึงเป็นของที่ระลึกสำหรับผู้ให้บริการ ทั้งนี้จากการศึกษาจะเห็นของที่ระลึก 2 กลุ่มหลักๆ คือ ของที่ระลึกของศูนย์สร้างสรรค์การออกแบบเอง และเป็นสินค้าจากต่างประเทศ และของดีไซน์เนอร์ที่มีชื่อเสียงมาจำหน่าย ซึ่งมีความหลากหลายและสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีในการผลิตเพื่อเป็นอุตสาหกรรมต่อไป

4.1.1.4 การแบ่งฝ่ายการทำงานของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ

1. ฝ่ายอำนวยการ
2. ฝ่ายนโยบายและพัฒนา
3. ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและอาคาร
4. ฝ่ายบริหารองค์ความรู้
5. ฝ่ายกิจกรรมและนิทรรศการ
6. ฝ่ายส่งเสริมและพัฒนาการออกแบบ
7. ฝ่ายความรู้สร้างสรรค์
8. ฝ่ายการตลาดและสื่อสารประชาสัมพันธ์
9. ฝ่ายบริการลูกค้า

การแบ่งฝ่ายการทำงานของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ อันมีสถานภาพเป็นองค์กรมหาชนจะเห็นได้ว่าเป็นความทันสมัยและแบ่งแยกหน้าที่ได้อย่างชัดเจนภายในองค์กร และไม่มีการทำงานซ้ำซ้อนกัน จากการศึกษาและสัมภาษณ์การแบ่งหน้าที่และรายละเอียดของงานอย่างชัดเจนในแต่ละฝ่ายจะทำให้การทำงานคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ โดยอยู่ภายใต้เป้าหมายหลักเดียวกันนั่นเอง ซึ่งข้อสังเกตอีกประการหนึ่งของนักศึกษา คือ แต่ละฝ่ายจะมีการนำเสนอของงานของตนออกมาภายในกรอบของนโยบายที่กำหนด โดยมีการประเมินผลทุกครั้งในการทำงาน อาทิ การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ งานนิทรรศการของฝ่ายการตลาดและสื่อสารประชาสัมพันธ์ในแต่ละครั้ง จะมีการวัดอัตรา และความถี่ของการเข้าถึงของผู้ใช้บริการ ตลอดจนใช้แบบสอบถามเป็นตัววัด เพื่อนำมาปรับใช้ในงานชิ้นต่อไป อีกทั้งการวิจัยและพัฒนาก็เป็นส่วนสำคัญที่ศูนย์ส่งเสริมการออกแบบได้นำมาใช้ในองค์กรได้อย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพ จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการองค์ความรู้ จนถึงการจัดแสดงนิทรรศการมีความเป็นมืออาชีพ และสามารถทำให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างได้ด้วยการบริหารสื่อ บริหารทรัพยากรบุคคล บริหารองค์ความรู้ที่มีความเชี่ยวชาญพิเศษ อันมีผลจากการทำวิจัย พัฒนา และประเมินผล แล้วนำมาดำเนินการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบในฝ่ายต่างๆ นั่นเอง

ภาพที่ 4.13

ภาพแสดงส่วนงานที่สำคัญในการบริหารจัดการองค์ความรู้
ของศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ

ที่มา: ทีซีดีซี, ออนไลน์

จากภาพส่วนที่ 1 จะเป็นส่วนของห้องสมุด หรือ TCDC Resource Center ส่วนที่ 2 จะเป็นส่วนของ Material ConneXion และส่วนสุดท้ายเป็นส่วนของนิทรรศการ จะเห็นได้ว่าทั้ง 3 ส่วนมีการจัดแสดงได้น่าสนใจ และง่ายต่อการเข้าถึงองค์ความรู้ โดยผู้ให้บริการสามารถนำเอามาใช้ในการสร้างสรรค์งานออกแบบได้เป็นอย่างดี นอกเหนือจากสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น หนังสือ สื่อมัลติมีเดีย ฐานข้อมูลออนไลน์ และ วัสดุต่างๆ จัดแสดงแล้ว ส่วนของนิทรรศการหมุนเวียนถือเป็นการบริหารจัดการองค์ความรู้ได้อย่างลงตัว และดึงดูดให้ผู้ให้บริการอยากเข้ามาใช้บริการศูนย์ได้อีกทางหนึ่งอีกด้วย

4.1.1.5 ข้อสังเกตจากกรณีศึกษา

ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ถือเป็นการบริหารจัดการองค์ความรู้ที่มีการดำเนินการที่ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้เป็นอย่างดี ในเรื่องของการให้บริการข้อมูล และองค์ความรู้อันเกี่ยวข้องและสามารถนำไปประกอบการออกแบบได้เป็นอย่างดี แต่ด้วยตำแหน่ง แห่ง ที่กล่าวคือ สถานที่ตั้ง ที่อยู่ในห้างสรรพสินค้านั้น กลับเหมือนดาบ 2 คมที่ทำให้ผู้ต้องการใช้บริการส่วนหนึ่งไม่กล้าเข้าใช้บริการ เหตุเพราะความหรูหราของห้างสรรพสินค้าและกลุ่มเป้าหมายของห้างสรรพสินค้าแห่งนี้ จึงทำให้กลุ่มผู้ให้บริการจะเป็นนักออกแบบในกรุงเทพมหานคร และนักศึกษาเป็นหลัก ประกอบกับอัตราค่าสมาชิกราคานั้นค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับศูนย์อื่นๆ ของสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (OKMD) จึงทำให้กลุ่มผู้ให้บริการไม่มากเท่าที่ควร เมื่อเทียบกับแนวคิดในการสร้างศูนย์เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันในเรื่องการออกแบบ ซึ่งไม่สามารถครอบคลุมไปถึงกลุ่มผู้ผลิตได้ในวงกว้าง อย่างไรก็ตามด้วยการบริหารจัดการที่ดี และการ

ประชาสัมพันธ์อันต่อเนื่องที่ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ได้พยายามดำเนินการมาตลอด และจากการสัมภาษณ์ก็เห็นแนวโน้มของอัตราการเพิ่มของสมาชิก และผู้ให้บริการ ทั้งนี้ เป็นเพราะองค์ความรู้ภายในศูนย์และนิทรรศการที่มีประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์งานออกแบบนั่นเอง ซึ่งรวมไปถึงการบริการที่ครบวงจรทั้งอาหาร เครื่องดื่ม และการอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อบรรยากาศทางการศึกษาอีกด้วย

4.1.2 อุทยานการเรียนรู้ (Thailand Knowledge Park; TK park)

4.1.2.1 ความเป็นมา

นโยบายอีกประการหนึ่งที่สำคัญของรัฐบาลภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร คือ นโยบายทางด้านการศึกษา ที่ต้องการพัฒนาสังคมไทยให้ก้าวไปสู่ความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ อันเป็นพื้นฐานของการวางรากฐานไปสู่การพัฒนาในด้านต่างๆ ของประเทศ อีกทั้งยังต้องการให้คนไทยได้รับโอกาสได้รับการศึกษา โดยการเรียนรู้และฝึกอบรมได้ตลอดชีวิต ด้วยการยึดหลักการศึกษารังชาติเป็นสำคัญ ทั้งนี้ การศึกษาจะช่วยในการสร้างคน และสร้างงานอันเป็นเหตุผลสำคัญในการพัฒนาชาติ

รัฐบาลได้วางนโยบายในการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งจะสนับสนุนในเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ การสร้างนิสัยรักการอ่าน โดยการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ และค้นคว้าข้อมูล ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนและบริการได้อย่างทั่วถึง ด้วยเหตุผลนี้จึงได้มีการจัดตั้งอุทยานการเรียนรู้ (Thailand Knowledge Park; TK park) ขึ้น ภายใต้การบริหารงานของสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (OKMD) โดยมีการเชื่อมโยงกันระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยเน้นการพัฒนา ส่งเสริมและเผยแพร่การปฏิบัติงานของหน่วยงานทางด้านการวิจัย ทั้งนี้ก็เพื่อการพัฒนาในเรื่องขององค์ความรู้ และการศึกษานั้นจะตกสู่สังคมไทยหรือผู้เข้าใช้บริการนั่นเอง

อุทยานการเรียนรู้ เป็นแหล่งรวบรวมความรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมายหลักคือเยาวชนไทย และประชาชนได้มีโอกาสได้เรียนรู้วิทยาการต่างๆ อันทันสมัยได้อย่างกว้างขวาง ตลอดจนการรณรงค์ในการสร้างอุปนิสัยรักการอ่าน และรักการเรียนรู้ด้วยตนเองประกอบกับการพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงด้วยกิจกรรมอันหลากหลายภายในศูนย์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมทักษะและความสามารถของเยาวชนและประชาชนผู้เข้าร่วม ตลอดจนการส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ทั้งนี้ได้นำเอาการสำรวจความคิดเห็นของเยาวชนเรื่อง “แหล่งการเรียนรู้

แบบใดที่วัยรุ่นต้องการ” อันมีผลสรุปว่า วัยรุ่นต้องการแหล่งการเรียนรู้ที่มีมากกว่าห้องสมุด ควรจะเป็นแหล่งรวบรวมกิจกรรมที่หลากหลาย อาทิ ดนตรี กีฬา หรือการฉายภาพยนตร์ ที่สามารถส่งเสริมให้มีการค้นคว้าข้อมูลที่หลากหลาย ภายใต้ความทันสมัย บรรยากาศอันร่มรื่น เป็นต้น ซึ่งทางผู้บริหารก็ได้จัดให้มีการนำเสนอแนวความคิดของกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้มาเป็นแนวทางในการจัดพื้นที่และให้บริการอุทยานการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองความต้องการเหล่านี้ ตลอดจนการสร้างรูปลักษณ์ใหม่ที่เหมาะสมเป็นการพลิกโฉมห้องสมุดในเมืองไทย ด้วยการนำสื่อมัลติมีเดียมาใช้อย่างเต็มรูปแบบ และมีการเชื่อมโยงเนื้อหาต่าง ๆ ไว้อย่างครบถ้วน ไม่ว่าจะเป็น ดนตรี กีฬา หรือภาพยนตร์ และอื่นๆ ที่น่าสนใจ รวมไปถึงการจัดกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน และความทันสมัยของโลกซึ่งกำลังอยู่ในความสนใจของเยาวชนและประชาชนทั่วไป และด้วยปัจจัยเหล่านี้ จึงเป็นที่มาของคำว่า “ห้องสมุดมีชีวิต” ที่อุทยานการเรียนรู้แห่งนี้

4.1.2.2 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อเต็มภาษาไทย	อุทยานการเรียนรู้
ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ	Thailand Knowledge Park
ชื่อย่อ	TK park
ผู้รับผิดชอบองค์กร	สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้
สถานภาพองค์กร	องค์การมหาชน
เริ่มเปิดบริการตั้งแต่	24 มกราคม พ.ศ.2548
วัน-เวลา ปิด-เปิด ทำการ	อังคาร – อาทิตย์ (หยุดวันจันทร์) 10.00 – 20.00 น.
สถานที่ตั้ง	ชั้น 8 อาคารเซ็นทรัลเวิลด์ พลาซ่า, กรุงเทพมหานคร
ขนาดที่ตั้ง	ประมาณ 4,000 ตารางเมตร
การติดต่อ	อุทยานการเรียนรู้ 999/9 ถ.พระราม 1 อาคารสำนักงาน เซ็นทรัลเวิลด์ ชั้น 17 โทรศัพท์ (66) 2 264 5963-65 โทรสาร (66) 2 264 5966 อีเมลล์ info@tkpark.or.th
เว็บไซต์	http://www.tkpark.or.th
ค่าสมัครสมาชิกต่อปี	เด็ก – อายุ 25 ปี 100 บาท อายุ 25- 59 ปี 200 บาท
ตราสัญลักษณ์	เป็นรูปร่าง(Shape) คนอ่านหนังสือ

ภาพที่ 4.14

ตราสัญลักษณ์(Logo) อุทยานการเรียนรู้ (TK park)

ที่มา: ทีเคพาร์ค, ออนไลน์

4.1.2.3 พื้นที่ให้บริการ

อุทยานการเรียนรู้ (TK park) มีการบริหารพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามโอกาส เช่น การรองรับการสัมมนา การฝึกอบรม หรือการจัดงานเฉพาะกิจอื่นใด นอกเหนือจากกิจกรรมหลัก ถือเป็นความชาญฉลาดของผู้ก่อตั้งที่สามารถสร้างความยืดหยุ่นให้กับพื้นที่โดยสามารถปรับปรุงพื้นที่ได้โดยง่ายอีกด้วย ภายในอุทยานการเรียนรู้นั้นมีพื้นที่ให้บริการโดยมุ่งเน้นการเรียนรู้เป็นหลัก ซึ่งได้ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการให้สามารถเลือกใช้บริการได้ตามอัธยาศัยและความสะดวก ไม่ว่าจะเป็นมัลติมีเดีย หรือการจัดกิจกรรม ซึ่งผู้ให้บริการก็จะได้รับความรู้ใหม่ๆ ติดตัวกลับไป ตลอดจนถือเป็นอุทยานการเรียนรู้ของครอบครัวเลยทีเดียว เพราะเป็นประโยชน์ในการใช้เวลาร่วมกันของคนในครอบครัว

พื้นที่หลักๆ ในการให้บริการจะมีดังต่อไปนี้ ส่วนห้องสมุดมีชีวิต ส่วนโรงภาพยนตร์ ส่วนโลกเสมือนจริง ส่วน ICT ส่วนลานสานฝัน ส่วนกองกำลังปั้นฝัน และส่วนสนามเด็กเล่น ซึ่งในรายละเอียดปลีกย่อยนั้นผู้ศึกษาขอสรุปในรายละเอียดของแต่ละส่วนไว้ดังนี้ คือ ส่วนต่างๆ นั้นจะมีการให้บริการการเรียนรู้ด้วยสื่อและกิจกรรมต่างๆ ดังที่กล่าวในข้างต้น ซึ่งก็มีการแบ่งพื้นที่ชัดเจนตามชื่อของพื้นที่ โดยในแต่ละพื้นที่นั้นก็จะตอบสนองกลุ่มผู้ใช้บริการที่มีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ประโยชน์ที่จะได้รับนั้นมีความสอดคล้องกันก็คือการส่งเสริมการเรียนรู้นั่นเอง ยกตัวอย่างเช่น ส่วนห้องสมุดมีชีวิต จะเป็นการรวบรวมข้อมูล ทั้งในรูปแบบหนังสือ สื่อภาพและเสียง ภาพเคลื่อนไหว และมัลติมีเดีย ซึ่งผู้ให้บริการสามารถเลือกใช้ได้ตามความถนัด เป็นต้น

ภาพที่ 4.15
สถานที่ตั้งอุทยานการเรียนรู้ (TK park)
เซ็นทรัลเวิลด์ พลาซ่า

ที่มา: ทีเคพาร์ค, ออนไลน์

ภาพที่ 4.16
ตัวอย่างการแบ่งพื้นที่ให้บริการของอุทยานการเรียนรู้ (TK park)

ที่มา: ทีเคพาร์ค, ออนไลน์

4.1.2.4 ร้านขายของที่ระลึก

ภาพที่ 4.17

ตัวอย่างของที่ระลึกในอุทยานการเรียนรู้ (TK park)

ที่มา: ทีเคพาร์ค, ออนไลน์

จากการเข้าใช้บริการของผู้ศึกษาและได้เยี่ยมชมส่วนขายของที่ระลึก หรือ ทีเคพินช็อป นับได้ว่ามีสินค้าที่อยู่ใต้ตราสัญลักษณ์ของอุทยานการเรียนรู้เป็นจำนวนมาก และเหมาะแก่การซื้อไปใช้งาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเด็กๆ ที่เข้าใช้บริการซึ่งน่าจะเป็นที่ชื่นชอบ

4.1.2.5 ข้อเสนอแนะจากกรณีศึกษา

ในส่วนที่ผู้ศึกษาสนใจและจะนำมาปรับใช้ในโครงการจัดตั้งศูนย์สาธิตทางวัฒนธรรมคือการจัดพื้นที่ให้บริการของอุทยานการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ส่วนของการให้เข้าพื้นที่ ซึ่งนอกจากจะใช้ในกิจกรรมหลักของอุทยานการเรียนรู้แล้ว ยังเป็นแหล่งที่มาของรายได้ อันเกิดจากการเช่าพื้นที่อีกด้วย อันมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ศูนย์การเรียนรู้เนกประสงค์ (Learning Auditorium)

ภาพที่ 4.18

ศูนย์การเรียนรู้เนกประสงค์

ที่มา: ทีเคพาร์ค, ออนไลน์

ศูนย์การเรียนรู้เนกประสงค์ เป็นพื้นที่สำหรับการเรียนรู้ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนการใช้งานได้หลากหลายไม่ว่าจะเป็นศิลปะการแสดง ดนตรี รวมถึงการฝึกอบรมด้านไอทีและการจัดประชุมสัมมนาพร้อมด้วยอุปกรณ์แสง-เสียง-ภาพ-เวที ตามมาตรฐานสากลของโรงละครขนาดเล็ก รองรับผู้ให้บริการได้ทั้งสิ้น 200 คน

อัตราบริการพื้นที่

วันงาน ตั้งแต่เวลา 09.00 – 18.00 น. 75,000 บาท

การจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ (Set up)

ก่อนวันงานตั้งแต่เวลา 20.00 – 23.00 น. 15,000 บาท⁵

ลานสานฝัน (Open Square)

ภาพที่ 4.19

ลานสานฝัน

ที่มา: ทีเคพาร์ค, ออนไลน์

เป็นเวทีเปิดกว้างสำหรับทุกความคิดสร้างสรรค์ การแสดง ดนตรี เเสวนา และกิจกรรมบนพื้นที่กว่า 200 ตารางเมตร รองรับผู้ให้บริการได้ทั้งสิ้น 200 คน สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้งานได้หลากหลาย พร้อมด้วยอุปกรณ์แสง เสียง ภาพ-เวที และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์

⁵ <<http://www.tkpark.or.th/TH/abttk/pblc/abttkrsvn.aspx>>, 16 กุมภาพันธ์ 2550

อัตราบริการพื้นที่

วันงาน ตั้งแต่เวลา 09.00 – 18.00 น. 60,000 บาท

การจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ (Set up)

ก่อนวันงานตั้งแต่เวลา 20.00 – 23.00 น. 15,000 บาท⁶

ห้องฉายภาพยนตร์ (Mini Theater)

ภาพที่ 4.20

ห้องฉายภาพยนตร์

ที่มา: ทีเคพาร์ค, ออนไลน์

ห้องฉายภาพยนตร์ (Mini Theater) พื้นที่กว่า 168 ตารางเมตร สามารถแบ่งได้เป็น 2 ห้อง และด้วยความพร้อมในด้านอุปกรณ์ระบบแสง เสียง ภาพ TK Mini Theater จึงสามารถปรับพื้นที่เพื่อใช้ในการแสดงนิทรรศการ การบรรยาย การจัดสัมมนาและการจัดกิจกรรมได้ โดยการจัดห้องในรูปแบบ Theater สามารถรองรับผู้ชมได้ 90คน/รอบ และการจัดห้องแบบ Classroom จะสามารถรองรับผู้ใช้บริการได้ถึง 60 คน

⁶ <<http://www.tkpark.or.th/TH/abttk/pblc/abttkrsvn.aspx>>, 16 กุมภาพันธ์ 2550

อัตราบริการพื้นที่

วันงาน ตั้งแต่เวลา 09.00 – 18.00 น. 18,000 บาท

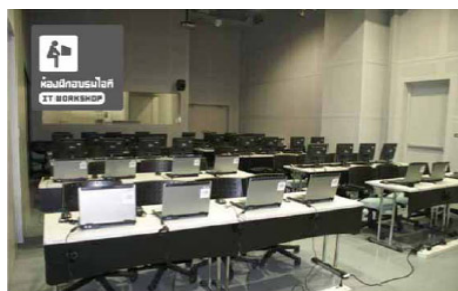
การจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ (Set up)

ก่อนวันงานตั้งแต่เวลา 20.00 – 23.00 น. 10,000 บาท⁷

ศูนย์ฝึกอบรมไอที (IT Workshop)

ภาพที่ 4.21

ศูนย์ฝึกอบรม IT 1-3

ที่มา: ทีเคพาร์ค, ออนไลน์

⁷ <<http://www.tkpark.or.th/TH/abttk/pblc/abttkrsvn.aspx>>, 16 กุมภาพันธ์ 2550

ภาพที่ 4.22

ศูนย์ฝึกอบรม IT 4 ห้องแมคอินทอช

ที่มา: ทีเคพาร์ค, ออนไลน์

อัตราบริการพื้นที่ ห้อง IT 1 - 2

วันงาน ตั้งแต่เวลา 09.00 – 18.00 น. 20,000 บาท

อัตราบริการพื้นที่ ห้อง IT 3

วันงาน ตั้งแต่เวลา 09.00 – 18.00 น. 10,000 บาท

อัตราบริการพื้นที่ ห้อง IT 4 (ห้องแมคอินทอชสำหรับงานออกแบบ)

วันงาน ตั้งแต่เวลา 09.00 – 18.00 น. 18,000 บาท⁸

จากกรณีศึกษานี้จะเห็นได้ว่าอุทยานการเรียนรู้มีทรัพยากร ไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์เครื่องเสียง และสื่อมัลติมีเดียอันครบวงจรอยู่แล้ว อีกทั้งยังสามารถนำมาหมุนเวียนเพื่อรองรับการเช่าพื้นที่และอุปกรณ์เพื่อได้รับรายได้เพื่อมาใช้จ่ายในศูนย์อีกทางหนึ่ง ซึ่งถือเป็นกรณีที่ดีที่นำศึกษา ตลอดจนการยืดหยุ่นในเรื่องของพื้นที่และขนาดการจัดงานตามความเหมาะสม ซึ่งก็สามารถเพิ่มกลุ่มเป้าหมายที่จะต้องใช้พื้นที่ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ได้เพิ่มขึ้นอีกด้วย

⁸ <<http://www.tkpark.or.th/TH/abttk/pblc/abttkrsvn.aspx>>, 16 กุมภาพันธ์ 2550

4.1.3 ห้องสมุดมารวย

4.1.3.1 ความเป็นมา

ห้องสมุดมารวย จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2518 ในนาม “ห้องสมุดตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” เพื่อเป็นแหล่งสารสนเทศด้านตลาดเงิน ตลาดทุน และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ก่อนจะเปลี่ยนรูปลักษณะใหม่และเปลี่ยนชื่อเป็น “ห้องสมุดมารวย” ในปี พ.ศ.2547 เพื่อเป็นเกียรติแก่ ดร.มารวย ผดุงสิทธิ์ กรรมการและผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คนที่ 5⁹

โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็น Modern Library เพื่อคนรุ่นใหม่ จากแนวความคิดของคุณ กิตติรัตน์ ณ ระนอง กรรมการและผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ต้องการสร้างห้องสมุดที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ อันเป็นทางเลือกใหม่สำหรับประชาชนทั่วไปได้เพลิดเพลินกับการค้นคว้าหาความรู้ และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยได้รับทั้งความรู้และความบันเทิงควบคู่กันไป ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นแบบสไลด์โมเดิร์น และความพร้อมสรรพของอุปกรณ์สืบค้นข้อมูลสารสนเทศ อินเทอร์เน็ตไร้สายความเร็วสูง มุมนั่งนอนการ กิจกรรมต่างๆ ของห้องสมุด มุมภาพยนตร์ มุมเกมลับสมอง รวมไปถึง ร้านกาแฟ ร้านหนังสือ ก็เพื่อการตอบสนองความต้องการของผู้ต้องการเรียนรู้ทุกเพศ ทุกวัย นั่นเอง

4.1.3.2 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อเต็มภาษาไทย	ห้องสมุดมารวย
ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ	Maruey Knowledge and Resource Center
ผู้รับผิดชอบองค์กร	ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
สถานภาพองค์กร	ภาคเอกชน
เริ่มเปิดบริการตั้งแต่	พ.ศ.2518
วัน-เวลา ปิด-เปิด ทำการ	เปิดบริการทุกวัน ศุกร์ – เสาร์ เวลา 08.30 – 24.00 น. อาทิตย์ – พุธสัปดาห์ เวลา 08.30 – 23.00 น.

⁹ <<http://www.maruey.com/th/about/about.html>>, 2 มกราคม 2550

สถานที่ตั้ง

อาคารตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

62 ถนนรัชดาภิเษก ชั้น 1-2

แขวงคลองเตย เขตคลองเตย

กรุงเทพฯ 10110

ขนาดที่ตั้ง

688 ตารางเมตร

การติดต่อ

โทรศัพท์ (66) 2 229 2063 - 65

โทรสาร (66) 2 359 1007

อีเมลล์ library@set.or.th

เว็บไซต์

<http://www.maruey.com>

ค่าสมัครสมาชิกต่อปี

บัตรทอง นักศึกษา ค่าประกัน 500 บาท

ประชาชนทั่วไป ค่าประกัน 1,000 บาท

บัตรเงิน นักศึกษาและประชาชนทั่วไป

ค่าประกัน 300 บาท

ทุกประเภทต้องชำระค่าบัตร 100 บาท

ตราสัญลักษณ์

เป็นลายเซ็นของ ดร.มารวย ผดุงสิทธิ์

ภาพที่ 4.23

ตราสัญลักษณ์(Logo) ห้องสมุดมารวย

ที่มา: ห้องสมุดมารวย, ออนไลน์

ภาพที่ 4.24

บริเวณทางเข้าห้องสมุดมารวย

ที่มา: ห้องสมุดมารวย, ออนไลน์

4.1.3.3 พื้นที่ให้บริการ

ด้วยพื้นที่อันกว้างขวางถึง 688 ตารางเมตร ซึ่งสามารถรองรับผู้ใช้บริการได้กว่า 228 ที่นั่ง โดยมีการแบ่งพื้นที่เป็น 2 ชั้น โดยชั้นล่างมีไว้รองรับกิจกรรมต่างๆ เป็นหลัก ซึ่งเป็นห้องสมุดชั้นที่สามารถค้นคว้าที่ผ่อนคลายระหว่างเพื่อน ๆ หรือครอบครัว เพราะในชั้นนี้สามารถกระซิบพูดคุยกันได้ พร้อมทั้งสามารถจิบกาแฟไปด้วย ซึ่งแตกต่างจากชั้นบน ซึ่งเป็นแบบเงียบกริบ กล่าวคือ ชั้นบนนั้นมีไว้ตอบสนองผู้ใช้บริการที่ต้องการสมาธิเพื่อค้นหาความรู้อย่างแท้จริง

ในห้องสมุดมารวยมีบริการสรรพความรู้อันหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น หนังสือ วารสาร นิตยสาร สื่อโสตทัศนวัสดุ ซึ่งมีไว้บริการในห้องสมุด และสามารถยืมได้อีกด้วย อีกทั้งยังมีคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ตเชื่อมโยงระบบสืบค้นข้อมูลอันทันสมัยไว้บริการ พร้อมทั้งยังสามารถใช้คอมพิวเตอร์พกพาส่วนตัวหรือโน้ตบุ๊กมาใช้เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตไร้สายความเร็วสูงได้อีกด้วย นอกจากนี้ยังมีบริการมุมจัดฉายภาพยนตร์และถ่ายทอดรายการสำคัญผ่านจอภาพขนาดใหญ่พิเศษ ตลอดจนมีมุมผ่อนคลายด้วยการฟังเพลง และมุมลับสมองด้วยเกมประลองความคิดต่างๆ ที่สามารถยืมมาใช้ได้ เช่น หมากล้อมหมากรุก หรือสแครปเบิ้ล เป็นต้น

ภาพที่ 4.25
บรรยากาศในห้องสมุดมารวย

ที่มา: ห้องสมุดมารวย, ออนไลน์

4.1.3.4 ข้อสังเกตจากกรณีศึกษา

จุดเด่นของห้องสมุดมารวยนั้นอยู่ที่วัน และเวลาการให้บริการ ซึ่งได้มีการขยายเวลาให้บริการ โดยให้บริการทุกวันไม่มีวันหยุด ตั้งแต่เวลา 08.30 – 23.00 น. และขยายเวลาเป็น 08.30 – 24.00 น. ในวันศุกร์และเสาร์ เพื่อรองรับวิถีชีวิตหรือไลฟ์สไตล์ของผู้ใช้บริการทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มคนวัยทำงานที่มีภารกิจงานประจำในเวลากลางวัน ทั้งนี้ก็เป็นความพยายามของห้องสมุดมารวยในการเปิดโอกาสทางการศึกษาอย่างเต็มที่แก่ประชาชนไทยนั่นเอง

อีกจุดหนึ่งที่สำคัญ คือการขยายสาขาของห้องสมุดมารวยด้วยชั้นหนังสือของห้องสมุดมารวย ที่ส่งไปยังห้องสมุดต่างๆ อาทิ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย หรือห้องสมุดชุมชนทั่วประเทศ ทั้งนี้ก็เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์ และการเงิน การลงทุน โดย

หนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้นโดยตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งถือเป็นการกระจายความรู้ได้เป็นอย่างดีอีกทางหนึ่งด้วย ตลอดจนสามารถสร้างชื่อเสียงของห้องสมุดให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างได้อีกทางหนึ่งด้วย

จากกรณีศึกษา¹⁰ ประเด็นที่กล่าวมาข้างต้นสามารถนำมาปรับใช้กับโครงการจัดตั้งศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งจำเป็นต้องกระจายความรู้ให้กว้างขวางที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้เพื่อการสร้างฐานทางการศึกษาที่ดีแก่ประชาชนไทยด้วยสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรม อีกทั้งยังส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในระบบลิขสิทธิ์อีกด้วย ซึ่งสามารถนำกรณีศึกษาของห้องสมุดมารวยในการจัดพื้นที่ที่น่าสนใจ โดยแบ่งพื้นที่การเรียนรู้ได้อย่างลงตัว และเคารพในสิทธิของผู้ใช้บริการด้วยกัน ถือเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ตลอดจนการสร้างมุมการเรียนรู้กระจายไปทั่วประเทศก็เป็นอีกจุดหนึ่งที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในโครงการได้เป็นอย่างดี

4.1.4 กระบวนทัศน์วัฒนธรรม

4.1.4.1 ความเป็นมา

ประเทศไทยมีวัฒนธรรมที่เจริญรุ่งเรืองเป็นแบบแผนและเอกลักษณ์ ประกอบด้วย ศาสนา ภาษา วรรณกรรม ศิลปกรรม หัตถกรรม นาฏศิลป์ ดนตรี ตลอดจนขนบธรรมเนียม ประเพณี ที่เป็นแบบอันดีงาม เป็นมรดกตกทอดจากอดีต จวบจนปัจจุบัน การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมของชาติมีการพัฒนา ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงมาหลายยุคสมัย รูปแบบของหน่วยงานเริ่มจากกองวัฒนธรรม สภาวัฒนธรรมแห่งชาติและจัดตั้งเป็นกระทรวงวัฒนธรรมเมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ.2495 โดย ฯพณฯ จอมพล ป.พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ในขณะดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมด้วย¹⁰ จากนั้น ใน พ.ศ.2501 เนื่องจากสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ การเมือง กระทรวงวัฒนธรรมถูกยุบเลิกตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม โดยได้มีการโอนย้ายไปสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และต่อมาได้มีการสถาปนาขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรมเช่นกัน เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ.2545 โดยถือเป็น 1 ใน 20 กระทรวงหลักของประเทศไทยตามนโยบายปฏิรูประบบราชการของรัฐบาล

¹⁰ < http://www.m-culture.go.th/culture01/information/information-detail.php?information_id=1&lang=th>, 15 ธันวาคม 2549

ภาพที่ 4.26

ตราสัญลักษณ์ (Logo) กระทรวงวัฒนธรรม

ที่มา: กระทรวงวัฒนธรรม, ออนไลน์

ตราสัญลักษณ์เป็นรูปดวงประทีปภายในบุษบก เหนือหมุ่มเมฆหมอก หมายถึง ปัญญาซึ่งเป็นรากฐานของวัฒนธรรม ออกแบบโดยกรมศิลปากร โดยศึกษารูปแบบจากตราสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ปี พ.ศ.2485 แล้วนำมาดัดแปลงให้สมบูรณ์ดังภาพ

4.1.4.2 ภารกิจหลัก

แบ่งเป็น 3 ด้านใหญ่ๆ ซึ่งมีความเกี่ยวพันและประสานสอดคล้องกัน คือ ภารกิจเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

ด้านวัฒนธรรม วัฒนธรรมจะดำรงคงอยู่ยืนยาว มีเอกลักษณ์ความเป็นไทยและสามารถปรับให้เข้ากับกาลสมัยได้เพียงใด ไม่ได้ขึ้นอยู่กับกระทรวงวัฒนธรรมเพียงลำพังแต่ขึ้นอยู่กับประชาชนทุกคนในชาติ ทุกเพศ ทุกวัย ทุกสถานะทางสังคม กระทรวงวัฒนธรรมทำหน้าที่เป็นกระจุกสะท้อนให้คนในชาติเห็นว่า มีความเปลี่ยนแปลงใดทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรม และควรจะมีมือกับความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นอย่างไร การจะผดุงรักษาสืบสานวัฒนธรรมเดิม และปรับกระแสวัฒนธรรมใหม่ที่หลั่งไหลจากภายนอกประเทศให้เหมาะสมและยังคงคุณค่าอันดีงามของความเป็นไทย ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในสังคม เพื่อวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง ข้อดีข้อเสีย โอกาสและสัญญาณอันตรายที่มีต่อวัฒนธรรมไทย เพื่อให้

วัฒนธรรมไทยมีลักษณะพึงประสงค์ ซึ่งสามารถเป็นปัจจัยสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย

ด้านศาสนา ภารกิจด้านศาสนามีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับวัฒนธรรม ในฐานะที่ศาสนาเป็นหลักยึดเหนี่ยวทางจิตวิญญาณของคนในชาติ และมีบทบาทสำคัญยิ่งในการส่งเสริมวัฒนธรรม ที่ให้คุณค่าแก่การทำคุณงามความดี การดำรงชีวิต โดยใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรม บุคลากรทางศาสนามีบทบาทสำคัญในการชี้แนะ อบรมสั่งสอนให้เด็กและเยาวชนได้ศึกษาหลักธรรมคำสอนของศาสนาในศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อให้สามารถปรับใช้กับชีวิตประจำวัน เมื่อเกิดปัญหาอุปสรรคในชีวิต จะได้รู้จักปรับใช้ชีวิตประจำวัน เมื่อเกิดปัญหาอุปสรรคในชีวิต จะได้รู้จักปรับวิถีชีวิตของตนให้ลุล่วงพ้นปัญหาอุปสรรคนั้นได้ โดยไม่ทำร้ายตนเอง บุคคลใกล้ชิดและบุคคลอื่น

ด้านศิลปะ ภารกิจด้านศิลปะมีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมศิลปะทุกแขนง ทั้งสิ่งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ เป็นทุนทรัพย์แห่งความรู้ เป็นมรดกตกทอดจากคนรุ่นก่อนๆ จึงต้องทำนุบำรุงรักษา เพื่อส่งต่อยังคนรุ่นต่อไป รวมทั้งส่งเสริมการสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย เพื่อเพิ่มพูนภูมิปัญญาของคนรุ่นปัจจุบันและรวบรวมสะสมคุณค่าเหล่านี้ไว้เป็นสมบัติของชาติ¹¹

4.1.4.3 ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมายหลักและยุทธศาสตร์ ปรัชญา

1. วัฒนธรรม เป็นยุทธศาสตร์ ในการเสริมสร้างความเข้มแข็ง สร้างจิตสำนึก ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรมที่ดีงามของคนในชาติ
2. วัฒนธรรม เป็นทุนและพลังขับเคลื่อน ในการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิต
3. วัฒนธรรม เป็นปัจจัยสำคัญ ในการเสริมสร้างความสามัคคีและสมานฉันท์ของคนในชาติและนานาชาติ

วิสัยทัศน์ (Vision)

เป็นองค์กรในการบูรณาการศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมสู่ประชาชนเพื่อความภูมิใจในความเป็นไทย และมีวิถีชีวิตที่ดีงามบนพื้นฐานวัฒนธรรม นำสู่สังคมสันติสุขอย่างยั่งยืน

¹¹ <http://www.m-culture.go.th/culture01/information/information-detail.php?information_id=1&lang=th>, 15 ธันวาคม 2549

พันธกิจ (Mission)

1. ทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติและสนองงานสำคัญของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้มีการสืบทอดและพัฒนาอย่างยั่งยืน
2. บูรณาการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมสู่ประชาชนและชุมชน
3. การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ทั้งระดับชุมชน ท้องถิ่น ชาติและนานาชาติ ด้วยมิติทางวัฒนธรรม
4. บูรณาการความร่วมมือในการบริการจัดการองค์ความรู้ และมรดกศิลปวัฒนธรรมไทยให้เกิดประโยชน์แก่สังคมไทยและสังคมโลก

วัตถุประสงค์ (Objectives)

1. เป็นกรอบและแนวทางในการดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมให้สอดคล้องและสนองต่อภารกิจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายของรัฐบาล
2. เพื่อบูรณาการมิติทางศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมกับวิถีชีวิตของประชาชน
3. เพื่อสร้างเครือข่ายและระดมทรัพยากรในการดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม
4. เพื่อเป็นเครื่องมือในการส่งเสริม ประสานและบูรณาการการดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนและประชาชน
5. เพื่อเสริมสร้างศักดิ์ศรี ความเสมอภาค ความสมานฉันท์และสันติสุขแก่คนทุกกลุ่ม ทั้งระดับครอบครัว ชุมชน ประเทศ และสังคมโลก¹²

เป้าหมายหลัก (Ultimate Goal)

1. ดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
2. ประชากรโดยส่วนรวมมีคุณภาพ มีความสามารถ มีความเข้าใจในรากฐานทางวัฒนธรรมของตนและนำมาใช้ในการดำรงชีวิต
3. สังคมมีความสมานฉันท์ ดำรงไว้ซึ่งคุณธรรมและสามารถพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานวัฒนธรรม อยู่ร่วมในโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี

¹² <http://www.m-culture.go.th/culture01/information/information-detail.php?information_id=1&lang=th>, 15 ธันวาคม 2549

4. สถาบันทางสังคม เช่น ครอบครัว สถาบันชุมชน สถาบันทางศาสนา และอื่นๆ มีความเข้มแข็งทำหน้าที่เป็นกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนา

ยุทธศาสตร์ (Strategies)

ยุทธศาสตร์ที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้ไปตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ ให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายได้อย่างแท้จริง โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การดำเนินงานเป็น 4 ยุทธศาสตร์ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 รักษา สืบทอดวัฒนธรรมของชาติและความหลากหลายของวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่อย่างมั่นคง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างค่านิยม จิตสำนึกและภูมิปัญญาคนไทย

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ทำนุบำรุงวัฒนธรรมของประเทศ มาสร้างคุณค่าทางสังคมและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการองค์ความรู้ด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

ตารางที่ 4.1

การจัดสรรงบประมาณที่เกี่ยวข้อง

ชื่อโครงการ	ปีงบประมาณ 2548-2551	ปี 2548	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551
โครงการพัฒนาพื้นที่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย เพื่อเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมนานาชาติ	3,615,291,500	-	754,109,800	1,915,874,000	945,307,700

ที่มา: กระทรวงวัฒนธรรม, ออนไลน์

4.1.4.4 ข้อสังเกตจากกรณีศึกษา

จากการศึกษาโครงการและงบประมาณตามยุทธศาสตร์ของกระทรวงวัฒนธรรม ในยุทธศาสตร์ที่ 2 อันว่าด้วยการสร้างค่านิยม จิตสำนึกและภูมิปัญญาคนไทย อันมีแผนการดำเนินการกลยุทธ์ที่หลากหลาย แต่หนึ่งในนั้น คือโครงการพัฒนาพื้นที่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย เพื่อเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมนานาชาติ ในเนื้อที่ 35 ไร่ บนถนนรัชดาภิเษก บริเวณศูนย์วัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้ศึกษาได้วิเคราะห์นโยบายและแผนการของกระทรวงวัฒนธรรมแล้ว จะ

เห็นได้ว่าการสนับสนุนการสร้างศูนย์การเรียนรู้ อันเกี่ยวข้องกับงานศิลปะและวัฒนธรรมโดยตรง
ทั้งนี้ผู้ศึกษาเห็นว่า โครงการจัดตั้งศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย มีความ
เกี่ยวข้องโดยตรงกับงานศิลปะและวัฒนธรรม ที่กระทรวงวัฒนธรรมพยายามส่งเสริมตามกลยุทธ์
ต่างๆ ดังที่ได้วางแผนในปีงบประมาณ 2548-2551 ทั้งนี้นอกจากจะเป็นการดำเนินการตาม
กลยุทธ์ของกระทรวงแล้ว ยังสามารถเป็นแหล่งข้อมูลทางมรดกทางวัฒนธรรมอันสามารถได้ข้อมูล
มาจากสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรม (Public Domain) ซึ่งถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งก็
ว่าได้ ตลอดจนการได้มาซึ่งสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมนั้นเป็นสิทธิที่มนุษย์ทุกคนในสังคม หรือ
สาธารณะควรได้รับ ดังนั้นการเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมนานาชาติ จึงสามารถเติมเต็มการ
ดำเนินการกลยุทธ์นี้ด้วยการผลักดันให้มีการจัดตั้งศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย
ให้สามารถดำเนินการได้จริง ซึ่งจะยังประโยชน์แก่การศึกษาของประชาชนไทย ตลอดจนการ
พัฒนาองค์ความรู้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาทางด้านศิลปะและวัฒนธรรมอันมีพื้นฐานจากรากเหง้า
ทางปัญญาของบรรพบุรุษ

นอกจากองค์ความรู้อันได้มาจากสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรม อันเปรียบเสมือน
มรดกแห่งภูมิปัญญาของผู้สร้างสรรค์รุ่นก่อนแล้ว ศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย
ยังมีหน้าที่สำคัญในการบริหารจัดการงานอันมีลิขสิทธิ์ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นงานทางวัฒนธรรม
หรืออุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมทั้งสิ้น ทั้งนี้นอกจากการเผยแพร่แล้ว ศูนย์ยังมีการบริหารจัดการ
งานลิขสิทธิ์ตามเจตนารมณ์แห่งกฎหมายลิขสิทธิ์ อันจะยังประโยชน์แก่ผู้สร้างสรรค์และสังคม
อย่างสมดุล ทั้งนี้การดำเนินการในส่วนนี้ก็เพื่อกระตุ้นการสร้างผลงานทางวัฒนธรรมของผู้
สร้างสรรค์รุ่นใหม่ ให้มีกำลังใจในการสร้างสรรค์ผลงานออกมาสู่สังคม ทั้งนี้ก็จำเป็นต้องมีการ
บริหารจัดการที่ดีเพื่อให้ผู้สร้างสรรค์นั้นๆ ได้รับความเป็นธรรมในการรับผลประโยชน์จากผลงาน
 อีกทั้งยังส่งเสริมการใช้งานวัฒนธรรมอย่างถูกกฎหมาย กล่าวคือ ป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ ตาม
นโยบายของกระทรวงวัฒนธรรมอีกประการหนึ่งเช่นกัน

จากการศึกษาบทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary) ในโครงการปรับปรุงนโยบาย
การแข่งขันของประเทศ (The Study on Thailand's competition Policy) ซึ่งจัดทำโดยมูลนิธิ
สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยได้มีการศึกษาเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี พ.ศ.2548 จะเห็นได้ว่านโยบายการแข่งขันทางการค้าของ
ประเทศไทยค่อนข้างอ่อนแอ นโยบายทางภาษีและการลงทุนยังคงเน้นการส่งเสริมให้มีการพัฒนา
อุตสาหกรรมในประเทศมากกว่าการส่งเสริมให้มีการแข่งขันเป็นหลัก ทำให้มาตรการในการ
ส่งเสริมการลงทุนต่างๆ มักจะเอื้อประโยชน์ให้แก่บริษัทต่างชาติขนาดใหญ่ที่มีเงินทุนในการนำ

เทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ รวมถึงการเปิดตลาดเสรีทำให้ผู้ประกอบการในประเทศได้รับผลกระทบจากการเข้ามาแข่งขันของบริษัทข้ามชาติรายใหญ่ ดังนั้นสิ่งสำคัญคือต้องทำให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรมในประเทศให้ได้มากที่สุด เพื่อให้สภาพการแข่งขันในตลาดมีการแข่งขันอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้ประกอบการเติบโตอย่างเข้มแข็ง¹³ ทั้งนี้ ก่อนปี 2549 จนถึง พ.ศ.2549 ที่มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยได้มีการศึกษา จะเห็นได้ว่าอุตสาหกรรมหลักของประเทศคือ อุตสาหกรรมทางเกษตร ยา เหล็ก และการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐเป็นสำคัญ

ซึ่งหากวิเคราะห์จากนโยบายและแผนของกระทรวงวัฒนธรรม มีความสอดคล้องกับการเพิ่มขีดความสามารถของประเทศในการวางแผนการพัฒนาประเทศโดยใช้อุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม เป็นสินค้าส่งออกหนึ่งของประเทศ ทั้งนี้การพัฒนาทางด้านองค์ความรู้พื้นฐานที่แข็งแกร่งจะช่วยในการวางแผนนโยบายเชิงรุก ของประเทศได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้แต่เดิมนโยบายของกระทรวงวัฒนธรรมจะเน้นหนักไปในทางสงวน อนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมของแต่ละท้องถิ่นเป็นหลัก ซึ่งถือว่าเป็นรากฐานที่ดีในการนำศิลปะและวัฒนธรรมดั้งเดิมของประเทศ มาเป็นทรัพยากรในการสร้างสรรค์งานทางวัฒนธรรม ตลอดจนสามารถพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่า และสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศในเชิงเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน ยกตัวอย่างเช่น การก้าวไปสู่ตลาดนอกประเทศของภาพยนตร์ไทยหลายเรื่อง อาทิ โหมโรง อันเป็นภาพยนตร์ วัฒนธรรมที่บ่งบอกถึงรากเหง้าแห่งดนตรีไทยได้อย่างชัดเจน หรือกระทั่งหนังเรื่องอื่นๆ ที่สามารถส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้ก็เพราะมีการแสดงออกทางความคิดและเนื้อหาบ่งบอกถึงความคิด ศักดิ์ศรีและความเชื่อแบบไทย อีกทั้งอุตสาหกรรมภาพยนตร์นี้ได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากกระทรวงวัฒนธรรม โดยสำนักศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยมาโดยตลอดและกำลังมีการเจริญเติบโตไปในทางที่ดีขึ้นตามลำดับ และมีอนาคตสวยงามในตลาดโลก

ทั้งนี้ความพยายามของกระทรวงวัฒนธรรมที่จะกระตุ้นให้เกิดการบูรณาการองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมสาขาต่าง ๆ นั้น สามารถประสบความสำเร็จได้หากมีการส่งเสริมการศึกษาที่เพียงพอต่อการนำไปประยุกต์ใช้ ทั้งนี้ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าโครงการจัดตั้งศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทยจะเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่ความสำเร็จและนำมาซึ่งประโยชน์ในการพัฒนาประเทศเป็นสำคัญ

¹³ มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, บทสรุปสำหรับผู้บริหารโครงการปรับปรุงนโยบายการแข่งขันของประเทศ, (2549), น.3.

4.1.5 กรมทรัพย์สินทางปัญญา

4.1.5.1 ความเป็นมา

กรมทรัพย์สินทางปัญญามีหน้าที่หลักในการบริหารงานให้เป็นไปตามกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา นับตั้งแต่ รับคำขอ การตรวจสอบคำขอ การประกาศโฆษณา การออกสิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้า การจดทะเบียนลิขสิทธิ์ การบริหารจัดการและการปรับฐานข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ รวมถึงการบังคับใช้กฎหมาย การปราบปรามผู้ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญานอกจากภาระหลักที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว การรณรงค์เพื่อสร้างความตระหนักในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา ก็ถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญอีกกิจกรรมหนึ่งที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาจะต้องกระทำ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมถึงบุคคลในวงกว้างที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา ได้มีความคิดความเข้าใจในเรื่องนี้อย่างถูกต้อง ทั้งทางด้านทฤษฎีไป ด้านกฎหมายและประเด็นเฉพาะเรื่อง และที่สำคัญที่สุด ได้ทราบถึงสิทธิทรัพย์สินทางปัญญาที่พวกเขาควรจะได้รับตามกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา(กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2544)

4.1.5.2 วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมายหลัก และยุทธศาสตร์

วิสัยทัศน์ (Vision)

เป็นองค์กรนำในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา

เป้าหมายหลัก (Ultimate Goal)

สร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งทรัพย์สินทางปัญญาและการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจไทยให้เติบโตอย่างยั่งยืน

พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาระบบการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาให้มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง
2. ส่งเสริมการสร้างสรรคและการใช้ประโยชน์ทรัพย์สินทางปัญญาในเชิงพาณิชย์
3. ป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาและกำกับดูแลการใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเป็นธรรม

ยุทธศาสตร์ (Strategic)

1. พัฒนาระบบคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา
2. กระตุ้นการสร้างสรรคและการใช้ประโยชน์ทรัพย์สินทางปัญญาในเชิงพาณิชย์

3. ป้องปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาและสร้างความเป็นธรรมและวินัยทางการค้า

เป้าประสงค์ (Goals)

1. เพื่อให้คนไทยเข้าสู่ระบบคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา อย่างทั่วถึงทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

2. เพื่อให้คนไทยมีการสร้างสรรค์และใช้ประโยชน์ทรัพย์สินทางปัญญาอย่างทั่วถึงทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

3. เพื่อลดการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา รวมทั้งสร้างความเป็นธรรมและวินัยทางการค้า

ยุทธศาสตร์ (Strategies)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 จัดระบบคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาให้มีประสิทธิภาพง่าย สะดวกรวดเร็ว และทั่วถึง (IP Protection)

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมการสร้างสรรค์ และการใช้ประโยชน์ทรัพย์สินทางปัญญาในเชิงพาณิชย์ (IP Innovation and Commercialization)

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา และสร้างระบบจัดการสิทธิที่เป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย (IP Enforcement)

4.1.5.3 ข้อสังเกตกรณีศึกษา

กรมทรัพย์สินทางปัญญา ถือเป็นองค์กรหลักที่ดูแลในเรื่องของทรัพย์สินทางปัญญา และนโยบายสำคัญคือการดูแล ป้องทรัพย์สินทางปัญญา และเมื่อศึกษาในนโยบายที่สำคัญนอกเหนือจากการจัดการระบบทรัพย์สินทางปัญญาอันเป็นหน้าที่หลักอยู่แล้ว ยังมียุทธศาสตร์สำคัญประการหนึ่งที่น่าสนใจ และสอดคล้องกับนโยบายเชิงรุกของการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันทางการค้าของประเทศที่เกิดมาจากการเสริมสร้างขีดความสามารถทางการค้าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ก็ถือเป็นหนึ่งในทรัพย์สินทางปัญญาอีกด้วย

จากการวิเคราะห์รูปแบบ นโยบาย และแผน ประกอบกับวิสัยทัศน์ของกรมทรัพย์สินทางปัญญาแล้ว จะเห็นได้ว่าการดำเนินการหลักของกรมทรัพย์สินทางปัญญานั้นมี 3 ประการที่สำคัญเด่นชัดก็คือ ประการแรก การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาโดยการพัฒนา ระบบคุ้มครองทางทรัพย์สินทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ ประการที่สอง คือการส่งเสริมการสร้างสรรค์ทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ และประการที่สาม คือ การป้องกัน ปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาและการควบคุมดูแลการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเป็นธรรม

เนื่องด้วยทรัพย์สินทางปัญญามีหลากหลายรูปแบบ และการดำเนินการจดแจ้งนั้นก็มีความแตกต่างกันในแต่ละประเภทของทรัพย์สินทางปัญญาอีกด้วย ซึ่งในปัจจุบัน แม้ว่ากรมทรัพย์สินทางปัญญาจะมีการสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนในเรื่องของทรัพย์สินทางปัญญาแล้วก็ตาม ก็ยังมีผู้ที่ไม่รู้และไม่เข้าใจในระบบทรัพย์สินทางปัญญาอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าการจัดตั้งศูนย์สารสนเทศทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย จะช่วยให้การสร้างความเข้าใจในระบบทรัพย์สินทางปัญญานั้นมีมากขึ้น และสอดคล้องกับกลยุทธ์ของกรมทรัพย์สินทางปัญญา ทั้งนี้ผู้ใช้บริการจะสามารถมองเห็นเจตนารมณ์อีกด้านหนึ่งของกฎหมายลิขสิทธิ์ อันส่งผลต่อการศึกษาโดยตรง ซึ่งประชาชนสามารถเห็นประโยชน์ได้โดยง่ายจะทำให้เกิดความเข้าใจในระบบของทรัพย์สินทางปัญญามากขึ้น อีกทั้งจากการศึกษาพบว่า กรมทรัพย์สินทางปัญญามีการเดินทางไปค่อนข้างลำบาก เพราะอยู่นอกเมืองออกไป ทั้งนี้หากมีการบริการ อาจจะเป็นสาขาเพื่อการจดแจ้ง ให้ข้อมูล ตลอดจนการบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาที่มีที่ตั้งอยู่ในเมือง จะทำให้มีผู้สนใจใช้บริการ และหาความกระจ่างได้มากขึ้นอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อลดปริมาณผู้ไม่รู้ในระบบทรัพย์สินทางปัญญาอีกทางหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อลดงานและปัญหาที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาจะต้องรับเป็นจำนวนมากอยู่ในขณะนี้ ด้วยมูลเหตุของความไม่เข้าใจในระบบทรัพย์สินทางปัญญาของประชาชนนั่นเอง

นอกจากนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาในมิติของการนำงานอันมีลิขสิทธิ์ไปใช้ ซึ่งผู้นำไปใช้ไม่สามารถหาแหล่งที่มาได้ และเกิดความหวาดระแวงต่อการใช้งานอันมีลิขสิทธิ์ (Copyright Paranoid) ทั้งนี้จากการสอบถามข้อมูลจากผู้รู้ กองสวัสดิการกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้รับเรื่องในการวางหลักทรัพย์ของผู้แสดงเจตนาในการใช้งานอันมีลิขสิทธิ์อย่างถูกต้องตามกฎหมายแต่ไม่สามารถหาเจ้าของลิขสิทธิ์หรือผู้สร้างสรรค์เจอ ด้วยการป้องกันความเสี่ยงจากการถูกฟ้องร้องฐานละเมิดลิขสิทธิ์ จึงได้มาจดแจ้งและวางหลักทรัพย์ไว้เพื่อเป็นหลักฐานแสดงความบริสุทธิ์ใจในการนำไปใช้ ซึ่งกองสวัสดิการได้เก็บรักษาหลักทรัพย์เหล่านั้นไว้เพื่อรอเจ้าของลิขสิทธิ์หรือผู้สร้างสรรค์มาติดต่อขอรับเงินส่วนนี้ แต่เนื่องด้วยมีผู้มาติดต่อขอรับน้อยราย ทำให้มีเงินหลักทรัพย์เป็นจำนวนมากและไม่สามารถนำไปใช้จ่ายได้ เพราะไม่มีกฎหมายใดรองรับการได้มาซึ่งเงินในส่วนนี้ ดังนั้นเมื่อมีหลักทรัพย์มากขึ้นๆ และไม่สามารถบริหารจัดการได้ จึงจำเป็นต้องยกเลิกการทำงานในส่วนนี้ไป ซึ่งก็ทิ้งช่วงเวลากว่า 10 ปีแล้ว ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าการบริการจัดการงานอันมีลิขสิทธิ์ส่วนนี้เป็นส่วนสำคัญที่สามารถส่งเสริมการใช้งานอย่างถูกกฎหมาย ตลอดจนเป็นการรักษามูลประโยชน์แก่ผู้สร้างสรรค์อีกทางหนึ่งด้วย จึงได้นำการทำงานส่วนนี้มาวิเคราะห์และหาแนวทางบริหารจัดการ

อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ซึ่งก็ถือว่าเป็นการทำงานอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญภายในศูนย์สารสนเทศ
สมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

4.2 ผลการสัมภาษณ์และผลการวิจัย

4.2.1 ผลการสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) ด้วยการสัมภาษณ์โดยตรง
การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ และการโต้ตอบกันด้วยโปรแกรมการสนทนา Windows Live
Messenger จากกลุ่มเป้าหมายจำนวน 30 คน และการสัมภาษณ์เพิ่มเติมจากกลุ่มผู้ทำ
แบบสอบถามอีกจำนวน 100 คน ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งศูนย์สารสนเทศสมบัติทาง
วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ตลอดจนข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการนำมาวิเคราะห์ และวางแผน
การดำเนินการของศูนย์สารสนเทศสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย โดยสามารถสรุปข้อมูลจากการ
สัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

หลังจากได้รวบรวมแบบสัมภาษณ์ จะสามารถจัดกลุ่มผู้สัมภาษณ์ตามกลุ่มอาชีพได้
ดังนี้

1. กลุ่มผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์ อันประกอบด้วย นักเขียน สถาปนิก
นักออกแบบสิ่งพิมพ์ นักดนตรี นักแต่งเพลง ผู้กำกับภาพยนตร์ นักออกแบบผลิตภัณฑ์ นักแสดง
ช่างภาพ ศิลปิน โปรแกรมเมอร์
2. กลุ่มผู้ใช้บริการทั่วไปของศูนย์ อันเป็นกรณีศึกษา
3. ทนายความ
4. กลุ่มผู้ได้รับประโยชน์จากงานสารสนเทศสมบัติทางวัฒนธรรม ได้แก่ อาจารย์
และนักศึกษา

ซึ่งแต่ละกลุ่มอาชีพนั้นก็จะมีมุมมอง ทักษะที่แตกต่างกันและมีส่วนที่คล้ายกันอยู่
ด้วย ในที่นี้ผู้ศึกษาได้ทำการจัดกลุ่มข้อมูลและอธิบายข้อมูลที่ได้รับในเชิงพรรณนา ทั้งนี้หากมี
ข้อมูลใดที่แตกต่างออกไปจากกลุ่มก็จะยกขึ้นมาเป็นตัวอย่างโดยยกอาชีพนั้นๆ ขึ้นมาเป็นตัวอย่าง
ในหัวข้อนั้นๆ

ส่วนที่ 2 รายละเอียดของการสร้างสรรค์งาน

ที่มาของแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งาน

กลุ่มผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์ กลุ่มหนึ่งอันได้แก่ นักเขียน สถาปนิก นักออกแบบ สิ่งพิมพ์ นักดนตรี นักแต่งเพลง ได้ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันว่ามักจะได้แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานมาจากตนเอง โดยใช้อารมณ์ความรู้สึกในขณะนั้นๆ เป็นแนวทางในการคิดสร้างสรรค์ผลงาน และอีกกลุ่มหนึ่งได้แก่ ผู้กำกับภาพยนตร์ นักออกแบบผลิตภัณฑ์ นักแสดง ช่างภาพ ศิลปิน โปรแกรมเมอร์ กล่าวว่า นอกจากจะได้แรงบันดาลใจส่วนหนึ่งมาจากตนเองแล้วยังได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม เหตุการณ์สำคัญในขณะนั้น หรือการได้รับข้อมูลที่น่าสนใจและเป็นประเด็นในการสร้างสรรค์ชิ้นงานนั้นๆ นอกจากนี้ยังมีในส่วนของการทำงานของเจ้าของเงินที่มาร่วมว่าจ้างให้ทำงานโดยระบุแนวความคิดให้เลย ก็ถือว่าเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงาน

กลุ่มผู้ใช้บริการทั่วไปของศูนย์อันเป็นกรณีศึกษา ทั้งนี้ได้ข้อมูลที่น่าสนใจจากผู้ให้บริการศูนย์สร้างสรรค์การออกแบบ (TCDC) จำนวนหนึ่ง ได้รับข้อมูลว่าส่วนใหญ่แล้วจะขึ้นอยู่กับอารมณ์ความรู้สึกของตนเป็นหลัก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับชีวิตประจำวันว่าเกิดอะไรขึ้นบ้าง มีความต้องการและคาดหวังกับงานชิ้นนั้นๆ เป็นเชิงศิลปะหรือพาณิชย์ก็จะส่งผลต่อการได้แรงบันดาลใจนั้นๆ ด้วย

ส่วนกลุ่มนายความ อาจารย์ และนักศึกษาจะได้แรงบันดาลใจจากภาระหน้าที่และปณิธานของตนในการทำงานมากกว่า จะเกิดความรู้สึกอยากสร้างสรรค์ผลงานใดๆ ขึ้นมาชั่วขณะ ทั้งนี้เพราะความแตกต่างในรูปแบบงานนั่นเอง แต่ก็จะมีกลุ่มนักศึกษาศิลปะที่มีความคิดเห็นใกล้เคียงกับกลุ่มผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์ ซึ่งอาศัยตนเองเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน

การอ้างอิงหรือหาข้อมูลประกอบในการสร้างงาน

กลุ่มเป้าหมายแทบทั้งหมดมีความคิดเห็นไปในทิศทางตรงกันว่า มีความจำเป็นต้องอ้างอิงข้อมูลบางประการในการสร้างสรรค์งาน อย่างน้อยก็จำเป็นต้องมีที่มา อาทิ นักเขียนได้ให้แง่คิดที่น่าสนใจว่า เขาไม่สามารถสร้างเรื่องขึ้นมาได้เองทั้งหมด เรื่องราวอันเป็นนิยายที่เขาเขียนนั้นย่อมได้รับการอ้างอิงมาจากพื้นฐานความเป็นจริง ประกอบกับฉากต่างๆ ต้องมีความสมจริงเช่นกัน แม้ว่าจะเป็นนิยายแฟนตาซี ก็ยังต้องใช้การอ้างอิงลักษณะตัวละครอันมีบ่อเกิดมาจากลักษณะของมนุษย์ ซึ่งข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันกับข้อมูลจาก สถาปนิก ที่จะเป็นจะต้องอ้างอิงความเป็นไปได้ในการก่อสร้างซึ่งมีหลักโครงสร้างเป็นสำคัญเช่นกัน ทั้งนี้รูปทรง รูปร่าง

ตลอดจนการเลือกวัสดุก็จำเป็นต้องมีการอ้างอิงจากแหล่งข้อมูลต่างๆ อันไม่แตกต่างจากนักออกแบบผลิตภัณฑ์ ที่ต้องเลือกวัสดุและค้นหาข้อมูล หรือรูปทรงแปลกๆจากธรรมชาติ หรืออินเทอร์เน็ต อันตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไปได้ในการผลิต รวมไปถึงกลุ่มนักดนตรี ก็จำเป็นต้องหาข้อมูลอ้างอิงในการประพันธ์เพลงใหม่ๆ เช่นกัน

ทั้งนี้ หนายความ อาจารย์ และนักศึกษา ก็ให้ข้อมูลไปในทิศทางที่ตรงกันว่า ในสายงานนั้นจำเป็นต้องมีการอ้างอิงที่ชัดเจน เพราะส่งผลต่ออาชีพโดยตรง กล่าวคือ มีการอ้างอิงแหล่งข้อมูลในการศึกษา ค้นคว้าในการทำวิจัย หรืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือการอ้างประมวลกฎหมายที่มาใช้ในสายอาชีพ เป็นต้น

โดยแหล่งที่มาของข้อมูลนั้นได้มาจาก อินเทอร์เน็ต ห้องสมุด ศูนย์สร้างสรรค์การออกแบบ (TCDC) สถานศึกษา พิพิธภัณฑ์และสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ

โดยกว่าครึ่งเริ่มให้ความสำคัญจากการค้นคว้าหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตเป็นจำนวนมาก และคิดว่ามีประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์งาน ทั้งนี้ก็เพราะไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทางและสามารถได้ข้อมูลที่ต้องการทราบได้โดยง่าย รวดเร็ว และมีโปรแกรมช่วยในการค้นหาและเว็บไซต์สืบค้นต่างๆ อาทิ กูเกิล (Google) ที่สามารถช่วยให้การหาข้อมูลสะดวกและรวดเร็วขึ้นด้วย

ส่วนที่ 3 ทักษะคิดและความคาดหวังของศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

จากการสัมภาษณ์จะเห็นได้ว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนมีความต้องการที่จะได้ข้อมูลอันเกี่ยวข้องกับสายงานที่ตนทำ ทั้งนี้ก็เพราะการมีข้อมูลเก่าๆ จะทำให้ทราบว่าใครในสายอาชีพสร้างงานอะไรไปแล้วบ้าง และงานที่จะสร้างสรรค์ขึ้นนั้นเป็นการลอกเลียนใคร หรือมีลักษณะเหมือนหรือต่างอย่างไรบ้าง ตลอดจนต้องการทราบความเป็นมาของการพัฒนาในสายงานของตน อยากเรียนรู้จากผู้สร้างสรรค์รุ่นก่อนๆ ว่ามีแนวคิดในการสร้างสรรค์งานอย่างไรบ้าง ทั้งนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้เป็นศิลปินได้ให้ข้อสังเกตที่น่าสนใจว่า ในอดีตไม่ได้มีอุปกรณ์ในการวาดภาพมากมายเท่าปัจจุบัน แต่ศิลปินรุ่นก่อนๆ ก็สามารถสร้างสรรค์ชิ้นงานที่คงทน และสวยงาม ตกทอดมาสู่ปัจจุบัน ซึ่งหากมีศูนย์ข้อมูลเหล่านี้ย่อมสามารถทำให้เกิดการพัฒนาในการศึกษาได้เป็นอย่างดีในสายอาชีพนั้นๆ ไม่เพียงแต่ศิลปิน

ผู้ให้สัมภาษณ์เกือบทั้งหมดอยากได้ศูนย์ที่อยู่ใจกลางเมือง มีการคมนาคมสะดวก เพราะไม่อยากเสียเวลาอยู่บนท้องถนนหรือการเดินทางมากนัก ทั้งนี้หากมีรถไฟฟ้าผ่านก็จะเป็นเรื่องที่น่ายินดี ซึ่งส่งผลให้อยากเดินทางไปใช้บริการศูนย์นั้นๆ บ่อยๆ หากมีเวลารว่างหรือต้องการได้ข้อมูลในการทำงาน

ศูนย์ในฝันที่ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องการนั้น แทบทุกคนกล่าวถึงการให้บริการของพนักงานที่รวดเร็ว และเป็นมืออาชีพในเรื่องนั้นๆ กล่าวคือต้องเป็นผู้ที่รู้จัก รู้จริงในเรื่องที่ตนรับผิดชอบ ทั้งนี้เพราะผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนหนึ่งเคยใช้บริการกับพนักงานที่ไม่สามารถให้ข้อมูลได้มาแล้ว จึงอยากให้ผู้ให้สัมภาษณ์ในฝันนั้นมีบริการที่ดีโดยพนักงานที่มีความถนัดในเรื่องนั้นๆ จริงและสามารถให้คำปรึกษาได้กระจ่าง ชัดเจน นอกจากนี้ยังต้องการข้อมูลที่แตกต่างจากห้องสมุดอินเทอร์เน็ต และศูนย์อื่นๆที่มีอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งศูนย์ที่สามารถตอบสนองในสาขาอาชีพ และเรื่องที่น่าสนใจของตน ย่อมเป็นเรื่องที่น่าสนใจในการใช้บริการ อีกทั้งยังได้พูดถึงศูนย์ที่ครบวงจรคือมาที่นี่ทีเดียวก็สามารถรับบริการในเรื่องนั้นๆ ได้ทั้งหมดอย่างรวดเร็ว โดยผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนหนึ่งต้องการการบริการเครื่องดื่มและอาหารภายในศูนย์ เพราะต้องการใช้เวลาอยู่ในศูนย์ที่มีการจัดบรรยากาศเหมาะแก่การเรียนรู้และมีการบริการเผื่อเวลาต้องการรับประทานอาหาร นอกจากนี้ความสงบเงียบ และการสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมแก่การค้นคว้าข้อมูลก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีการกล่าวถึงเป็นอย่างมาก กล่าวคือผู้ให้สัมภาษณ์ต้องการมุมส่วนตัวที่เอื้อต่อการค้นคว้า ตลอดจนความทันสมัยของสื่อใหม่ๆ ที่จะเข้ามาในศูนย์อีกด้วย ที่จะเป็นตัวแปรสำคัญในการเข้าใช้บริการและนอกจากนี้ก็จะมีข้อมูลที่น่าสนใจ อาทิ การมีแกลลอรี่ในศูนย์ การมีลานประติมากรรมและนิทรรศการหมุนเวียน การแสดง และการฉายภาพยนตร์ภายในศูนย์

ในกรณีที่ศูนย์มีสื่ออยู่ในมือ และสามารถที่จะโฆษณาประชาสัมพันธ์งานของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยมีการเก็บค่าบริการที่สมเหตุสมผล ก็ถือว่าเป็นโอกาสดีในการเป็นที่รู้จักงานโดยผ่านศูนย์เป็นองค์กรกลาง ซึ่งทั้งหมดได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ถ้าเป็นไปได้จริงก็จะเป็นเรื่องดี แต่ก็ต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยทางเศรษฐกิจเวลานั้นๆด้วย ว่ารายได้ และการหักค่าใช้จ่ายนั้นเพียงพอต่อความต้องการหรือไม่ แต่ถ้ายึดตามหลักการก็ถือว่าเป็นเรื่องที่ดี เพราะผู้ให้สัมภาษณ์ไม่มีช่องทางการจัดจำหน่ายและการโฆษณามากนัก

ห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์ของในประเทศไทยยังมีพัฒนาการที่ค่อนข้างเชื่องช้า ทำให้โอกาสการเข้าถึงข้อมูลนั้นมีความลำบาก ทั้งนี้การใช้อินเทอร์เน็ตจะเป็นตัวลดช่องว่างของการเข้าถึงข้อมูลได้เป็นอย่างดี โดยศิลปินกล่าวว่า หนังสือรวบรวมภาพของศิลปินต่างชาติค่อยข้างเยอะมาก แต่หากต้องการหาหนังสือรวมเล่มของศิลปินไทย หาได้น้อยมาก เช่นเดียวกับข้อมูลภาพยนตร์ไทย ที่มีระบบการจัดเก็บไม่ดีพอ ทำให้ฟิล์มเก่าๆ ได้รับความเสียหายและไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ อีกทั้งการเก็บงานเก่าๆ เอาไว้กับตัวย่อมไม่เกิดการกระจายองค์ความรู้สู่สังคม โดยนักศึกษาให้ความเห็นว่า ตอนนี้จะหาอะไรก็อินเทอร์เน็ตทั้งนั้น เพราะไม่รู้จะไปหาจากแหล่งใดดี เพราะหนังสือใหม่ๆ ในห้องสมุดก็น้อย สำหรับผู้ออกแบบผลิตภัณฑ์ ก็ได้ให้ข้อคิดเห็น

ว่า ศูนย์สร้างสรรค์การออกแบบ (TCDC) ก็ถือเป็นตัวอย่างที่ดีต่อการหาข้อมูลของสายอาชีพ แต่นั่นก็เป็นข้อมูลปัจจุบันเท่านั้น งานในอดีตหาได้ยากมาก แต่ก็คิดว่าเป็นศูนย์ที่มีข้อมูลเฉพาะทางที่น่าสนใจ ซึ่งในทุกๆ สาขาอาชีพ ต้องการแหล่งรวบรวมข้อมูลที่สามารถหาข้อมูลได้ง่ายและมาพื่อต่อการศึกษา

อัตราค่าสมาชิกที่สามารถจ่ายได้ อยู่ในช่วง 200 – 500 บาทต่อปี ซึ่งหากจำเป็นต้องจ่ายมากกว่านี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับว่าศูนย์นั้นมีอะไรน่าสนใจบ้าง

สื่อที่ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องการและคาดว่าจะได้รับมากที่สุดคือ อินเทอร์เน็ต ป้ายโฆษณา และวิทยุ

ส่วนที่ 4 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมและลิขสิทธิ์

จากการสัมภาษณ์ จะมีเพียงนายความเท่านั้นที่รู้จักสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ ก็จะพอรู้บ้างแต่ไม่คิดว่าจะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ บ้างก็คิดว่างานอันมีลิขสิทธิ์ไม่สามารถแตะต้องได้ และตกทอดสู่ลูกหลานไม่รู้จบ จึงไม่ได้สนใจมากนัก ซึ่งแม้ทนายความเองก็ยังทราบแต่หลักการคร่าวๆ และไม่ได้นำมาใช้ในชีวิตประจำวันนัก

ซึ่งเมื่ออธิบายความหมายของสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรม ประเภท และการได้มาแล้ว ตลอดจนศูนย์อาสาเป็นผู้ช่วยในการบริหารจัดการงานอันมีลิขสิทธิ์นั้นๆ ของผู้ให้สัมภาษณ์แล้วส่วนมากก็จะเห็นเป็นเรื่องดี เพราะตนไม่ทราบเกี่ยวกับเรื่องระบบลิขสิทธิ์ และหวาดกลัวต่อการถูกละเมิดลิขสิทธิ์

4.2.2 ผลการสัมภาษณ์เพิ่มเติมกลุ่มเป้าหมายที่เป็นที่รู้จัก

นอกเหนือจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายข้างต้นแล้ว ผู้ศึกษายังได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเพิ่มเติม โดยเลือกกลุ่มเป้าหมายที่เป็นที่รู้จักในวงกว้าง อีกทั้งยังเกี่ยวข้องกับงานอันมีลิขสิทธิ์โดยตรงตามพื้นฐานของอาชีพ และคาดหวังว่ากลุ่มเป้าหมายจะสามารถเป็นอีกแรงกำลังสำคัญในการผลักดันให้ศูนย์เป็นที่รู้จัก ตลอดจนสามารถสร้างความเข้าใจอันดีต่อประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์และเจตนารมณ์ที่แท้จริงของกฎหมาย ทั้งนี้ ผู้ศึกษาสามารถดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเพิ่มเติมได้ดังต่อไปนี้

- คุณนิติพงษ์ ห่อนาค
- คุณสินชัย เปล่งพานิช
- นายแพทย์สมิทธิ์ อารยะสกุล

คุณนิติพงษ์ ห่อนาค

อายุ 47 ปี

รองกรรมการผู้อำนวยการ สายงานธุรกิจเพลง บริษัทจีเอ็มเอ็มแกรมมี่ จำกัด (มหาชน)

นักแต่งเพลงให้ศิลปินนักร้องในเครือแกรมมี่

คอลัมนิสต์ประจำคอลัมน์ D Type นิตยสาร IMAGE

ภาพที่ 4.27

คุณนิติพงษ์ ห่อนาค

ที่มา: นิติพงษ์ ห่อนาค, ผู้ถ่ายภาพ

ผู้ศึกษามีความคิดเห็นว่าคุณนิติพงษ์ ห่อนาค หรือคุณดี เป็นหนึ่งในผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์ที่เป็นที่รู้จักในวงกว้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวงการเพลง ที่มีเพลงอันเป็นที่นิยมจำนวนมากออกสู่สายตาประชาชน มาเป็นระยะเวลากว่า 25 ปี และมีแฟนคลับเป็นจำนวนมากซึ่งผู้ศึกษาก็เป็นหนึ่งในผู้ที่ติดตามผลงานต่างๆ เช่นกัน ตลอดจนคุณนิติพงษ์ยังเป็นนักเขียน ซึ่งถือเป็นหนึ่งในงานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทวรรณกรรมอีกด้วย นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ผู้บริหารในบริษัทที่ดำเนินการเกี่ยวกับอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมรายใหญ่ซึ่งมีประสบการณ์เกี่ยวกับการถูกละเมิดลิขสิทธิ์บ่อยครั้ง ทั้งนี้คาดว่าจะได้รับแนวทางและข้อคิดเห็นอันจะสามารถนำไปใช้ในการจัดตั้งโครงการที่น่าสนใจได้อีกทางหนึ่งด้วย

ทัศนคติต่ออุตสาหกรรมเพลงและการละเมิดลิขสิทธิ์ในมุมมองของผู้บริหารและผู้สร้างสรรค์

ในฐานะผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าการบริหารผลประโยชน์แก่ผู้สร้างสรรค์ผลงานอันมีส่วนร่วมในการผลิตงานเพลงจำเป็นต้องได้รับผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม ซึ่งถือเป็นการทำงานที่จะสร้างมาตรฐานในการทำงานที่ดีขององค์กร ในขณะที่องค์กรกำลังเดินหน้าในการนำเพลงไทยออกสู่ตลาดสากลมากขึ้น แต่มีความคิดเห็นที่ สื่อมวลชนไม่ได้ให้ความสำคัญต่อเรื่องนี้เท่าที่ควร โดยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการขยายตลาดสู่สากล อาทิ ฮ่องกง เกาหลี และญี่ปุ่นนั้น มีกลุ่มผู้นิยมเพลงที่นำเข้ามาจากประเทศไทยจำนวนไม่น้อย ซึ่งมีแนวโน้มในการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ อีกทั้งยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐเท่าที่ควร โดยปกติแล้วภาคเอกชนจะเป็นผู้ดำเนินการเองเสียเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือเป็นผู้ลงทุนเองทั้งหมดซึ่งเปรียบเสมือนการสร้างกองทัพนักรบ อันได้แก่ศิลปินไปสู้ศึกสงครามทางวัฒนธรรมด้วยตนเอง ซึ่งก็จำเป็นต้องใช้การลงทุนที่สูง

ประกอบกับสภาวะการณ์ของตลาดในขณะนี้ในช่วงที่มีการใช้สื่อดิจิทัล หรือ Digital Content กำลังก้าวเข้ามาแทนที่สื่ออื่นๆในตลาด ทำให้เกิดความผันผวนเกิดขึ้น ทั้งนี้ตลาดของการดาวน์โหลด อันมีความสะดวกรวดเร็วกำลังสร้างผลกระทบต่อธุรกิจเพลงและตลาดเดิมของเพลง ซึ่งองค์กรจำเป็นต้องมีการปรับตัวให้ทันเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจ โดยมีความคิดเห็นในส่วนนี้ว่า จำเป็นจะต้องลดปริมาณการฟังโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ กล่าวคือไม่เกิดการบริโภคที่ผลประโยชน์จะตกสู่องค์กรที่มีการผลิต ก็ย่อมทำให้วงจรการผลิตเสียหาย และไม่มีรายได้เข้าสู่วงจร ส่งผลกระทบโดยตรงแก่ผู้สร้างสรรค์อีกด้วย ซึ่งคุณนิติพงษ์ให้ความเห็นได้ว่าปริมาณการรับฟังโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายนั้นสามารถมีได้ แต่ก็จำเป็นที่จะต้องได้รับการควบคุมให้อยู่ในสัดส่วนที่เหมาะสมลงตัวเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจและวงการเพลง ซึ่งเมื่อเทียบกับ 25 ปีที่แล้วจะเห็นได้ว่าพบเห็นการละเมิดลิขสิทธิ์ แต่สัดส่วนเพียงร้อยละ 20-30 ซึ่งในปัจจุบันนั้นมากกว่า ร้อยละ 50 ซึ่งถือว่าเป็นร้อยละที่สูงมาก ตลอดจนสื่อดิจิทัลที่ยังไม่สามารถควบคุมได้อย่างมีประสิทธิภาพและกลายเป็นสื่อทดแทนสื่ออื่นๆที่มีค่าใช้จ่ายสูงกว่า จึงทำให้การแจกจ่ายกันฟังโดยไม่ลงทุนมีปริมาณที่มากและรวมไปถึงการละเมิดลิขสิทธิ์แล้วจะเห็นได้ว่า ร้อยละของการจำหน่ายนั้นลดลงอย่างน่าใจหาย ดังนั้นองค์กรจึงจำเป็นต้องหารายได้ด้านอื่นๆ ทดแทน อาทิ การจัดการแสดงดนตรี หรือกิจกรรมอื่นๆ เพื่อสร้างรายได้ ซึ่งในองค์กรที่เป็นบริษัทเพลงอย่างแกรมมี่นั้น มีบริษัทย่อยๆ เป็นจำนวนมากก็สามารถเกิดการทำงานที่เชื่อมโยง เกี่ยวข้อง และสัมพันธ์กันได้ ด้วยรูปแบบองค์กรหลากหลายในการให้บริการ ซึ่งหากหวังเพียงรายได้จากธุรกิจเพลงเพียงอย่างเดียวเหมือนในอดีตคงไม่ได้ รวมไปถึงการบริหารจัดการงานอันมีลิขสิทธิ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของเพลง ที่มีการเรียกเก็บค่าลิขสิทธิ์ที่ได้จากสถานีวิทยุ หลังจากที่ไม่ได้เรียกเก็บมาก่อนในอดีต เหตุผลสำคัญคืออำนาจ

ต่อรองจากตัวเนื้อหาเพลงที่มีคุณภาพและปริมาณมาก ตลอดจนความเป็นที่นิยมในตลาด ซึ่งมีความคิดเห็นว่า ควรจัดเก็บมาตั้งนานแล้ว ซึ่งการเก็บค่าลิขสิทธิ์นั้นก็ได้ตั้งอัตราที่สูงเกินไป แต่เป็นการเก็บอย่างสมเหตุสมผลและเป็นรายได้โดยชอบขององค์กร

ในฐานะนักแต่งเพลง หรือผู้สร้างสรรค์มีความรู้สึกชินชากับการถูกละเมิดลิขสิทธิ์ เพราะมีการละเมิดบ่อยครั้ง และไม่อยากจะสนใจมากนัก ทั้งนี้ยังให้ความคิดเห็นว่ายังไม่มีผู้ที่เข้าใจในระบบกฎหมายลิขสิทธิ์และการคุ้มครอง ซึ่งทำให้เกิดการละเมิดกันอยู่เป็นนิจ ซึ่งในมุมมองของตนต่อผลงานที่ได้สร้างสรรค์ออกมาจะให้สังคมเป็นผู้ตัดสิน แต่ก็เชื่อว่าชิ้นงานแต่ละชิ้นย่อมใช้เวลาในการบ่มเพาะจากประสบการณ์ มุมมองทางความคิด การเรียนรู้ การศึกษา และเงื่อนไขที่เติบโตมาทั้งชีวิตในการสร้างสรรค์ ซึ่งประเมินเป็นมูลค่าได้ยาก ซึ่งเมื่อมีผู้ละเมิดลิขสิทธิ์จะรู้สึกเหมือนมีผู้มาขโมยของของตน และเป็นเรื่องผิด แต่อย่างทีกล่าวในช่วงต้นจะเห็นได้ว่าจำนวนครั้งที่บ่อยของการถูกละเมิดทำให้รู้สึกเฉยชาไปเสียแล้ว เพราะถ้ามันแต่เจ็บใจ เจ็บช้ำก็ไม่สามารถสร้างงานใหม่ๆ ได้ และทำให้วงการและธุรกิจเพลงเสียหายไปทั้งหมด โดยให้ความคิดเห็นว่าผู้ที่ละเมิดนั้นคงจะสำนึกและละอายใจเองได้ยาก ดังนั้นระบบจึงจำเป็นต้องมีการล้อมรั้ว หรือสร้างระบบป้องกันขึ้นมาด้วยตนเองเพื่อไม่ให้เกิดการละเมิดลิขสิทธิ์ ซึ่งเหมือนกับการเห็นแก่ตัว แต่ก็ต้องยอมรับว่าผลประโยชน์ขององค์กรก็จำเป็นที่จะต้องปกป้องเพราะนั่นก็คือวงจรการสร้างสรรคงานเพลงอันเป็นธุรกิจหลักขององค์กร และเป็นการรักษาอาชีพของตนและผู้สร้างสรรค์รายอื่นๆ ในวงการเพลงอีกด้วย

ถึงแม้ว่าจะมีการดำเนินการผู้ละเมิดลิขสิทธิ์แบบมีผลประโยชน์ เช่น เทปผี ซีดีเถื่อน แต่การละเมิดลิขสิทธิ์แบบไม่ได้มีผลประโยชน์ เช่น การทำสำเนาแจกเพื่อน หรือคนสนิท ก็ถือเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ทำให้ระบบธุรกิจสูญเสยรายได้ไปเป็นจำนวนมาก ตลอดจนทัศนคติที่มีต่อบริษัทที่ว่าแถมมีรวยแล้วนั้น ทำลายระบบธุรกิจเพลงไปมากทีเดียว ซึ่งการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการซื้อเพลงก็ถือเป็นอีกการแก้ปัญหาในจุดนี้ที่ต้องการสร้างให้เกิดการบริโภคหรือซื้อสินค้าเพิ่มขึ้น โดยตนเองที่เป็นผู้ดูแลในเรื่องของเนื้อหาและความมีศิลปะในการผลิตก็ย่อมจะพยายามรักษาคุณภาพของงานสร้างสรรค์นั้นๆ ให้ออกไปอย่างมีมาตรฐานที่ดี เหมาะแก่การบริโภคของลูกค้า

ทัศนคติต่อการจัดตั้งศูนย์สารสนเทศทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

มีความเห็นว่าแม้แต่ข้อดี ไม่มีข้อเสียอะไรในการจัดตั้ง จะเห็นได้ว่าศูนย์ในลักษณะนี้มีเกิดขึ้นในประเทศไทยค่อนข้างน้อยและมักจะมีการทำโดยส่วนตัวมากกว่า ตลอดจนยังไม่มีกรอบสนับสนุนจากภาครัฐเท่าที่ควร โดยอ้างอิงถึงกรณีตัวอย่าง ว่าหากต้องการทราบเรื่องราวสมัยกรุงศรีอยุธยา นั้น คงต้องไปค้นคว้าที่ประเทศฝรั่งเศส ที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการบันทึก

จดหมายเหตุเอาไว้ เป็นต้น ซึ่งต้องการชี้ให้เห็นว่าคนไทยนั้นไม่ค่อยมีการเก็บรักษาหรือระบบการบันทึกเท่าที่ควรจะเป็น ซึ่งหากมีศูนย์สารสนเทศสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทยเกิดขึ้นได้จริงจะถือเป็นประโยชน์อย่างมาก หรือเป็นเนื่อานาบุญอันไพศาล อันถือเป็นการขุดกรุทางวัฒนธรรมเลยทีเดียว ซึ่งโดยส่วนตัวในส่วนของ TPDC Multimedia Library นั้นรู้สึกสนใจมาก เพราะมีความต้องการอยากใช้บริการ ยกตัวอย่างเช่น การค้นหาเพลงทั้งหมดของสุนทราภรณ์ เป็นต้น และในส่วนการบริหารจัดการงานอันมีลิขสิทธิ์และลิขสิทธิ์กำพร้า นั้น หากทางศูนย์สร้างความมั่นใจให้กับบริษัทได้ และมีค่าใช้จ่ายที่ต่ำกว่า และมีการทำงานที่มีระบบชัดเจนก็เห็นว่า มีความเป็นไปได้สูงที่จะให้บริการ

สำหรับศูนย์ในฝั่งนั้นไม่ได้ใส่ใจในบรรยากาศมากเท่ากับสิ่งที่ควรจะมีให้ครบหรือมากที่สุด อันได้แก่ข้อมูลสารสนเทศทางวัฒนธรรม โดยจะต้องมีมากเพียงพอต่อความต้องการและการเป็นศูนย์รวมของข้อมูลประเภทนี้ โดยจะต้องสืบค้นง่าย และมีข้อมูลมากพอเป็นหลักในการตัดสินใจในการเข้าใช้บริการ ซึ่งหากมีข้อมูลมาก อัตราค่าบริการสูงก็ไม่ใช่ว่าจะสำคัญตลอดจนพนักงานผู้ให้บริการจำเป็นที่จะต้องรู้จริงในประเภทของข้อมูลที่ตนรับผิดชอบให้มากที่สุด เพื่อการบริการลูกค้าได้เป็นอย่างดี ซึ่งในส่วนนี้ถือเป็นประเด็นที่ศูนย์ควรจะต้องมีการพัฒนาควบคู่ไปกับการรวบรวมข้อมูลอื่นๆ

และสุดท้าย หากสามารถช่วยเหลือในการประชาสัมพันธ์ หรือมีโอกาสใดๆ ก็ยินดีจะช่วยเหลืออย่างเต็มที่ โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหากศูนย์สามารถเกิดขึ้นจริงก็จะไปใช้บริการอย่างแน่นอน

คุณสินจัย เปล่งพานิช

อายุ 42 ปี

นักแสดงอาชีพ

ผู้จัดละคร

ภาพที่ 4.28

คุณสินจัย เปล่งพานิช

ผู้ศึกษาเป็นผู้หนึ่งที่มีความชื่นชอบในผลงานของคุณสินจัย เปล่งพานิช หรือพี่นก ผู้เป็นนักแสดงที่เปี่ยมไปด้วยความสามารถและมีผลงานทางการแสดงออกสู่สายตาประชาชนมากกว่า 26 ปี และได้รับรางวัลทางการแสดงมากมาย ทั้งนี้ผู้ศึกษาต้องการสัมภาษณ์คุณสินจัย เพื่อเป็นตัวแทนในกลุ่มของนักแสดง ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานอันมีลิขสิทธิ์ ทั้งในส่วนของนักแสดง อันเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายลิขสิทธิ์และการใช้ประโยชน์ของศูนย์ที่กำลังจะเกิดขึ้น ทัศนคติต่อกฎหมายลิขสิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพและการละเมิดลิขสิทธิ์

ในเรื่องของกฎหมายลิขสิทธิ์นั้นพอที่จะได้รับทราบมาพอสมควร แต่ไม่ได้ศึกษาลงไป ในรายละเอียดอย่างลึกซึ้ง ทั้งนี้เป็นเพราะการทำงานในวงการบันเทิงที่ผ่านมา ไม่ได้มีการปฏิบัติ หรือได้รับผลประโยชน์ตามกฎหมายลิขสิทธิ์ ว่าด้วยสิทธิของนักแสดงอย่างเคร่งครัดเท่าที่ควร กล่าวคือ วงการบันเทิงในประเทศไทยนั้นใช้การร่างสัญญาของนักแสดงขึ้นมาเอง และเมื่อมีการ

นำมาขายใหม่ อาทิ ละคร หรือภาพยนตร์ ผู้ได้รับผลประโยชน์ก็มักจะเป็นช่องหรือบริษัทเท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงแล้วมีความคิดเห็นว่ามันถูกเอาเปรียบ เพราะการนำมาขายซ้ำ นักแสดงควรจะได้รับผลประโยชน์ตามสิทธิของนักแสดง ซึ่งก็ไม่เคยได้รับการแบ่งผลประโยชน์จากส่วนนี้แต่อย่างใด และนักแสดงหลายท่านก็ได้มีการพยายามเรียกร้องมาเป็นเวลาหลาย 10 ปีแล้ว แต่ก็ไม่ได้เกิดผล ทั้งนี้ยังได้รับการระงับงาน หรือไม่จ้างในบางรายอีกด้วย การขายซ้ำผู้ที่ได้รับประโยชน์โดยตรงจะเป็นช่อง ซึ่งมีแต่การทำสัญญาที่ผูกมัดนักแสดงและไม่สามารถเรียกร้องผลประโยชน์ใดๆ ได้ ทั้งนี้อยากให้เข้าใจว่า นักแสดงเป็นอีกอาชีพหนึ่งที่มีอายุงานจำกัดตามวัยที่ล่วงไป รวมไปถึงยุคสมัยที่เปลี่ยนไป โดยขึ้นอยู่กับความนิยมและการจัดจ้างของบริษัทต่างๆ ซึ่งภาพรวมแล้วไม่น่าคง และมีจำนวนน้อยคนที่จะสามารถอยู่ในวงการได้เป็นระยะเวลานาน

ในส่วนของการทำงาน ในฐานะนักแสดงก็ถือว่าโชคดีที่พยายามคัดเลือกลงมาโดยตลอด และสามารถอยู่ในวงการบันเทิงได้ถึงปัจจุบันนี้ สาเหตุสำคัญของการเลือกลงมาก็คือมีมาตรฐานในการคัดเลือกงานที่เหมาะสมกับวัย ไม่โลกโดยการหักโหมรับงานหลายชิ้นในเวลาเดียวกัน เพราะมีความเชื่อว่าอยากรับงานน้อยๆ แต่ตั้งใจที่จะสร้างสรรค์ผลงานออกมาให้ดีเป็นหลัก โดยจะพิจารณาชิ้นงานจากทีมงาน บท รวมไปถึงนักแสดงร่วมด้วย ทั้งนี้ในการแสดงแต่ละเรื่องนั้นจะต้องอาศัยการตีความบทก่อน ตลอดจนการใช้เวลาที่จะศึกษาธรรมชาติของตัวละครนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นลักษณะนิสัย อารมณ์ การแต่งกาย หรือการศึกษาจากผู้แวดล้อมตัวละคร ในกรณีที่ตัวละครมีตัวตนจริง อาทิ บทคุณสุวรรณ สุคนธา จากละครเรื่องน้ำพุ เป็นต้น

ในฐานะที่อยู่ในวงการมาเป็นระยะเวลานาน ก็ถือว่าได้ทำงานที่หลากหลาย รวมไปถึงถึงการออกเทป ซึ่งในขณะนั้นก็ถือว่ามีการละเมิดลิขสิทธิ์อยู่บ้างแต่เป็นจำนวนน้อย ซึ่งปัจจุบันก็ไม่ได้ได้รับผลกระทบจากการละเมิดลิขสิทธิ์จากผลงานเพลง แต่อาจจะมีบ้างที่จะได้รับการละเมิดลิขสิทธิ์จากการทำแผ่นละครออกจำหน่าย ซึ่งทางบริษัทจะเป็นผู้แบกรับภาระตรงนี้มากกว่า

ทัศนคติต่อกฎหมายลิขสิทธิ์นั้นก็อยากให้มีความยุติธรรมต่ออาชีพนักแสดงเกิดขึ้นในสังคม อันได้แก่การให้ความสำคัญต่อสิทธิ ศักดิ์ศรี และคุณค่าของนักแสดง ไม่ใช่ว่านักแสดงจะไม่มีอำนาจในการต่อรองใดๆ จากช่อง ทั้งนี้อยากให้มีการดำเนินการให้เกิดการนำมาใช้ของระบบกฎหมายลิขสิทธิ์ในวงการบันเทิงไทย เพื่อเป็นการสร้างมาตรฐานใหม่และยกระดับให้เกิดความเท่าเทียมกันในสังคม เพราะนักแสดงค่อนข้างที่จะถูกเอาเปรียบจากนายทุนอยู่มาก รวมไปถึงการสร้างระบบการจัดการที่ดีในแต่ละบริษัทอีกด้วย ถึงแม้ว่าอาชีพนักแสดงจะมีรายได้สูงแต่ก็เป็นระยะเวลาอันสั้น จึงควรคำนึงถึงความยุติธรรมต่อสิทธิและผลประโยชน์ของนักแสดงมากกว่านี้ ซึ่งตนเองในฐานะผู้จัดที่กำลังเริ่มอยู่ ก็จะพยายามศึกษาเพิ่มเติม ตลอดจนสร้างระบบในการผลิตให้

มากขึ้น เช่นเดียวกับการพัฒนาระบบที่ดีขึ้นเป็นลำดับของวงการบันเทิง อาทิ การให้ค่าตอบแทนในการมาฝึกซ้อม เป็นต้น ซึ่งอยากให้มีการพัฒนาเป็นระดับสากลมากขึ้นต่อไป

ทัศนคติต่อการจัดตั้งศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

เห็นด้วยว่าน่าจะต้องมีศูนย์ในลักษณะนี้เกิดขึ้นในประเทศไทย และเห็นว่าเป็นเรื่องที่น่ายินดีถ้ามีศูนย์นี้เกิดขึ้นจริง โดยส่วนตัวจะมีความต้องการที่จะเข้าไปใช้บริการเพื่อศึกษาหาความรู้เป็นหลัก โดยนำมาปรับใช้ในอาชีพทั้งการเป็นนักแสดงหรือผู้จัดก็ตาม ทั้งนี้การอ้างอิงที่ดีหรือเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนางานวงการบันเทิงได้อีกทางหนึ่งด้วย ยกตัวอย่างเช่น การแต่งกาย การแต่งหน้า การจัดฉาก ให้เหมาะสมกับการแสดงและการผลิตเรื่องนั้นๆ ซึ่งสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมนั้นมีส่วนที่จะสามารถอ้างอิงถึงได้มาก ไม่ว่าจะเป็นงานวรรณกรรม อาทิ นิยาย หรือบทละครที่น่าสนใจ ภาพยนตร์หรือละครในสมัยอดีต ซึ่งการรับชมงานของศิลปินท่านอื่นๆ ก็จะสามารถนำมาพัฒนางานของตนได้อีกด้วย

โดยศูนย์นี้ควรตั้งอยู่ในสถานที่ที่สามารถเดินทางไปได้สะดวก ไม่ควรจะเป็นโดยรถยนต์หรือรถไฟฟ้า รวมไปถึงบรรยากาศที่ร่มรื่น ผ่อนคลาย ไม่วุ่นวาย โดยเน้นในการให้บริการผู้ที่ต้องการมาค้นคว้าหาความรู้ได้เป็นอย่างดี ไม่ควรจะเป็นการให้บริการที่ดีของพนักงาน หรือมุมกาแฟเล็กๆ ให้บริการก็ถือว่าเพียงพอแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งความครบครันในส่วนของเนื้อหาของสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมของไทยและต่างประเทศ จำเป็นที่จะต้องมีมากพอต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ

โดยส่วนตัวแล้วคิดว่าถ้าหากมีศูนย์เปิดให้บริการและทางศูนย์ติดต่อให้ช่วยเหลือในการประชาสัมพันธ์ศูนย์ก็มีความยินดีที่จะช่วยเหลือ ส่วนสำคัญจะได้ศึกษาในส่วนของสิทธิของนักแสดง และลิขสิทธิ์ให้มากขึ้น จนสามารถรณรงค์ให้เกิดความยุติธรรมและให้ความรู้ความเข้าใจไปยังสังคม เมื่อมองเห็นประโยชน์ของความถูกต้องเหมาะสมทั้งในส่วนของอาชีพ และสังคมก็คิดว่าเป็นเรื่องที่ดีควรกระทำและสามารถช่วยเหลือได้ด้วยความเต็มใจ

นายแพทย์สมิทธิ์ อารยะสกุล

อายุ 27 ปี

อาจารย์พิเศษด้านผิวหนัง คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นายแพทย์โรคผิวหนัง โรงพยาบาลกรุงเทพ และสยามเดอมาติกคลินิก

นักร้อง นายแบบ

ภาพที่ 4.29

นายแพทย์สมิทธิ์ อารยะสกุลและนักศึกษา

นักศึกษาได้เห็นกระแสความนิยมของนายแพทย์หนุ่มที่มีผลงานเพลงออกมาสู่สายตาประชาชนได้ไม่นาน ก็ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงจึงได้สนใจที่จะดำเนินการสัมภาษณ์ เพราะในส่วนของงานอันมีลิขสิทธิ์ส่วนหนึ่งไม่ว่าจะเป็นงานค้นคว้าวิจัยทางวิทยาศาสตร์หรือการแพทย์ก็รวมอยู่ในงานเหล่านั้นด้วย ทั้งนี้ในฐานะศิลปินคุณหมอไค้ก็ยังเป็นผู้หนึ่งซึ่งได้รับผลกระทบต่อการถูกละเมิดลิขสิทธิ์ที่มีจำนวนมากอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งนักศึกษาก็ยังจะสอบถามในเรื่องความสนใจในการจัดตั้งศูนย์และความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์ศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมอีกด้วย โดยจะเป็นตัวแทนของผู้ให้บริการในกลุ่มของแพทย์ ผู้ทำการวิจัยและศิลปินไปด้วยในขณะเดียวกัน

ทัศนคติต่อกฎหมายลิขสิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพและการละเมิดลิขสิทธิ์

โดยทั่วไปมีความคิดเห็นว่าคนไทยนั้นยังไม่เข้าใจในเรื่องของลิขสิทธิ์เท่าที่ควร และเชื่อว่าคนไทยยังไม่รู้จักสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรม ซึ่งความไม่เข้าใจในเรื่องลิขสิทธิ์นั้นส่งผลให้เกิดความกลัวในเรื่องของลิขสิทธิ์ไปเลยส่วนหนึ่ง

ในฐานะแพทย์ พบว่าการละเมิดลิขสิทธิ์ในวงการแพทย์แทบไม่มีปรากฏให้เห็น เพราะการอ้างอิงนั้นจะมีการระบุที่มาโดยตลอด ทั้งนี้โดยงานวิจัยของตนเองก็มีการจดลิขสิทธิ์ในนามของศูนย์วิจัยหนึ่ง ของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้หากมีการละเมิดลิขสิทธิ์ ก็ย่อมจะรู้สึกไม่ดีและจะรู้สึกว่าการจดลิขสิทธิ์นั้นไม่มีความศักดิ์สิทธิ์ แต่ก็ควรจะได้รับความคุ้มครองแก่ผู้สร้างสรรค์หรือผู้วิจัย เพราะการทำการวิจัยนั้นใช้ทั้งเวลาอันยาวนานและความพยายามเป็นอย่างมาก

ในส่วนของการเป็นนักร้องหรือศิลปินนั้น ก่อนที่จะเข้ามาในวงการบันเทิง มีความสับสนในเรื่องของลิขสิทธิ์เป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการทำเพลงขึ้นเอง หรือการนำเพลงไปใช้ในงานการกุศลก็เกิดความระแวงไปหมด และเมื่อเข้ามาสู่การเป็นนักร้องก็พบว่าการละเมิดลิขสิทธิ์นั้นมีอยู่อย่างดาษดื่นและทำให้ได้รับความรู้บางส่วนหนึ่ง ซึ่งเมื่อประสบกับตนเองก็ได้เตรียมใจไว้แล้วส่วนหนึ่ง ไม่รู้ว่าจะแก้ปัญหาได้อย่างไร แทบจะยอมรับไปแล้ว และก็เสียใจ ในส่วนของรายได้ นั้นศิลปินได้รับเพียงร้อยละ 5 จากยอดการจำหน่ายเท่านั้น ซึ่งจำนวนก็น้อยมากเพราะการละเมิดลิขสิทธิ์ ซึ่งก็จะมีรายได้ทางอื่น เช่น การดาวนโหลดต่างๆ ทดแทนได้บางส่วนซึ่งก็ถือว่าน้อย ซึ่งโดยส่วนตัวแล้วไม่ได้คาดหวังผลประโยชน์จากการรายได้จากการเป็นศิลปินมากนัก เพราะมีอาชีพหลักเป็นแพทย์อยู่แล้ว ซึ่งมีรายได้ค่อนข้างสูง แต่เมื่อเกิดการละเมิดลิขสิทธิ์เป็นจำนวนมาก ผู้สร้างสรรค์ส่วนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นนักดนตรี หรือทีมงานผลิต ย่อมได้รับผลกระทบไปตามๆ กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของรายได้ โดยมีความคิดเห็นว่าคนส่วนใหญ่มักคิดว่าบริษัทขายอยู่แล้ว ละเมิดลิขสิทธิ์นิดหน่อยก็ไม่ใช่ไร จึงทำให้มีการละเมิดอยู่เป็นนิจถึงแม้ว่าจะมีการพยายามรณรงค์แล้วก็ตาม ซึ่งในส่วนของการกฎหมายลิขสิทธิ์นั้นบริษัทจะเป็นผู้ดูแลให้ แต่ก็เห็นว่าน่าสนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติม เพราะเริ่มมีผลต่ออาชีพศิลปิน

โดยส่วนตัวแล้วจากการทำงานเพลงก็รู้สึกว่ายากต่อการต่อสู้กับการละเมิดลิขสิทธิ์ โดยการสร้างสรรค์ผลงานที่ดีออกสู่สายตาประชาชน โดยมีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็นในการทำเพลง และตั้งใจให้มีคุณภาพในทุกๆ เพลง รวมไปถึงรูปแบบของปกและภาพพิเศษต่างๆ เพื่อให้มีการบริโภคจากกลุ่มผู้นิยมมากกว่าที่จะซื้อแผ่นละเมิดลิขสิทธิ์

ทัศนคติต่อการจัดตั้งศูนย์สาธารณสุขสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

คิดว่าเป็นเรื่องที่ดีอย่างแน่นอนที่จะมีศูนย์สาธารณสุขสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทยเกิดขึ้น โดยคิดว่าลักษณะของศูนย์นั้นน่าจะมีบรรยากาศที่ผ่อนคลายสบายๆ ไม่ทำให้คนกลัว เพราะโดยปกติเมื่อพูดถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ คนก็จะค่อนข้างที่จะหวาดกลัวพอสมควร โดยน่าจะมีการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจในส่วนของคุณสมบัติลิขสิทธิ์สู่สังคมไปด้วยในตัว ทั้งนี้มีความสนใจโดยส่วนตัว ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องเพลง อาทิ Standard Jazz หรือภาพยนตร์เก่าๆ ที่หาชมได้ยาก ก็ถือเป็นสิ่งที่อยากไปใช้บริการ หากมีศูนย์เกิดขึ้นจริง

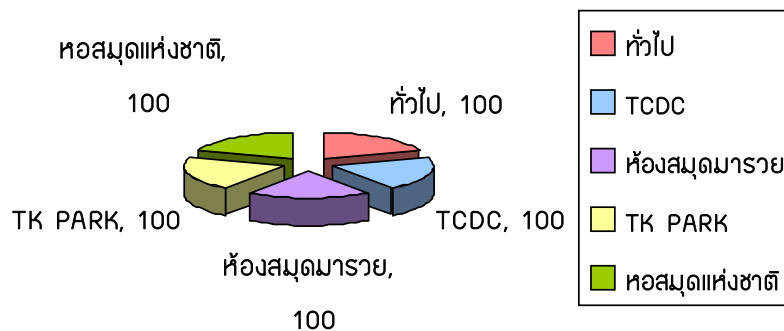
ซึ่งศูนย์ควรจะมีการบริการจากพนักงานที่มีความรู้จริง สามารถตอบคำถามได้อย่างชัดเจน พร้อมทั้งมีข้อมูลต่างๆ อย่างที่ต้องการหาได้ กล่าวคือ สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมที่หายาก และที่อื่นไม่มี เป็นต้น ตลอดจนมีการอำนวยความสะดวกในการสืบค้นข้อมูลสำหรับผู้ใช้บริการ ซึ่งคิดว่าเพียงพอต่อความต้องการของตนเองแล้ว

สำหรับการเป็นประชาสัมพันธ์ของศูนย์หรือเป็นทูตที่ให้ความรู้ในเรื่องลิขสิทธิ์ นั้นมีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง เหมือนเป็นงานช่วยเหลือสังคม ช่วยชาติ ไม่ได้คิดถึงผลประโยชน์ส่วนตัว อีกทั้งน่าจะสนใจมากและพร้อมที่จะช่วยเหลืองานอย่างเต็มความสามารถ เพราะตนเองรับรู้ปัญหาของการละเมิดลิขสิทธิ์ ตลอดจนยังทำงานทั้งในส่วนของการแพทย์และวงการเพลงซึ่งสามารถช่วยประชาสัมพันธ์ได้ทั้ง 2 ทาง ทั้งนี้ก็ขอให้มีการศูนย์เกิดขึ้นจริงจะเป็นเรื่องที่น่ายินดีมาก

4.2.2 ผลการวิจัย

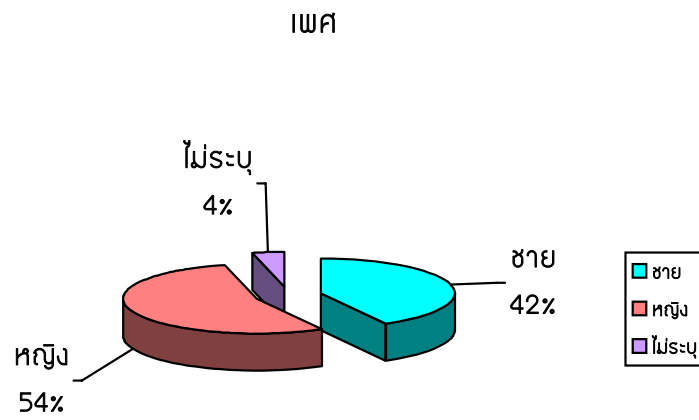
ภาพที่ 4.30

การแบ่งสถานที่การเก็บแบบสอบถาม จำนวน 500 ชุด

ข้อสังเกตในการทำการวิจัยครั้งนี้ จะเห็นได้ว่าผู้ศึกษาได้พยายามกระจายกลุ่มเป้าหมายออกเป็น 5 สถานที่ ทั้งนี้เพื่อข้อมูลที่มีกระจายตัวของแต่ละกลุ่มคน อันมีข้อมูลและวิถีชีวิต รูปแบบการใช้ชีวิตหรือไลฟ์สไตล์แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากศูนย์สารสนเทศสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย เป็นศูนย์ที่สามารถยังประโยชน์แก่สาธารณะ จึงสามารถสอบถามกลุ่มเป้าหมายได้ค่อนข้างกว้าง แต่จากสมมุติฐานของโครงการทางวัฒนธรรมที่คาดว่า จะสามารถยังประโยชน์แก่การศึกษา ตลอดจนการพัฒนาอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม ผู้ศึกษาจึงได้เลือกสถานที่ในการลงภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลในศูนย์ต่างๆ อันเป็นกรณีศึกษาโครงการทางวัฒนธรรม นั้นนั่นเอง ตลอดจนการเข้าใจในความเปลี่ยนแปลงของโลกซึ่งไม่ได้มีเพียงหญิงและชายเท่านั้น ทั้งนี้ผู้ศึกษายังได้มีการสัมภาษณ์เพิ่มเติมในส่วนของผู้ไม่ระบุเพศ ซึ่งก็ได้แนวความคิดที่น่าสนใจในการจัดตั้งศูนย์สารสนเทศสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทยหลายประการ อาทิ การยกตัวอย่างบัตรเครดิตที่มีการโฆษณาทางโทรทัศน์ที่เป็นบัตรเครดิตเฉพาะกลุ่มรักร่วมเพศ เป็นต้น ซึ่งถือเป็นข้อมูลที่น่าสนใจในการสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าทุกกลุ่ม ตลอดจนสามารถนำมาปรับใช้ในกลยุทธ์ทางการตลาดด้วย

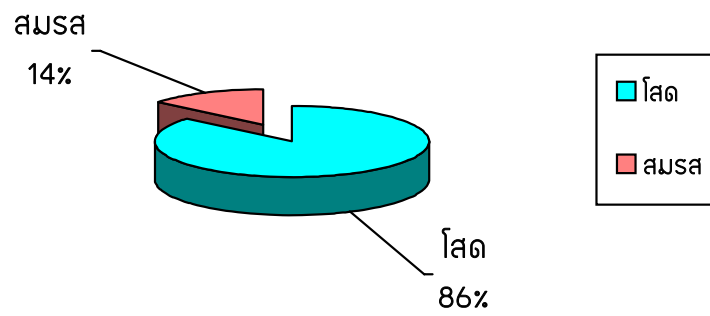
ภาพที่ 4.31

ผู้ศึกษาพยายามที่จะกระจายข้อมูลให้มีร้อยละของเพศสภาพที่ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เนื่องจากศูนย์เป็นศูนย์สาธารณะ ดังนั้นเป้าหมายหลักก็คือประชาชนทั่วไป จึงต้องการที่จะรับฟังความคิดเห็นจากแต่ละเพศอย่างเท่าๆ กัน ตลอดจนยังเปิดรับความคิดเห็นของเพศที่แตกต่างอีกด้วย ซึ่งก็ได้รับความคิดเห็นในอีกแง่หนึ่งที่มีประโยชน์ต่อแนวทางการดำเนินการของศูนย์

ภาพที่ 4.32

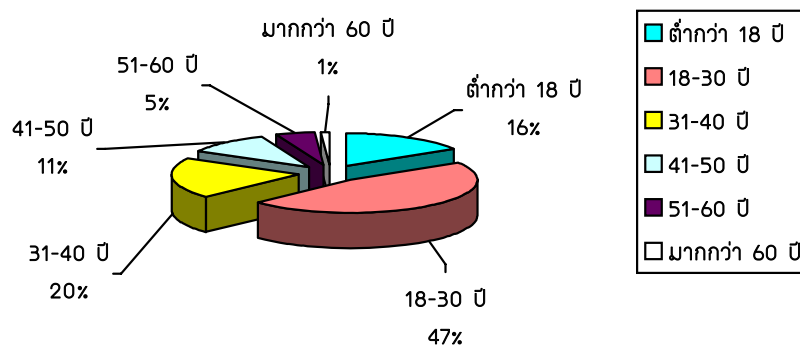
สถานภาพ

สถานภาพ มีส่วนสำคัญในการดำเนินการกลยุทธ์ในการจัดตั้งศูนย์ โดยจะอาศัยการวิจัยและสัมภาษณ์เข้าช่วยในการสอบถามความต้องการของผู้ที่มีสถานภาพต่างกัน ในส่วนของผู้ที่สมรสแล้ว จะมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นครอบครัว ซึ่งก็จำเป็นจะต้องมีการสอบถามถึงปัจจัยแวดล้อมที่ดึงดูดให้ต้องการใช้บริการ เป็นต้น

ภาพที่ 4.33

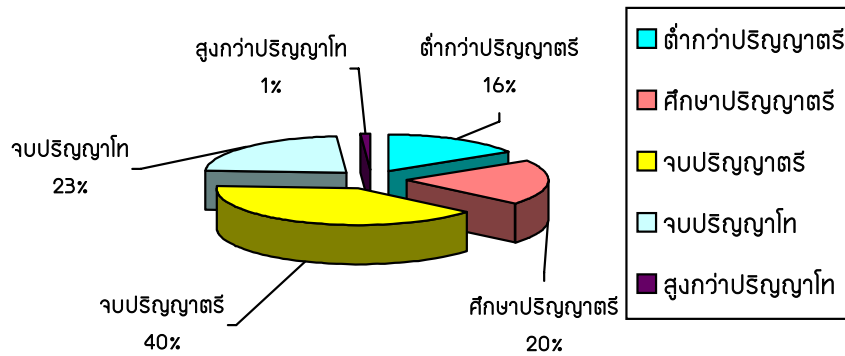
อายุ

กลุ่มเป้าหมายที่ดำเนินการวิจัยและสัมภาษณ์มาจากกลุ่มอายุ 18-30 ปีมากที่สุด รองลงมาได้แก่ กลุ่มอายุ 31-40 ปี และ ต่ำกว่า 18 ปี ทั้งนี้ในแต่ละกลุ่มอายุก็มีความต้องการที่แตกต่างกันไป ซึ่งสามารถสอบถามความคิดเห็น ข้อมูลพื้นฐาน ความรู้ความเข้าใจในสถานการณ์ สมบัติทางวัฒนธรรมและลิขสิทธิ์ อุปนิสัยและความต้องการพื้นฐานซึ่งมีผลต่อการกำหนดแนวทางในการบริหารด้านต่างๆ

ภาพที่ 4.34

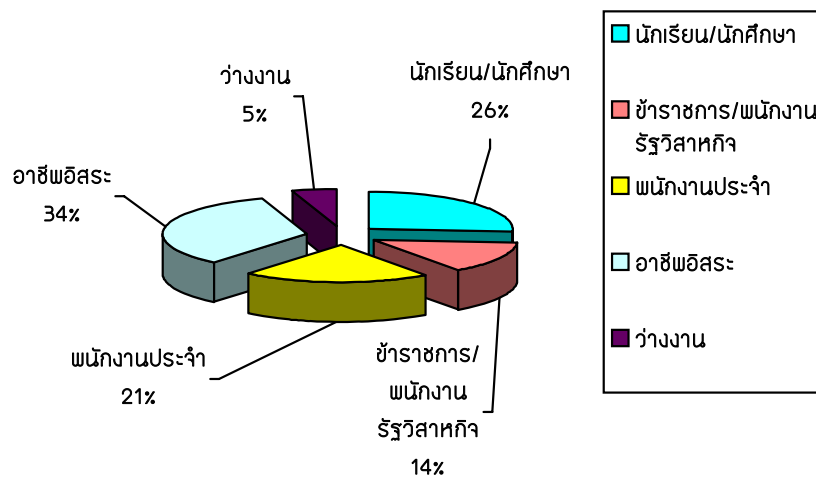
การศึกษา

จากการวิจัยและสัมภาษณ์ จะได้กลุ่มผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและทำงานอยู่เป็นจำนวนมากที่สุดถึง ร้อยละ 40 และรองลงมาคือกำลังศึกษาระดับปริญญาตรี และต่ำกว่าระดับปริญญาตรีตามลำดับ ซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้บริการอันมีความสอดคล้องกับการศึกษา วุฒิการศึกษา และอาชีพที่สืบเนื่องจากการศึกษาที่ส่งผลต่อแนวโน้มและโอกาสในการใช้บริการศูนย์ เป็นต้น

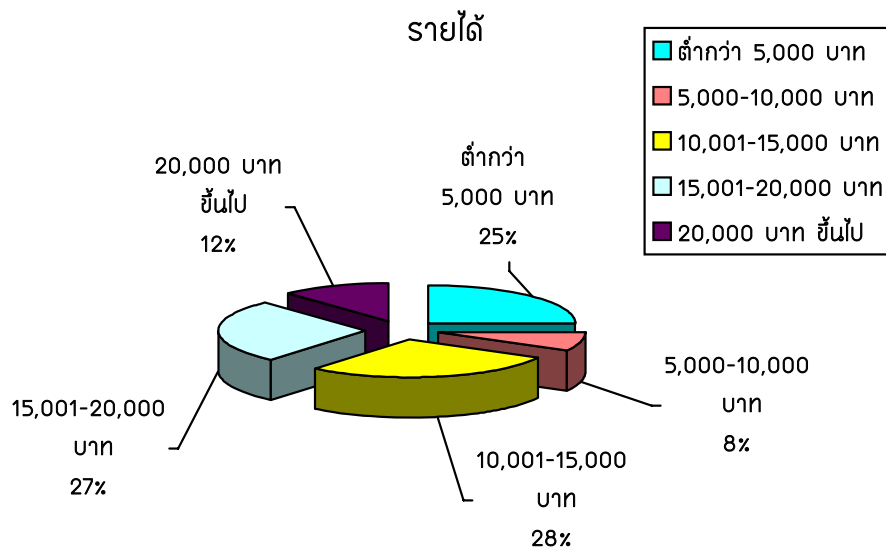
ภาพที่ 4.35

อาชีพ

จากกลุ่มเป้าหมายพบว่า ผู้ประกอบอาชีพอิสระมีจำนวนมากถึงร้อยละ 34 รองลงมาคือนักเรียนนักศึกษา และพนักงานประจำตามลำดับ ซึ่งอาชีพ จะสามารถสะท้อนถึงความแตกต่างกันของสายงานและอุปนิสัยในการทำงานที่ส่งผลกระทบต่อโอกาสในการใช้บริการศูนย์ ตลอดจนแนวโน้มและความต้องการที่แตกต่างในแต่ละสาขาอาชีพ

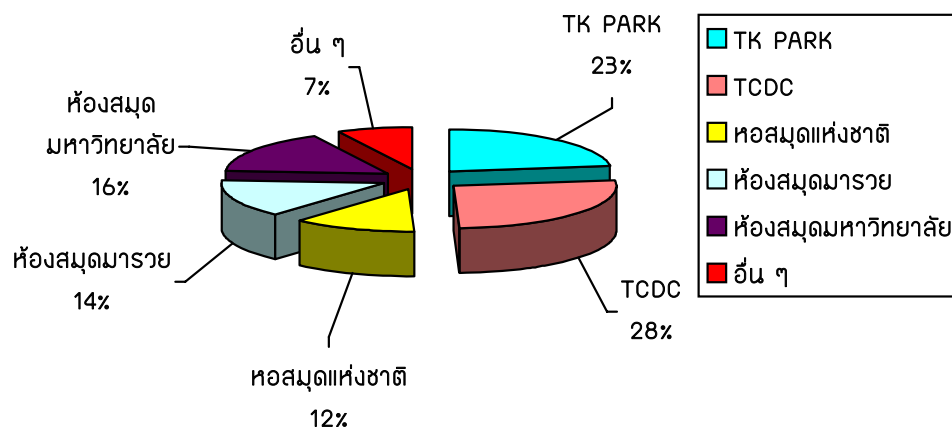
ภาพที่ 4.36

ในส่วนของรายได้จะเห็นได้ว่า กลุ่มรายได้เฉลี่ยของเป้าหมายนั้น อยู่ในช่วง 10,000 – 20,000 บาท ซึ่งมีร้อยละใกล้เคียงกันมาก ของกลุ่มผู้มีรายได้ 10,001–15,000 บาท และ 15,001 – 20,000 บาท ซึ่งในส่วนนี้สามารถแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการจ่าย กล่าวคือส่งผลต่อการกำหนดอัตราค่าสมาชิกและอัตราค่าบริการต่างๆ ภายในศูนย์ ให้สอดคล้องกับรายได้ของผู้ใช้บริการ

ภาพที่ 4.37

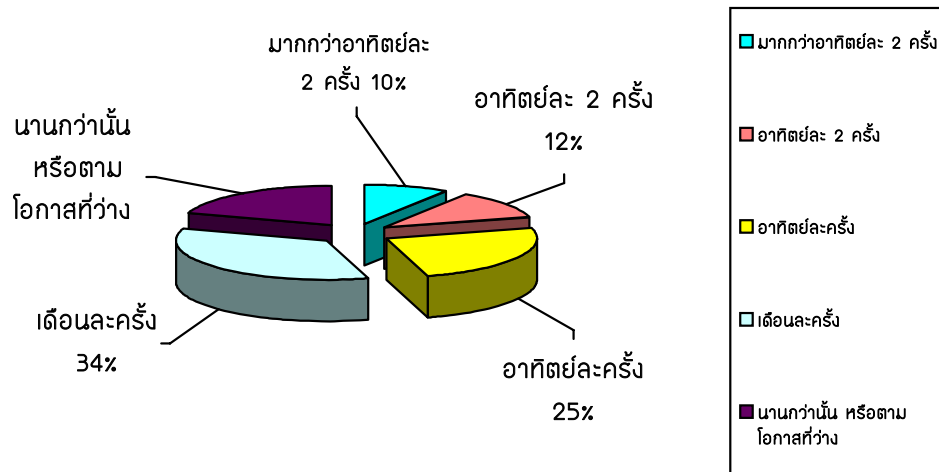
ศูนย์บริการต่างๆ ที่กลุ่มเป้าหมายเคยใช้บริการ

จากการวิจัยพบว่า กลุ่มเป้าหมายสนใจและเคยใช้บริการ TCDC และ TK park รองลงมาตามลำดับ ซึ่งในนี้ถือเป็นเรื่องที่น่ายินดีที่เริ่มมีผู้สนใจศูนย์การศึกษานอกสถานศึกษา มากขึ้น และเปิดรับข้อมูลความรู้ ข่าวสารใหม่ๆ ทั้งนี้จากการวิจัยจะสามารถกำหนดทิศทางของการดำเนินการได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง สถานที่ตั้ง ราคาค่าบริการ ลักษณะการดำเนินการ บรรยากาศ ตลอดจนการให้บริการด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างดี โดยศึกษาจากกรณีศึกษาที่เป็นสถานที่ที่กลุ่มเป้าหมายเคยใช้บริการ

ภาพที่ 4.38

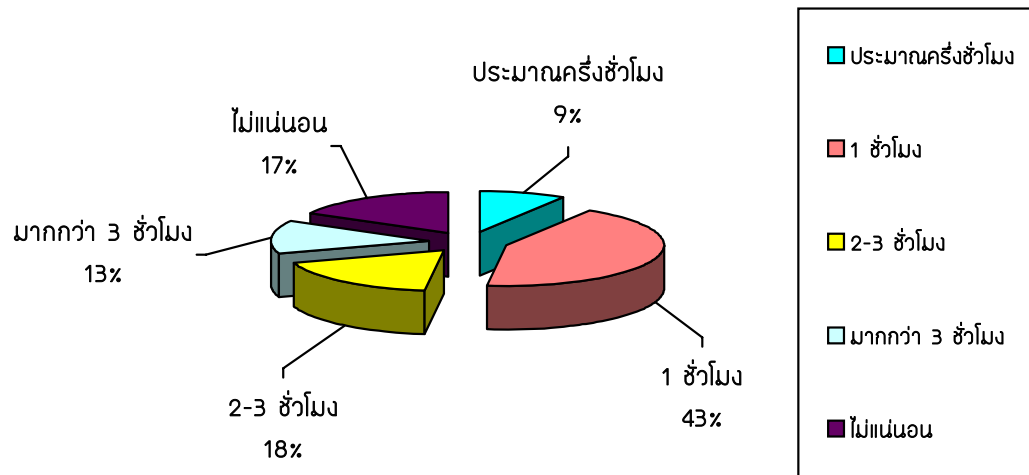
ความถี่ในการใช้บริการ

หลังจากที่ได้ข้อมูลสถานที่ที่กลุ่มเป้าหมายใช้บริการแล้ว ก็ดำเนินการประมวลข้อมูลในเรื่องของความถี่ในการใช้บริการ โดยสามารถนำมากำหนดสมมุติฐานการให้บริการ อันจะส่งผลในส่วนของสมมุติฐานในเรื่องของรายได้ อันได้มาจากการใช้บริการ โดยในที่นี้จะเห็นได้ว่า ผู้ใช้บริการเดือนละครั้งจะมีจำนวนมากที่สุดถึง ร้อยละ 34 แต่ในกลุ่มผู้บริการอาทิตย์ละครั้งก็มีสูงถึง ร้อยละ 25 ซึ่งก็ถือว่ามีความเหมาะสมที่ดี โดยสามารถพัฒนาเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักได้

ภาพที่ 4.39

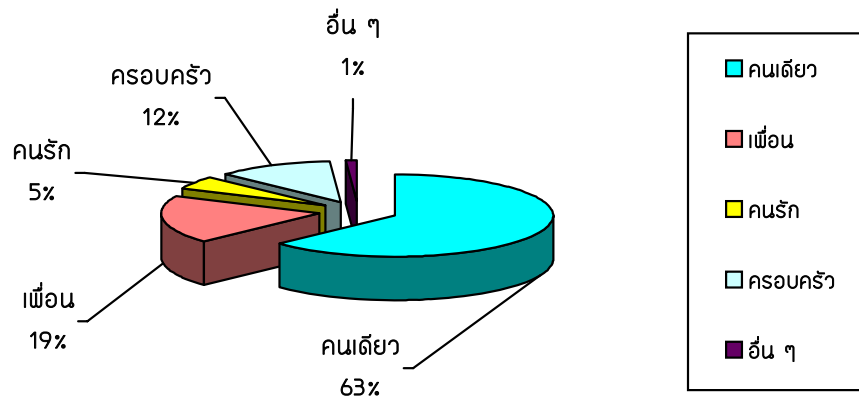
เวลาในการใช้บริการต่อครั้ง

เวลาในการใช้บริการในแต่ละครั้งถือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยในการบริหารงานในเรื่องของกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นภายในศูนย์ และการบริหารจัดการพื้นที่ ในที่นี้มีกลุ่มเป้าหมายที่ใช้บริการประมาณ 1 ชั่วโมงต่อครั้ง จำนวนสูงถึงร้อยละ 43 ซึ่งสามารถนำไปคำนวณรอบในการเข้าใช้บริการได้ กล่าวคือเพื่อหาความสามารถในการรองรับผู้ใช้บริการต่อครั้งของศูนย์ เพื่อให้สามารถให้บริการได้อย่างพอเพียง และไม่แออัดจนเกินไป

ภาพที่ 4.40

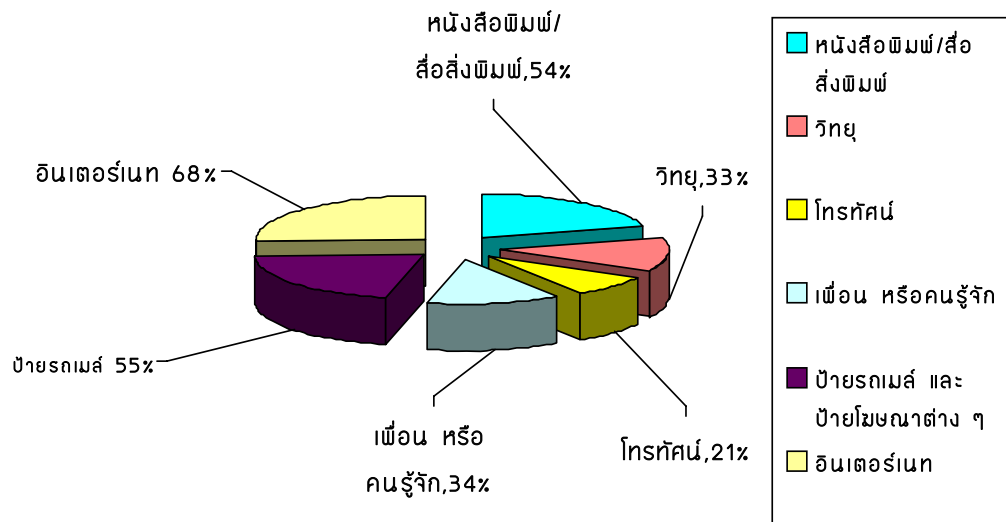
บุคคลที่ใช้บริการร่วมกัน

ในส่วนนี้เป็นส่วนที่สอบถามเพื่อการวางแผนการตลาด และการใช้สื่อเพื่อจูงใจให้เกิดการเข้าใช้บริการที่ศูนย์ จากกลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้พบว่า ร้อยละ 63 ใช้บริการคนเดียว ซึ่งมีแนวโน้มว่า จะเป็นผู้ใช้บริการที่สามารถตัดสินใจใช้บริการได้ด้วยตนเอง ซึ่งถือว่าการบริหารสื่อ และการตลาดนั้นสามารถเจาะกลุ่มเป้าหมายรายบุคคลได้ ทั้งนี้มีร้อยละ ของผู้เดินทางไปใช้บริการศูนย์กับเพื่อนรองลงมาเป็นร้อยละ 19 ซึ่งก็ถือว่ามี ความแตกต่างกันในเรื่องจำนวนค่อนข้างมาก ดังนั้น ในส่วนการบริหารจะเน้นการจูงใจเป็นรายบุคคลมากกว่า เป็นต้น

ภาพที่ 4.41

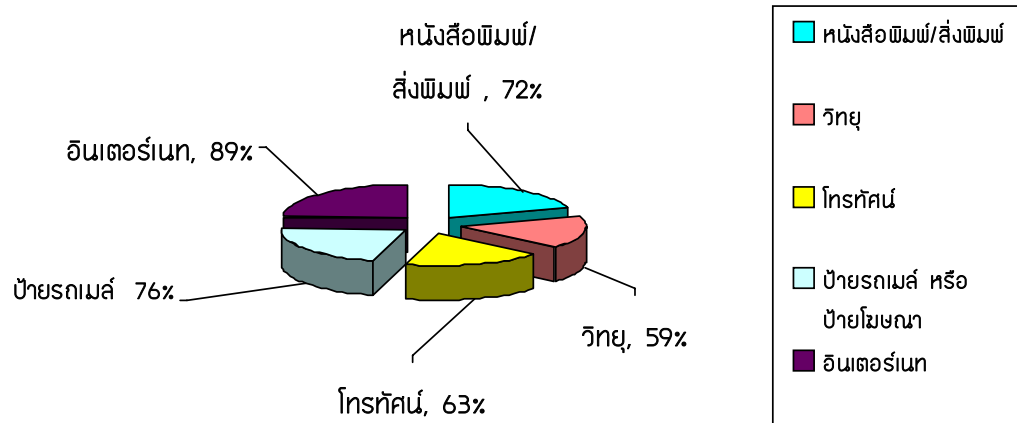
สื่อที่ทำให้รู้จักศูนย์ต่างๆ

จากการวิจัยส่วนนี้ชี้ให้เห็นของการรับสื่อของกลุ่มเป้าหมาย พบว่ากลุ่มเป้าหมายสามารถใช้เข้าถึงสื่อทางอินเทอร์เน็ตมากที่สุดถึงร้อยละ 68 และรองลงมาคือสื่อตามป้ายรถโดยสารประจำทาง และสิ่งพิมพ์ตามลำดับ ซึ่งสามารถนำมาวิเคราะห์และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสมตามกลุ่มเป้าหมาย

ภาพที่ 4.42

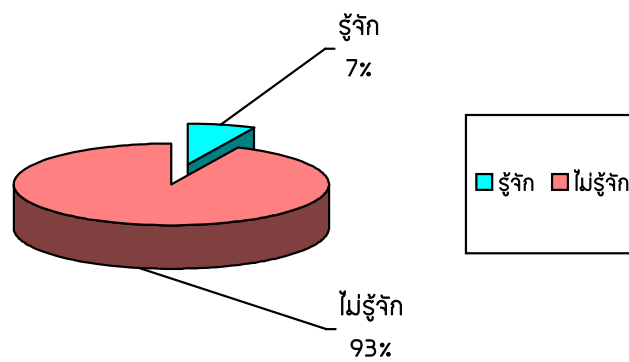
สื่อที่รับเป็นประจำ

ในส่วนนี้จะสอดคล้องกับการรับรู้สื่อของศูนย์อื่นๆ ที่กลุ่มเป้าหมายเคยรับรู้ ทั้งนี้ก็นำมาปรับใช้ในการวางแผนการใช้สื่อเช่นเดียวกัน จะเห็นได้ว่าการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตนั้น มีจำนวนสูงถึงร้อยละ 89 โดยมีสื่อตามป้ายรถโดยสารประจำทางและสิ่งพิมพ์รองลงมาตามลำดับ โดยจะสอดคล้องกับการรับรู้สื่อของศูนย์อื่นๆ ข้างต้น

ภาพที่ 4.43

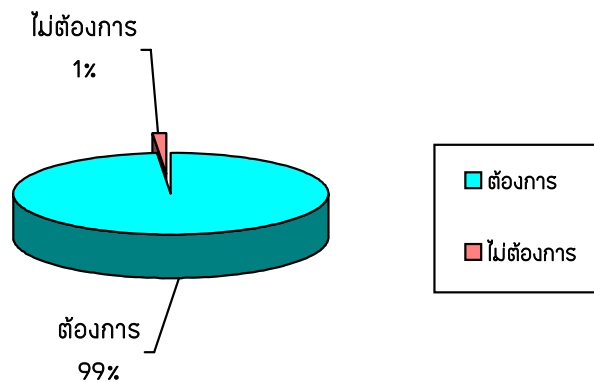
กลุ่มเป้าหมายกับสารสนเทศทางวัฒนธรรม

จะเห็นได้ว่าร้อยละ 93 ยังไม่รู้จักรหัสสารสนเทศทางวัฒนธรรม ทั้งนี้ก็เป็นการวิจัยต่อเนื่องต่อการวางแผนงานด้านต่างๆ เพื่อการประชาสัมพันธ์ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และการตระหนักรู้และสนใจให้เกิดการใช้บริการศูนย์ต่อไป

ภาพที่ 4.44

ความสนใจที่จะศึกษาในสาขารณสมบัติทางวัฒนธรรม

การวิจัยส่วนนี้ชี้ให้เห็นถึงความต้องการที่สูงถึงร้อยละ 99 ของกลุ่มเป้าหมายที่เมื่อทราบถึงความเป็นมา และสาขารณสมบัติทางวัฒนธรรมแล้ว ก็รู้สึกว่ามีประโยชน์และอยากใช้บริการ ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมพบว่า มีแต่ผู้เห็นข้อดีและรู้สึกว่ายังไม่มีเกิดขึ้นในสังคม จึงมีความต้องการให้มีการจัดตั้งศูนย์ขึ้นเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีในเรื่องของระบบลิขสิทธิ์ และประโยชน์ของสังคม

4.3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและข้อมูล เพื่อโครงการจัดตั้งศูนย์สาธารณสมบัติแห่งประเทศไทย

จากการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโครงการจัดตั้งศูนย์สาธารณสมบัติแห่งประเทศไทย จะเห็นได้ว่ามีความเป็นไปได้ที่จะสามารถจัดตั้งศูนย์แห่งนี้ขึ้นได้จริง และจะเป็นกำลังสำคัญในการเป็นตัวแปรในการพัฒนาชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งในมิติของการศึกษา อันจะนำมาพาไปสู่การเจริญงอกงามทางวัฒนธรรม ตลอดจนการสร้างผลผลิตทางวัฒนธรรมต่างๆ ซึ่งสามารถนำไปสู่การเป็นอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมที่สามารถเป็นหนึ่งในกลไกในการนำเงินตราเข้าสู่ประเทศอีกทางหนึ่ง รวมไปถึงการส่งวนผลประโยชน์จากสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมอันสั่งสมจากศิลปินของชาติรุ่นก่อน ที่ถือเป็นมรดกที่ตกสู่ชนรุ่นหลังซึ่งนอกเหนือจากการเป็นมรดกทางวัฒนธรรมแล้วยังถือเป็นมรดกที่จะนำมาซึ่งผลประโยชน์แก่ชาติในภายภาคหน้าอีกด้วย

ณ ที่นี้ผู้ศึกษาขอเสนอแนวทางในการจัดตั้งศูนย์สาธารณสมบัติแห่งประเทศไทยไว้หลายทางเลือกสำหรับบางหัวข้อ ทั้งนี้เพื่อที่จะสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ที่แปรผันไปตามยุคสมัย ตลอดจนเป็นรากฐานที่สามารถต่อยอดง่ายและมีแนวทางที่ชัดเจนสำหรับการศึกษาต่อเนื่องอันจะทำให้เกิดแรงผลักดันให้เกิดศูนย์แห่งนี้ขึ้นจริงในอนาคตอันใกล้

ซึ่งผู้ศึกษาจะพยายามนำเสนอแนวทางอย่างเป็นขั้นตอนที่สามารถนำไปปรับใช้ได้จริง ซึ่งผู้ศึกษาได้นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้ศึกษาอยู่ ณ ปัจจุบันมาประมวลเพื่อให้เกิดการตกผลึกทางความคิดและชี้ให้เห็นแนวทางที่ควรจะเป็นไปในทิศทางที่ชัดเจนบนพื้นฐานของข้อมูลในขณะศึกษา

4.3.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

ในโครงการจัดตั้งศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย (TPDC) นั้น จำเป็นจะต้องมีการสำรวจและวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environmental Scan and Analysis) ทั้งภายในองค์กร (Internal Environment) และภายนอกองค์กร (External Environment) ทั้งนี้เพื่อเป็นการประมวลเอาข้อมูลทั้งหมดมาปรับใช้ในการวางแผนและดำเนินการศูนย์ ทั้งนี้ได้มีการนำเอารูปแบบการวิเคราะห์แบบต่างๆ มาใช้ดังต่อไปนี้

การตรวจสอบสภาพแวดล้อม (Environmental Scan)

สภาพแวดล้อมมหภาค (Macro Environment)

- การวิเคราะห์ P.E.S.T. (P.E.S.T. Analysis)

เป็นการสำรวจสภาพแวดล้อมภายนอกในส่วน of สภาพแวดล้อมมหภาค โดยการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนต่างๆ ดังนี้

ปัจจัยทางการเมือง (Political Factors)

ในสภาวะการณ์ทางการเมืองอันเกี่ยวข้องกับศูนย์นั้น โดยภาพรวมภายในประเทศนั้น ก็ย่อมจะมีผลกระทบจากความไม่สงบภายในประเทศ และเสถียรภาพของรัฐบาลปัจจุบันที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างลุล่วงหลังจากการเปลี่ยนรัฐบาล ตลอดจนการเลือกตั้งที่กำลังจะเกิดขึ้นในวันที่ 23 ธันวาคม 2550 ซึ่งก็จะทำให้การจัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่อันจำเป็นจะต้องใช้เวลาในการจัดตั้ง ตลอดจนวางแผนงานในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ จึงทำให้การลงทุน ตลอดจนสภาวะทางเศรษฐกิจมีการชะลอตัวอย่างเห็นได้ชัดหลังจากมีการเปลี่ยนหัวอำนาจและคาดว่าจะยังชะลอตัวต่อไปจนกว่ารัฐบาลชุดใหม่จะสามารถจัดตั้งและวางแผนการได้เป็นที่น่าเชื่อถือทั้งในสายตาประชาชนและนานาชาติ

แต่เนื่องด้วยความอ่อนแอของประเทศไทยในปัจจุบัน ประกอบกับค่าเงินสกุลบาท แดบเอเซียมีค่าสูงขึ้นจึงทำให้ค่าเงินบาทของเราแข็งตัวขึ้นด้วยเช่นกัน จึงคาดว่าสภาวะการณ์ความผันผวนทางการเมืองโลกนั้นจะไม่ส่งผลกระทบมากนักต่อการจัดตั้งศูนย์

แต่ส่วนสำคัญก็คือการบีบในเรื่องกฎหมายของประเทศมหอำนาจ ที่มีรายงานว่าได้พยายามบีบให้เกิดการปรับปรุงกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาให้มีระดับเกินเลยไปจากมาตรฐานในความตกลงเดิมที่มีอยู่ ซึ่งหากมีการปรับปรุงแล้วจะทำให้โอกาสของงานลิขสิทธิ์อันจะตกเป็นสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมนั้นมีอายุยืนขึ้นไปอีก และส่งผลต่อโอกาสทางการศึกษาแก่ประเทศกำลังพัฒนา และด้อยพัฒนา ทั้งนี้ในการเจรจาตกลงเรื่องเอฟทีเอระหว่างประเทศไทยกับประเทศสหรัฐอเมริกา ยังไม่ได้ข้อสรุป แต่รัฐบาลไทยได้เสนอให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ซึ่งข้อเสนอดังกล่าวไปสอดคล้องกับข้อเรียกร้องของประเทศคู่ค้าซึ่งเป็นที่ยืนยันว่าย่อมส่งผลกระทบต่อการศึกษาและการยกระดับความรู้ตลอดจนคุณภาพชีวิตของคนในชาติอย่างแน่นอน ซึ่งจำเป็นจะต้องสอดคล้องกับการให้ความสำคัญในทรัพย์สินทางปัญญาอันสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ พ.ศ.2550 ด้วย

ซึ่งแน่นอนว่าหากมีการปรับปรุงกฎหมายย่อมส่งผลให้เกิดการดำเนินการที่จำเป็นต้องดำเนินไปตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการได้มาซึ่งสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรม และการดำเนินการอื่นๆที่จะเกิดขึ้นในศูนย์อีกด้วย

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ (Economic Factors)

จากความอ่อนแอของประเทมหาอำนาจอย่างสหรัฐอเมริกา ทำให้ค่าเงินทางแถบเอเชียมีอัตราดิขึ้นและมีความแข็งตัวเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับปัจจัยทางเศรษฐกิจนั้นก็ไม่ส่งผลกระทบต่อศูนย์มากนัก ทั้งนี้จะมีผลกระทบต่องบประมาณสนับสนุนศูนย์ของผู้สนับสนุนนั่นเอง

รวมไปถึงความเชื่อมั่นของนานาชาติอารยประเทศต่อความมั่นคงของประเทศ อันเนื่องมาจากปัจจัยทางการเมืองอันส่งผลต่อการเข้ามาลงทุนของต่างชาติ และการนำเข้าสินค้าจากไทยก็ส่งผลกระทบต่อปัจจัยทางเศรษฐกิจเช่นเดียวกัน ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความเชื่อมั่นของรัฐบาลใหม่เป็นตัวแปรสำคัญ

ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม (Social and Culture Factors)

การคำนึงถึงคุณภาพชีวิต (Marketing role in society & emphasis on quality of life) การศึกษาถือเป็นอีกหนึ่งในปัจจัยในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าการให้ความสำคัญต่อการศึกษาก่อประชาชนค่อนข้างมาก และมีการเปิดโอกาสทางการศึกษามากขึ้น ผู้ศึกษาถือว่าเป็นนิมิตหมายที่ดีที่ประชาชนนั้นเริ่มตระหนักและให้ความสำคัญเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต และการศึกษา

จากแนวโน้มดังกล่าวส่งผลต่อนโยบายของกรุงเทพมหานครและรัฐบาล จึงเป็นโอกาสที่ดีที่จะมีศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมเป็นอีกหนึ่งในการสร้างองค์ความรู้แก่ประชาชน

นอกจากนี้ยังมีกระแสสังคมอันว่าด้วยการตื่นตัวในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องลิขสิทธิ์ ที่ทั้งผู้ประกอบการและผู้ดำเนินธุรกิจได้มีการเรียกร้องให้มีการตื่นตัวและดำเนินการต่อการละเมิดลิขสิทธิ์ ตลอดจนผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ก็มีการเรียกร้องขอมีส่วนร่วมในการร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฉบับใหม่ที่จะมีการปรับปรุงจากฉบับเดิมอีกด้วย ซึ่งถือเป็นนิมิตหมายที่ดีต่อการพัฒนาและแก้ปัญหาเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์

ปัจจัยทางเทคโนโลยี (Technological Factors)

พัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีของโลกก้าวรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการก้าวให้ทันนั้นถือเป็นอีกส่วนหนึ่งที่เราจะต้องทำ แต่ก็ไม่ใช่ว่าการก้าวให้ทันนั้นจะสามารถทำได้โดยง่าย

เพราะทราบดีที่เราังก้าวตาม นั่นแปลว่าเราจะไม่สามารถก้าวไปได้ ดังนั้นเราควรนำเทคโนโลยี มาใช้ให้เกิดประโยชน์มากกว่า และหานวัตกรรมใหม่ทางความคิดมาผสมผสานจนเกิดสิ่งใหม่ๆอัน จะช่วยพัฒนาประเทศได้อย่างไม่จำเป็นต้องก้าวตามใคร

ในที่นี้ศูนย์จำเป็นจะต้องมีการพัฒนาสื่อให้เข้ากับเทคโนโลยีที่เข้ามาเพื่อตอบสนอง ความต้องการของลูกค้า ทั้งนี้ทางศูนย์ก็ต้องเร่งในการกระจายองค์ความรู้ออกไปเพื่อให้เกิดการ สร้างสรรค์งานใหม่ๆ ออกมาสู่สังคม ตลอดจนพัฒนานวัตกรรมแห่งการเรียนรู้ด้วยการผสมผสาน การบริหารเข้าไปกับองค์ความรู้เหล่านั้นนั่นเอง

สภาพแวดล้อมจุลภาค (Microenvironment)

มีหลายส่วนที่ต้องพิจารณาในส่วนนี้ อาทิ

- ผู้ขายปัจจัยการผลิตหรือวัตถุดิบ(Suppliers)

ในที่นี้จะกล่าวถึงผู้ถือครองหรือดูแลงานสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมก่อนเป็นอย่าง แรก ทั้งนี้ทางศูนย์จะต้องชี้แจงให้ผู้ถือครองเห็นประโยชน์ของการดำเนินการของศูนย์และยินยอม ให้มีการรวบรวมงานเหล่านั้นได้ และในอีกกรณีหนึ่งนั้นผู้ถือครองลิขสิทธิ์ก็ต้องเห็น ผลประโยชน์ที่ทางศูนย์จะทำหน้าที่เป็นคนกลางผู้ดูแลและจัดการผลประโยชน์อย่างโปร่งใส เป็น ธรรม และมีความเป็นมืออาชีพ น่าเชื่อถือ ตลอดจนสร้างความเชื่อมั่นและก่อให้เกิดกระบวนการ อันจะผลักดันให้สังคมลดการละเมิดลิขสิทธิ์ หรือมีแนวโน้มที่ลดลง ทั้งการปรามปรามที่จำเป็น จะต้องควบคู่ไปกับการปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งจะส่งผลดีต่อสังคม สภาพเศรษฐกิจและ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม โดยส่งผลกระทบเชิงบวกต่อผู้สร้างสรรค์งาน ผู้ถือครอง และผู้ผลิต ที่ถือเป็นผู้ขายปัจจัยการผลิตในการวิเคราะห์ส่วนนี้

- ตลาดหรือลูกค้า (Customer or Market)

ในที่นี้แม้ว่าศูนย์นี้จะเป็นศูนย์อันเป็นสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมที่ประชาชนทั่วไป สามารถเข้าใช้บริการได้ แต่จากการวิจัยและแบ่งตามประโยชน์อันจะตกแก่กลุ่มประชาชนแบ่ง ตามสายอาชีพแล้ว จะสามารถแบ่งกลุ่มตลาดหรือลูกค้าได้ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์ทั้ง 9 ประเภท (ปัจจุบันที่ยังมีชีวิตอยู่)
2. กลุ่มผู้ทำธุรกิจและผู้เกี่ยวข้องกับงานอันมีลิขสิทธิ์ทั้ง 9 ประเภท
3. กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับแวดวงการศึกษา และการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้อง กับงานสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรม
4. กลุ่มผู้เสพงานสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมและงานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทต่างๆ
5. กลุ่มนักเรียน นักศึกษา

6. ประชาชนทั่วไป

รูปแบบการวิเคราะห์แรงกดดัน 5 ประการ (Five Forces Model)

1. อุปสรรคจากคู่แข่งที่ใหม่ (Threat of new entrants)

ในปัจจุบันหากมององค์กรที่มีลักษณะเช่นเดียวกับศูนย์สาธารณสุขสมมติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทยนั้นถือว่าไม่มีองค์กรหรือบริษัทที่มีลักษณะเช่นเดียวกันในประเทศไทย หรือถ้ามองในระดับภูมิภาคหรือระดับโลกนั้นก็ถือว่าคู่แข่งน้อยและไม่ครอบคลุมทุกประเภทของการบริหารจัดการงานอันมีลิขสิทธิ์ (Copyright Work) ซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์กรที่เรียกได้ว่ายังไม่มีคู่แข่งทางตรงมากนัก และหากมององค์กรอื่นเป็นคู่แข่งทางอ้อม และมีการบริหารจัดการที่ใกล้เคียงกับศูนย์นั้น หากมองภาพภายในประเทศ จะได้แก่ ศูนย์สร้างสรรค์การออกแบบ (TCDC) ซึ่งถือเป็นหนึ่งในศูนย์ของ OKMD ที่ทางผู้ศึกษาได้ศึกษาถึงโครงสร้างและการบริหารงาน รวมไปถึงเป็นหน่วยงานของรัฐบาล ซึ่งแม้จะเป็นคู่แข่งทางอ้อมก็ยังสามารถกลายเป็นผู้สนับสนุน (Collaborator) ไปในที่สุดนั่นเอง ทั้งนี้ในส่วนของภาคเอกชน อันได้แก่ ผู้สะสมหรือผู้สร้างพิพิดภัณฑ์ส่วนตัวในงานสาธารณสุขสมมติทางวัฒนธรรมแต่ละประเภท ทางศูนย์ก็จะทำการขอข้อมูลหรือรวบรวมรายชื่องาน เพื่อสามารถค้นคว้าที่มาที่ไปได้ และรู้ว่าจะแต่ละชิ้นอยู่ที่ใดบ้าง ซึ่งอาจมีการขอจัดแสดง หรือทำสำเนาเพื่อการศึกษาค้นคว้าต่อเนื่องของผู้ใช้บริการ ตลอดจนการให้เกียรติผู้สะสมหรือผู้ถือครองนั้น โดยการเชิญมาเป็นวิทยากร หรือมีการประชาสัมพันธ์และมีงบประมาณสนับสนุนการบริหารงานเพื่อเป็นเครือข่ายสาธารณสุขสมมติทางวัฒนธรรมของประเทศอีกด้วย ซึ่งคาดว่าจะได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชนเป็นอย่างดี

แม้ว่าอุปสรรคจากคู่แข่งที่ใหม่นั้นจะยังไม่ชัดเจน แต่จากการวิเคราะห์ถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับของศูนย์นั้น คาดว่าหลังจากการดำเนินการจะมีหลายๆประเทศเข้ามาศึกษาดูงาน และความเป็นไปได้ที่จะจัดตั้งศูนย์ลักษณะเดียวกันขึ้นในประเทศต่างๆ ทั้งนี้ก็เพื่อบริหารจัดการงานอันมีลิขสิทธิ์ของประเทศตน รวมไปถึงการเปิดโอกาสทางการศึกษางานสาธารณสุขสมมติทางวัฒนธรรม(Public Domain) แก่ประชาชนในประเทศตนอีกด้วย ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่า ในส่วนของสาธารณสุขสมบัตินั้น หากมีคู่แข่งที่ใหม่ที่สามารถรวบรวมสาธารณสุขสมบัตินั้นได้มากกว่า ศูนย์ของเราถือว่าเป็นเรื่องที่ดีที่จะสามารถรับข้อมูลได้กว้างขวางขึ้น แต่ศูนย์ก็ควรจะต้องมีมาตรการที่จะสงวนรักษา ตลอดจนพยายามรวบรวมสาธารณสุขสมบัติของไทยให้ได้มากที่สุดก่อน ทั้งนี้จะส่งผลกระทบต่อรายได้อันจะเกิดจากการรับค่านางานสาธารณสุขสมบัติต่างๆ และงานอันมีลิขสิทธิ์ที่จำเป็นต้องหาข้อมูลทั้งผู้ผลิต ผู้สร้างสรรค์ หรือผู้ถือครอง ตลอดจนการนำไปใช้ซึ่งจำเป็น

จะต้องมีการขออนุญาตหากจะนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์ที่จะต้องสอดคล้องกับนโยบายของศูนย์ต่อไป ซึ่งหากมีข้อมูลน้อยกว่าคู่แข่ง ผู้ให้บริการย่อมลดลงและทำให้สูญเสียรายได้ไปในที่สุด

2. อำนาจการต่อรองของผู้ขายปัจจัยการผลิต (Bargaining power of suppliers)

ในส่วนของการบริการข้อมูลอันเป็นสารสนเทศทางวัฒนธรรมนั้นส่วนหนึ่งจะเป็นการค้นคว้าและหาข้อมูลเข้ามาในศูนย์ แต่ในส่วนที่มีการถือครองอยู่นั้นทางศูนย์จำเป็นต้องทำความเข้าใจกับผู้ถือครองในเรื่องของเงื่อนไขทางกฎหมายอีกทั้งประโยชน์อื่นจะตกแก่สังคมต่อไปโดยเมื่อวิเคราะห์ตามกฎหมายลิขสิทธิ์ทั้งของไทยและต่างประเทศ เห็นได้ว่าทางศูนย์มีสิทธิ์ที่จะนำสารสนเทศทางวัฒนธรรมเหล่านั้นมารวบรวมเพื่อการศึกษาได้อย่างถูกต้องโดยไม่ต้องคำนึงถึงอำนาจการต่อรองของผู้ถือครองงานอันตกเป็นสารสนเทศแล้ว ทั้งนี้ทั้งนี้ทางศูนย์ก็จะเป็นตัวกลางในการสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายสารสนเทศทางวัฒนธรรม (Public Domain Network) อันจะส่งเสริมให้เกิดการขึ้นทะเบียนสารสนเทศทางวัฒนธรรม แม้ว่าจะไม่สามารถนำกลับมาใช้ศูนย์ได้ทั้งหมด ด้วยเงื่อนไขของการถือครอง แต่ก็สามารถที่จะทราบที่มาที่ไป หรือแหล่งเก็บรักษาได้ ตลอดจนประชาสัมพันธ์เครือข่ายผู้สะสมที่มีการจัดเป็นพิพิธภัณฑ์ส่วนตัวให้ประชาชนรับรู้และสามารถเข้าไปศึกษาได้มากขึ้น รวมไปถึงการแนะนำการบริหารจัดการและการเก็บรักษาอีกด้วย และในทางกลับกัน ทางศูนย์ก็ต้องขอความรู้ทั้งในการฝึกอบรมพนักงานจากผู้ที่มีความรู้ในสารสนเทศทางวัฒนธรรมสาขาต่างๆ และเชิญมาเป็นวิทยากรในงานที่เกี่ยวข้องหรือการจัดนิทรรศการภายในศูนย์ เป็นต้น ทั้งนี้ คาดว่าจะทำให้ไม่เกิดการต่อรองที่ทำให้เกิดการต่อต้านของผู้ขายปัจจัยการผลิต ซึ่งจำเป็นต้องดำเนินการอย่างโปร่งใส มีระบบ และสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ขายปัจจัยการผลิตทุกราย

3. อำนาจการต่อรองของผู้ซื้อ (Bargaining power of buyers)

ซึ่งในส่วนนี้ของห้องสมุดนั้นแม้ว่าจะมีเทคโนโลยีโทรคมนาคม หรืออินเทอร์เน็ตที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย แต่ก็ยังไม่มีองค์กรใดที่รวบรวมงานทั้งหมดไว้ดังที่ศูนย์มี อีกทั้งทางศูนย์ก็จะมีบริการอย่างครบวงจรและครอบคลุมถึงการใช้งานผ่านอินเทอร์เน็ต จึงคาดว่าจะมีผู้มาใช้บริการเป็นจำนวนมากทั้งที่จะใช้บริการผ่านเว็บไซต์และเดินทางมาที่ศูนย์เอง ทั้งนี้มีเหตุผลที่สนับสนุนให้เกิดการเข้าใช้บริการเป็นจำนวนมากของผู้ใช้บริการเนื่องจากการคมนาคมสะดวก และมีการบริหารจัดการพื้นที่ได้เป็นอย่างดีเหมาะสมแก่การค้นคว้าข้อมูลต่างๆ ตลอดจนในขณะนี้ถือเป็นศูนย์เดียวในโลกอีกด้วย

ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับความร่วมมือและระบบที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อหรือผู้ให้บริการของศูนย์ ว่าศูนย์นั้นสามารถมีบริการที่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ซื้อ

หรือไม่ ไม่ว่าจะเป็นจำนวนของข้อมูล หรือการอำนวยความสะดวกในเรื่องของข้อมูล ซึ่งผู้ศึกษาก็คาดหวังว่าศูนย์จำเป็นจะต้องพร้อมและมีการพัฒนาทั้งในด้านคุณภาพของการบริการและจำนวนของสารสนเทศที่ต้องเพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลาจนกระทั่งสามารถเป็นศูนย์รวมในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสารสนเทศทางวัฒนธรรม กล่าวคือ ถ้าผู้ซื้อนึกถึงสารสนเทศทางวัฒนธรรมก็จะต้องนึกถึงศูนย์ของเรา

4. อุปสรรคจากสินค้าทดแทน (Threat of substitute product)

ดังที่กล่าวมาในข้อ 3. จะเห็นได้ว่าสินค้าทดแทนโดยตรงนั้นไม่มี แต่การใช้อินเทอร์เน็ตนั้นถือเป็นการเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและสะดวกโดยไม่จำเป็นต้องมาศูนย์ แต่เนื่องด้วยการดาวน์โหลดผ่านอินเทอร์เน็ตนั้นก็ยังมีข้อจำกัด อีกทั้งกลุ่มผู้ใช้บริการที่สามารถเข้าถึงสื่อประเภทนี้ก็ถือว่ายังไม่ครอบคลุมในวงกว้างนักเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรทั่วประเทศเพราะข้อมูลที่ให้บริการภายในศูนย์นั้นถือเป็นสารสนเทศ ดังนั้นจำเป็นจะต้องครอบคลุมสื่อที่หลากหลาย ดังนั้นปัญหาของการทดแทนของสินค้าอื่นๆ นั้นถือว่าเป็นอุปสรรคที่น้อย และทางศูนย์ก็ได้พยายามดำเนินการให้เกิดการพัฒนาการใช้สื่อที่หลากหลายและเอื้อต่อการใช้งานที่ง่ายและสะดวกโดยไม่ต้องมาที่ศูนย์เอง แต่อย่างไรก็ตามทางศูนย์ก็ยังจำเป็นต้องพึงพารายได้อันเกิดจากร้านค้า เพราะจะต้องนำมาหมุนเวียนในศูนย์ จึงมองข้ามในเรื่องของจำนวนผู้ใช้บริการไม่ได้

5. การแข่งขันระหว่างธุรกิจ (Rivalry among existing firms)

มีความเป็นไปได้ที่จะมีการเกิดขึ้นของศูนย์ในลักษณะเดียวกันนี้ในสังคมโลก แต่หากมองภาพรวมในประเทศแล้วไม่คิดว่าจะเกิดขึ้นในระยะเวลานี้ใกล้ เพราะการดำเนินการของศูนย์นั้นจำเป็นจะต้องใช้เงินทุนจำนวนมาก และมีการควบคุมในเรื่องของนโยบายและการประสานงานระหว่างประเทศในการได้มาซึ่งสารสนเทศที่ต่างๆ อันจะนำมารวบรวมไว้ภายในศูนย์ จึงไม่ใช่เรื่องง่ายที่ใครๆ ก็สามารถสร้างศูนย์นี้ขึ้นได้ อีกทั้งยังได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล จึงคาดว่าจะไม่มีการแข่งขันระหว่างธุรกิจมากนัก ซึ่งหากมองในมุมกลับกัน การเกิดศูนย์ลักษณะเดียวกันนี้ในสังคมโลกก็สามารถทำให้เกิดการกระจายองค์ความรู้ได้กว้างขวางมากขึ้นและส่งผลดีต่อการศึกษามองในวงกว้างของโลก ซึ่งจะแตกต่างจากรูปแบบธุรกิจอื่นๆ ที่ไม่ต้องการให้มีผู้แข่งขันมากมาย

สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment)

ปัจจัยทางการตลาด 4 P's

- ผลิตภัณฑ์ (Product)

สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรม ถือเป็นงานอันมีค่าและยังไม่มีการรวบรวมอย่างเป็นทางการมาก่อน ซึ่งถือว่าเป็นจุดเด่นจุดหนึ่งของตัวสินค้า

- ราคา (Price)

จากการวิจัยและศึกษากรณีศึกษาศูนย์ต่างๆ ก็จะสามารถกำหนดราคาให้ผู้ให้บริการทั่วไปสามารถจ่ายได้ และให้บริการได้ในวงกว้าง

- การจัดจำหน่าย (Place)

ใช้การบริหารงานสื่อในการประชาสัมพันธ์ให้เกิดการเยี่ยมชมศูนย์ และเกิดการสมัครสมาชิก ตลอดจนกระจายไปยังสถานศึกษา โดยมีการจัดจำหน่ายผ่านเครือข่ายการศึกษา และเครือข่ายขององค์กรสนับสนุนต่างๆ

- การส่งเสริมการตลาด (Promotion)

วางแผนให้สอดคล้องกับสภาพภาพจริง ณ เวลานั้นๆ และสอดคล้องกับผลการวิจัย อาทิ การส่งเสริมการตลาดรายบุคคล เป็นต้น

สภาพแวดล้อมภายในอื่นๆ

- ฝ่ายการผลิต (Production)
- การเงิน (Finance)
- ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource)
- ที่ตั้งองค์กร (Location)
- ความสามารถในการวิจัยและพัฒนา (Research and Development)
- ภาพพจน์ขององค์กร (Organization's Image)

ในส่วนนี้จะเป็นส่วนสำคัญที่ได้จากการวิจัยและนำมาพัฒนาแผนการดำเนินการตามรายละเอียดต่างๆ ทั้งนี้เพื่อสร้างอัตลักษณ์ขององค์กร และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการเป็นหลัก

การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis)

การวิเคราะห์ภายในองค์กร (Internal Analysis)

จุดแข็ง S – Strengths

1. เป็นศูนย์แรกของประเทศไทย โดยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ
2. มีระบบการดำเนินการที่ครบวงจร
3. มีการบริหารงานจากองค์กรที่มีประสบการณ์โดยตรงเกี่ยวกับทรัพย์สินทาง

ปัญญา

4. มีการบริหารงานที่คล่องตัวด้วยการบริหารงานแบบองค์กรมหาชน

จุดอ่อน W – Weaknesses

1. ยังใหม่และยังไม่ใช่ที่รู้จัก
2. ไม่มีงบประมาณในการเริ่มต้นโครงการเอง
3. ไม่มีกรณีศึกษาศูนย์ตัวอย่างเนื่องจากเป็นศูนย์แรก
4. มีค่าใช้จ่ายในการบริหารงานทรัพยากรบุคคลจำนวนมาก
5. ยังไม่มีแหล่งข้อมูลที่มีการรวบรวมอย่างเป็นทางการมาก่อน

การวิเคราะห์ภายนอกองค์กร (External Analysis)

โอกาส O – Opportunities

1. มีการพูดถึง ตื่นตัวและให้ความสำคัญต่อทรัพย์สินทางปัญญามากขึ้นในสังคมโลก และในประเทศ อาทิ การบัญญัติเรื่องทรัพย์สินทางปัญญาในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ การเรียกร้องในการมีส่วนร่วมในการร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ของกลุ่มผู้สร้างสรรค์ หรือการเรียกร้องให้มีการเข้มงวดในการปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมและศิลปิน¹⁴

2. มีการส่งเสริมในเรื่องการศึกษานอกห้องเรียนจากรัฐบาล
3. ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้การส่งผ่านข้อมูลเป็นไปได้โดยง่าย อีกทั้งยังสร้างช่องทางการเข้าถึงข้อมูลของประชาชนได้อย่างหลากหลาย

¹⁴ ในวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ.2550 นายสมศักดิ์ เตชะรัตนประเสริฐ ประธานบริษัทสมทกฟิล์ม ได้นำดารานางงามเข้าเรียกร้องให้ตำรวจจับพ่อค้าละเมิดลิขสิทธิ์ ณ สน.พลับพลาไชย โดยมีการเสนอแถลงการณ์ต่างๆ หลายฉบับเพื่อให้มีการปราบปรามอย่างจริงจัง

อุปสรรคหรือภัยคุกคาม T – Threats

1. ปัญหาในแง่ของความมั่นคงของประเทศ การผลัดเปลี่ยนรัฐบาล ความไม่สงบและการคอร์รัปชันในประเทศอันส่งผลถึงงบประมาณสนับสนุน
2. กฎหมายลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศอันไม่เป็นธรรมแก่ประเทศด้อยพัฒนา
3. การบีบบังคับเศรษฐกิจและการเมืองโดยประเทศมหาอำนาจอันจะส่งผลต่อข้อมูลบางรายการที่ไม่สามารถตกเป็นสาธารณสมบัติได้ หรืออาจจะตกเป็นสาธารณสมบัติได้ช้ากว่ากฎหมายหรือข้อตกลงฉบับเก่า

ตารางที่ 4.2
The SWOT Matrix

	Strengths	Weaknesses
Opportunities	S-O Strategies เมื่อมีการตื่นตัวและพูดถึงประเด็นทรัพย์สินทางปัญญากันอย่างกว้างขวางและโอกาสต่างๆ ถึงทำให้ง่ายต่อการได้รับการสนับสนุนในการจัดตั้งประกอบกับการนำจุดแข็งขององค์กรจึงทำให้เกิดกลยุทธ์ในการดำเนินงานที่สอดคล้องทั้งกับนโยบายของรัฐบาลกระแสสังคมในประเทศและกระแสสังคมโลก	W-O Strategies ในส่วนนี้ก็จำเป็นจะต้องมีการวางกลยุทธ์เพื่อหาผู้สนับสนุนทั้งทางรัฐบาลและเอกชนเพื่อหาทุนในการจัดตั้ง ตลอดจนการสร้างตราสินค้า (Brand) ให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งจากการวิเคราะห์โอกาสจะเห็นได้ว่ามีความเป็นไปได้ที่จะได้รับการสนับสนุนและสามารถกำจัดจุดอ่อนขององค์กรให้กลายเป็นจุดแข็งได้
Threats	S-T Strategies จากจุดแข็งของศูนย์จะเห็นได้ว่าจะสามารถนำมาต่อรองในเรื่องของกฎหมายลิขสิทธิ์อันส่งผลกระทบต่อได้มาถึงข้อมูลต่างๆได้ ซึ่งจะสามารถลดอุปสรรคอันเกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอกอันเกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศได้เป็นอย่างดี ตลอดจนการรวมตัวกันของประเทศด้อยพัฒนาอันเกิดจากการส่งเสริมเรื่องการศึกษาแก่ประชาคมโลกอย่างเท่าเทียมอันริเริ่มจากศูนย์โดยอ้างถึงสิทธิในการเข้าถึงสารสนเทศสมบัติซึ่งในระยะยาวการส่งเสริมในเรื่องของการศึกษานั้นย่อมส่งผลต่อความมั่นคงของประเทศ และการลดลงของคอร์รัปชันได้อีกทางหนึ่ง	W-T Strategies กลยุทธ์และแนวทางในการป้องกันอุปสรรคจากภายนอกนั้นย่อมต้องได้รับการพัฒนาจุดอ่อนขององค์กรให้เกิดศักยภาพในการแข่งขันจนเกิดความแข็งแกร่งเพื่ออำนาจในการต่อรองขององค์กร ตลอดจนการต่อรองระหว่างประเทศในเรื่องของกฎหมายลิขสิทธิ์และการนำสารสนเทศสมบัติมาใช้ ซึ่งในที่นี้นอกจากการสร้างศูนย์ให้เป็นที่รู้จักแล้ว การรวบรวมข้อมูลอย่างมีระบบและเป็นที่แรกที่เริ่มจะทำนั้นย่อมเป็นอีกปัจจัยสำคัญในการดำเนินงาน

สภาพปัญหา-เหตุผลในการจัดตั้งศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

ก. ไม่มีการรวบรวมงานลิขสิทธิ์ที่ตกเป็นสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรม (Public Domain)

เนื่องจากกฎหมายลิขสิทธิ์เป็นระบบที่ไม่ต้องมีการจดทะเบียนเป็นเงื่อนไขของการได้มา หรือได้รับการคุ้มครอง ลิขสิทธิ์นั้นได้มาโดยอัตโนมัติเมื่อมีการสร้างสรรค์ผลงานและแสดงออกใน ประเภทของงานตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ซึ่งระบบดังกล่าวนี้ เป็นระบบที่ใช้บังคับกันโดยทั่วไปทั่วโลกเหมือนกันหมด กล่าวคือ แม้ผู้สร้างสรรค์จะสร้างสรรค์ผลงานในประเทศไทย ก็ไม่จำเป็นต้อง นำงานที่สร้างสรรค์นั้นไปจดทะเบียนเพื่อขอรับการคุ้มครอง ณ ประเทศอื่นๆ แต่อย่างใด เพราะ กฎหมายบัญญัติให้การรับรองว่า งานที่สร้างสรรค์ขึ้นจะได้รับการคุ้มครองในทันทีที่สร้างงานขึ้น นั้นเสร็จสิ้น ทั้งนี้ งานชิ้นนั้นๆ จำเป็นจะต้องต้องเข้าเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนด เช่น เป็นการ สร้างสรรค์แต่ดั้งเดิมของผู้สร้างสรรค์โดยไม่ได้มีการลอกเลียนมาจากผู้ใด และมีการแสดงออกของ งานนั้นให้ปรากฏ มิใช่เป็นแค่เพียงความคิดคำนึงเท่านั้น และเป็นงาน 9 ประเภทตามที่กฎหมาย กำหนด อันได้แก่ งานวรรณกรรม งานศิลปกรรม งานดนตรีกรรม งานนาฏกรรม งานสิ่งบันทึกเสียง งานโสตทัศนวัสดุ งานภาพยนตร์ งานแพร่เสียงแพร่ภาพ และงานอื่นใดในแผนกศิลปะและ วิทยาศาสตร์ งานที่ผู้สร้างสรรค์ได้มาโดยไม่ต้องมีการขึ้นทะเบียนนี้ จะได้รับการคุ้มครองโดยทันที และมีผลทางกฎหมาย และจะได้รับการคุ้มครองในต่างประเทศเช่นเดียวกันด้วย โดยไม่จำเป็นต้อง นำงานชิ้นนั้น ไปขึ้นทะเบียน ณ ที่ใดในต่างประเทศเลย กล่าวโดยย่อ งานลิขสิทธิ์ที่สร้างสรรค์ขึ้น ในประเทศไทยจะได้รับการคุ้มครองทั่วโลกในทันทีที่สร้างสรรค์ผลงานชิ้นนั้นเสร็จลง

การได้รับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ คือ การผูกขาดโดยมีกำหนดระยะเวลา ซึ่งถือว่าเป็นการผูกขาดโดยชอบตามกฎหมาย โดยเจ้าของลิขสิทธิ์เพียงผู้เดียวเท่านั้นที่มีสิทธิที่จะใช้งานที่ตนสร้างสรรค์ขึ้นมา อันได้แก่ การทำซ้ำ ดัดแปลง การให้เช่า การนำออกเผยแพร่สู่สาธารณะ การอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิ และการเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากการใช้งานของตน กล่าวอีกนัยยะหนึ่ง ก็คือ ผู้อื่นไม่สามารถนำงานนั้นๆ ไปใช้ได้ トラバດที่ยังไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์เสียก่อน การเอางานลิขสิทธิ์ของผู้อื่นไปใช้โดยที่ยังไม่ได้รับอนุญาต ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ มีความผิด และต้องรับโทษทั้งทางแพ่งและทางอาญา การได้รับการคุ้มครองในลักษณะนี้ก็เป็นเช่นเดียวกันทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นประเทศไหนๆ ที่มีการคุ้มครองโดยกฎหมายลิขสิทธิ์

โดยหลักทั่วไปกฎหมายให้เจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิผูกขาดในการใช้งานของตนเป็นระยะเวลาหนึ่ง อาทิ งานวรรณกรรมจะได้รับการคุ้มครองตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์และบวกไปอีก 50 ปีหลังจากที่ผู้สร้างสรรค์เสียชีวิต งานสิ่งบันทึกเสียงจะได้รับการคุ้มครองเป็นระยะเวลา 50 ปีนับแต่ที่ได้สร้างสรรค์งานชิ้นนั้นขึ้น เป็นต้น แต่เมื่อครบกำหนดระยะเวลาการคุ้มครองแล้ว หรือ

เรียกกันโดยทั่วไปว่า ลิขสิทธิ์หมดอายุ งานชิ้นนั้นจะตกเป็น “สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรม” ของสังคม (Public Domain) ซึ่งหมายความว่า ผู้ใดก็สามารถจะเอางานชิ้นนั้นไปใช้ได้ โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์อีกต่อไป และไม่ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ด้วย

ปัญหาที่เกิดขึ้นและเป็นเหตุผลสำคัญของการนำเสนอโครงการนี้ ก็เนื่องมาจาก งานอันมีลิขสิทธิ์นั้น ไม่มีการขึ้นทะเบียนเอาไว้และเมื่องานชิ้นนั้นหมดอายุลง งานนั้นควรจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมหากได้มีการนำไปใช้หรือนำไปต่อยอด เพื่อสร้างสรรค์เป็นงานชิ้นใหม่เกิดขึ้น แต่เมื่อไม่มีการขึ้นทะเบียนก็ย่อมเป็นการยากที่จะค้นหาที่มาที่ไปและรู้ว่างานชิ้นนั้นๆ หมดอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์ลงหรือยัง ประมาณกันว่า ถ้าพึงแต่งงานวรรณกรรม มีงานวรรณกรรมกว่า 1 ล้านชิ้นทั่วโลก ที่ตกเป็นสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรม หากยกตัวอย่างหนึ่งใน 9 ของงานอันมีลิขสิทธิ์ เช่น งานวรรณกรรม อันเป็นงานที่สร้างความคิด การสร้างสรรค์ สร้างจินตนาการ เหมือนคำกล่าวที่ว่า หนังสือเป็นชุมทรัพย์ทางปัญญา ซึ่งหากได้มีการนำมางานวรรณกรรมที่ตกเป็นสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมจากทั่วโลกมาแปลเป็นภาษาไทย ก็น่าจะเป็นประโยชน์แก่สังคมไทยเป็นอย่างมาก ทั้งในวงการการศึกษา วรรณกรรม ตลอดจนมุมมองทางความคิดที่สามารถสร้างรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถของทรัพยากรบุคคลของชาติ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมอันได้รับผลโดยตรงจากการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอันได้แหล่งข้อมูลสำคัญและน่าสนใจจากสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรม อันจะตกสู่สังคมโดยชอบตามกฎหมาย ด้วยเหตุที่ไม่มีการรวบรวมงานลิขสิทธิ์ที่หมดอายุลงเอาไว้เป็นรูปธรรม กล่าวคือ ไม่มีระบบและการรวบรวมอย่างเป็นทางการ ทำให้สังคมไม่อาจใช้ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์อันตกเป็นสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมได้เต็มที่จึงยังไม่เห็นความสำคัญของการคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ ทำให้สังคมเกิดความเข้าใจผิดคิดเพียงด้านเดียวโดยตลอดมาว่า กฎหมายลิขสิทธิ์นั้นมีไว้เพื่อรักษาประโยชน์ของคนใดกลุ่มหนึ่ง และเพื่อประเทศมหาอำนาจในอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมที่ครอบงำประเทศอื่นๆ และเพื่อเอาไว้ใช้ในการลงโทษผู้ที่ละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่นเท่านั้น โดยไม่ได้มองในผลประโยชน์ของสังคมเองอันจะได้รับจากการสิ้นสุดการคุ้มครองของงานอันมีลิขสิทธิ์จำนวนมากมาย ที่ตกเป็นสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรม อันสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุดและมีมูลค่าทางปัญญาอย่างมหาศาล

การจัดตั้งศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย มีภารกิจหลักในการรวบรวมงานลิขสิทธิ์ที่หมดอายุลงไว้เป็น “ฐานข้อมูล” (Data base) เพื่อให้คนไทยและผู้สนใจได้ศึกษา ค้นคว้า และนำไปใช้ จะเป็นก้าวแรกที่จะเอางานอันมีลิขสิทธิ์และสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงอย่างเป็นรูปธรรม แม้อาจจะไม่สมบูรณ์ในการ

รวบรวมงานไว้ทั้งหมดทั่วทั้งโลก เพราะงานสารานุกรมสมบัติทางวัฒนธรรมของโลกนั้นมีจำนวนมาก และยากที่จะรวบรวมได้ทั้งหมดในระยะเวลาอันสั้น แต่ความเร่งด่วนที่จำเป็นจะต้องเร่งในการรวบรวมสารานุกรมสมบัติทางวัฒนธรรมของชาตินั้น ถือเป็นภารกิจที่ทางศูนย์จำเป็นต้องพยายามเก็บข้อมูลเพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถค้นหาได้โดยง่าย ทั้งนี้ก็เพื่อเป้าหมายที่จะให้ผู้ใช้บริการคนไทยได้ภาคภูมิใจในมรดกอันตกเป็นสารานุกรมสมบัติทางวัฒนธรรมของผู้สร้างสรรค์รุ่นก่อน ตลอดจนยังสามารถนำเงินตราเข้าสู่ประเทศโดยการเก็บค่าธรรมเนียมหากมีผู้ต้องการนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์ ซึ่งถือเป็นมรดกที่สำคัญซึ่งนอกจากจะเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศแล้ว ยังสามารถนำเม็ดเงินเข้าสู่ประเทศได้โดยชอบอีกทางหนึ่งด้วย อย่างไรก็ตามการจัดตั้งศูนย์นี้เพื่อรวบรวมงานสารานุกรมสมบัติทางวัฒนธรรมจะเป็นจุดเริ่มต้นที่จะช่วยให้เกิดการต่อยอดทางความคิด การสร้างสรรค์ สร้างวัฒนธรรม ตลอดจนสามารถเป็นก้าวสำคัญในการพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมที่จะช่วยสร้างมูลค่าของงานสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม สร้างเงินตราเข้าสู่ประเทศ และกลายเป็นสินค้าส่งออกสำคัญทดแทนสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมของประเทศไทยในอนาคตก็เป็นได้ ซึ่งอีกนัยหนึ่งก็อาจกล่าวได้ว่า เราอาจจะเป็นหนึ่งในมหาอำนาจทางวัฒนธรรมที่สามารถแผ่ขยายวัฒนธรรมของชาติไปสู่ประเทศอื่นๆ ได้ด้วยการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืนของอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมโดยรากฐานทางวัฒนธรรมที่แข็งแกร่ง ผู้ศึกษาเชื่อมั่นว่าความเป็นไปได้ในเรื่องนี้มีอยู่มากหากได้เริ่มต้นกันอย่างจริงจังและได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลอย่างเต็มที่ ทั้งในดำนโยบายและการสนับสนุนในเรื่องงบประมาณ

ข. งานลิขสิทธิ์กำพร้า (Orphan Work)

เหตุเพราะผู้ต้องการจะนำงานอันมีลิขสิทธิ์มาใช้งานประสบปัญหาความยากลำบากในการสืบค้นข้อมูล อันเกี่ยวข้องกับผู้สร้างสรรค์ผลงาน หรือเจ้าของลิขสิทธิ์ ทั้งนี้ อาจเกิดเพราะลักษณะของงานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทต่างๆ นั้นได้รับการคุ้มครองโดยไม่มีกัณฑ์ขึ้นทะเบียน หรือทำการจดทะเบียนใดๆ กล่าวคือ ได้การคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามกฎหมายโดยอัตโนมัติหลังจากที่สร้างสรรค์ผลงานนั้นๆ เสร็จสิ้น ซึ่งก็ทำให้การหาข้อมูลนั้นเป็นไปได้ยาก ไม่ว่าจะเป็นการสืบหาเจ้าของลิขสิทธิ์ทั้งในประเทศเอง หรือในต่างประเทศ ตลอดจนผู้ต้องการนำงานอันมีลิขสิทธิ์มาใช้ที่เป็นชาวต่างชาติก็ประสบปัญหาการค้นหาเจ้าของลิขสิทธิ์เช่นเดียวกัน โดยผู้ต้องการจะนำงานอันมีลิขสิทธิ์ที่พยายามสืบหาเจ้าของลิขสิทธิ์นั้น มีเจตน์จำนงค์ที่ดี อันไม่ต้องการละเมิดลิขสิทธิ์ตลอดจนไม่ต้องการเสี่ยงต่อการถูกฟ้องร้องดำเนินคดีในภายหลัง ตลอดจนหากพบเจ้าของลิขสิทธิ์ในภายหลังแล้วไม่สามารถตกลงผลประโยชน์กันได้อาจทำให้สูญเสียเงินจำนวนมากในการวางแผนการดำเนินการผลิตนั้นๆ ไป ดังนั้น จึงมีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยการแบ่งงบประมาณส่วน

หนึ่งเอาไว้เป็นค่าลิขสิทธิ์ ตลอดจนในประเทศไทย ได้มีการนำหลักทรัพย์ไปวางไว้ที่กรมทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อแสดงเจตนาบริสุทธิ์ว่าไม่ต้องการละเมิดลิขสิทธิ์ แต่ไม่สามารถหาเจ้าของลิขสิทธิ์พบ แต่เนื่องด้วยไม่มีผู้ติดต่อขอรับผลประโยชน์ดังกล่าว ทำให้ทางกรมทรัพย์สินทางปัญญาไม่สามารถจัดการกับหลักทรัพย์จำนวนมากที่ไม่มีเจ้าของลิขสิทธิ์มาติดต่อรับ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้านี้ก็จำเป็นจะต้องสิ้นสุดลง และปัจจุบันก็ยังไม่มีการแก้ปัญหานี้อย่างยั่งยืน

กรณีการหาเจ้าของลิขสิทธิ์นี้เป็นปัญหาที่พบได้ทั่วไป ซึ่งในต่างประเทศเรียกกันว่า Orphan Work ซึ่งผู้ศึกษาจะใช้เรียกในภาษาไทยว่า “งานลิขสิทธิ์กำพร้า” ซึ่งถือเป็นปัญหาของโลกเลยทีเดียวได้ ซึ่งบางประเทศก็ได้ดำเนินการแก้ไขไปบ้างแล้ว อาทิ รัฐบาลประเทศแคนาดาได้ออกกฎหมายบังคับอนุญาตให้งานอันมีลิขสิทธิ์ (Copyright Compulsory Licensing Law) โดยกำหนดให้มีสำนักงานรับวางทรัพย์เป็นส่วนหนึ่งของรัฐ ให้ผู้ที่ประสงค์จะใช้งานลิขสิทธิ์ที่ยังสืบค้นหาเจ้าของไม่พบ สามารถนำเงินไปวางที่สำนักงานรับวางทรัพย์ได้ ในอัตราที่สำนักงานรับวางทรัพย์เป็นผู้กำหนด และเมื่อมีการนำเงินไปวางเรียบร้อยแล้ว กฎหมายจะปลดปล่อยผู้วางเงินจากการละเมิดลิขสิทธิ์และปลอดจากการถูกฟ้องร้องดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ ส่วนประเทศอื่นๆ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ก็กำลังศึกษาความเป็นไปได้ที่จะออกกฎหมายในลักษณะนี้เช่นเดียวกัน

สำหรับประเทศไทย ผู้ศึกษาขอเสนอทางเลือกสำหรับการแก้ไขปัญหาลิขสิทธิ์กำพร้า โดยการจัดตั้งศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย โดยศูนย์ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้รวบรวมงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ตกเป็นสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมเอาไว้เป็นฐานข้อมูลอยู่แล้ว จึงสามารถขยายขอบข่ายของการดำเนินงานให้รวมถึงการสืบค้นหางานลิขสิทธิ์กำพร้าได้อีกส่วนหนึ่งด้วย โดยจัดตั้งเป็นแผนกหรือเป็นส่วนหนึ่งของศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งเมื่อศูนย์ดำเนินการสืบค้นพบตัวเจ้าของลิขสิทธิ์ที่แท้จริงแล้ว ก็จะมีการเรียกเก็บค่าบริการในการติดต่อสืบค้น หรือหากไม่สามารถหาเจ้าของลิขสิทธิ์ได้ในระยะเวลาที่กำหนด ก็จะทำหน้าที่เป็นสำนักงานรับวางหลักทรัพย์ โดยจะให้ผู้ที่ประสงค์จะใช้งานวางเงินเอาไว้ ในอัตราที่ศูนย์เป็นผู้กำหนด และศูนย์จะเป็นองค์กรที่จะถือเงินไว้แทนเจ้าของลิขสิทธิ์จนกว่าจะมีเจ้าของลิขสิทธิ์มาติดต่อรับผลประโยชน์ และหลักทรัพย์ที่ไม่มีการติดต่อขอรับจะตกเป็นงบประมาณแผ่นดินในที่สุด ซึ่งต้องเป็นไปตามเงื่อนไขของเวลาที่กำหนด สำหรับในกรณีหลังนี้ มีความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมายออกมารองรับการการทำหน้าที่เป็นสำนักงานรับวางทรัพย์ดูเดียวกันกับกฎหมายบังคับอนุญาตให้งานอันมีลิขสิทธิ์ของประเทศแคนาดา โดยจะต้องให้ศูนย์มีอำนาจในการรับหลักทรัพย์ และมีอำนาจที่จะกำหนดอัตราการวางหลักทรัพย์เป็นหลักสำคัญอย่างโปร่งใส เป็นระบบ และเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

การวิเคราะห์และวางกลยุทธ์

ของศูนย์สาธารณสุขสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

กระบวนการวางกลยุทธ์ของศูนย์สาธารณสุขสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

กระบวนการวางกลยุทธ์โดยทั่วไป

โดยปกติแล้ว กระบวนการวางกลยุทธ์จะประกอบไปด้วยขั้นตอนต่างๆดังต่อไปนี้

- 1.การระบุวัตถุประสงค์ และพันธกิจ (Objective and Mission)
- 2.การวิเคราะห์และมองภาพรวมของสภาพแวดล้อม (Environmental Scanning)
- 3.การสร้างกลยุทธ์ (Strategy Formulation)
- 4.การประมวล และสรุปกลยุทธ์ (Strategy Implementation)
- 5.การประเมินผลและการควบคุมกลยุทธ์ (Evaluation and Control)

สำหรับการวางกลยุทธ์ของศูนย์สาธารณสุขสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย จะนำเอากระบวนการวางกลยุทธ์โดยทั่วไปมาผนวกกับกระบวนการคิดแบบ TPDC หรือเป็นกระบวนการคิดที่ออกแบบมาเพื่อใช้ในการตรวจสอบ คือศูนย์สาธารณสุขสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทยเท่านั้น โดยกระบวนการคิดแบบ TPDC จะมีรายละเอียดดังนี้

กระบวนการคิดแบบ TPDC

(นวัตกรรมการบริหารงานเฉพาะศูนย์สาธารณสุขสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย)

TPDC = Think + Plan + Do + Check

T - Think กระบวนการคิด (Thinking Process)

P - Plan กระบวนการวางแผน (Planning Process)

D - Do กระบวนการดำเนินการ (Doing or Operating Process)

C - Check กระบวนการตรวจสอบ และควบคุม (Checking and Controlling Process)

เมื่อนำกระบวนการวางแผนกลยุทธ์โดยทั่วไปมาผนวกกับกระบวนการคิดแบบ TPDC จะได้รูปแบบการวางแผนกลยุทธ์ที่มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

T – Think กระบวนการคิด (Thinking Process)

- การระบุวัตถุประสงค์ และพันธกิจ (Objective and Mission)
- การวิเคราะห์และมองภาพรวมของสภาพแวดล้อม (Environmental Scanning)

P – Plan กระบวนการวางแผน (Planning Process)

- การสร้างกลยุทธ์ (Strategy Formulation)
- การประมวล และสรุปกลยุทธ์ (Strategy Implementation)

D – Do กระบวนการดำเนินการ (Doing or Operating Process)

- การดำเนินการตามกลยุทธ์

C – Check กระบวนการตรวจสอบ และควบคุม (Checking and Controlling Process)

- การประเมินผลและการควบคุมกลยุทธ์ (Evaluation and Control)

การนำกระบวนการวางแผนกลยุทธ์เฉพาะของศูนย์สาธารณสุขสมบัติทางวัฒนธรรม (TPDC) มาใช้

จากการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อม สภาพปัญหา เหตุผล และองค์ประกอบต่างๆ อันจะนำมาใช้ในการดำเนินโครงการ ผู้ศึกษาสามารถนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ และนำมาใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ที่จะเป็นแนวทางในการจัดตั้งศูนย์สาธารณสุขสมบัติทางวัฒนธรรมต่อไป ทั้งนี้การวิเคราะห์ ณ ที่นี้ จะขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อมในปัจจุบันเป็นหลัก ซึ่งหากมีการเปลี่ยนแปลงก็ย่อมมีการปรับแผนการวางกลยุทธ์ไปตามเวลา อย่างไรก็ตามผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะสามารถเป็นแนวทางในการศึกษาต่อเนื่องได้เป็นอย่างดี

ซึ่งนอกเหนือจากการนำเอากระบวนการคิดของผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์แห่งการบริหารมาใช้แล้ว ผู้ศึกษาเห็นว่า การนำหลักหรือกระบวนการบริหารมาปรับใช้ในองค์กร จำเป็นต้องมีการสร้างอัตลักษณ์หรือเลือกส่วนที่เหมาะสมกับองค์กร นำจะได้ผลสัมฤทธิ์ที่ดี ประกอบกับความรู้สึกภาคภูมิใจในองค์กรของพนักงานที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการ ว่าได้ดำเนินการตามกลยุทธ์ขององค์กรของตนเอง ซึ่งผู้ศึกษาคาดหวังว่าจะเป็นอีกหนึ่งแรงจูงใจให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับองค์กร ซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์กับปัญหา และข้อมูลเบื้องต้น จะสามารถระบุการวางแผนกลยุทธ์ของศูนย์สาธารณสุขสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย (TPDC) ได้ดังต่อไปนี้

T – Think กระบวนการคิด (Thinking Process)

- การระบุวัตถุประสงค์ และพันธกิจ (Objective and Mission)

วัตถุประสงค์ (Objective)

1. เพื่อเป็นศูนย์กลางของสาธารณสุขสมบัติทางวัฒนธรรม อันได้แก่งานอันมีลิขสิทธิ์ทั้ง 9 ประเภทที่หมดอายุแล้ว อันได้แก่ งานวรรณกรรม นาฏกรรม ศิลปกรรม ดนตรีกรรม

โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง งานแพร่เสียงแพร่ภาพ ตลอดจนงานอื่นใดในแผนกวรรณคดี วิทยาศาสตร์ หรือศิลปะ โดยศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทยจะทำหน้าที่สืบค้นและรวบรวมงานอันมีลิขสิทธิ์ที่หมดอายุแล้วทั่วโลกมาไว้ที่แหล่งเดียวกัน เพื่อให้ผู้ที่ประสงค์จะใช้งานมาศึกษาค้นคว้าและนำงานชิ้นนั้นไปต่อยอดหรือนำไปใช้โดยตรง และ

2. เพื่อเป็นศูนย์บริหารจัดการงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ยังไม่หมดอายุอย่างครบวงจร ทั้งนี้ โดยที่งานอันมีลิขสิทธิ์เป็นงานที่ได้มาโดยอัตโนมัติโดยผลของกฎหมาย จึงไม่มีการขึ้นทะเบียนงานเอาไว้อย่างเป็นทางการ ทำให้การสืบค้นหาเจ้าของลิขสิทธิ์เป็นไปอย่างยากลำบาก ในขณะที่มีผู้บริโภคมากมายต้องการที่จะเสพงานชิ้นนั้นๆ หรือนำไปใช้ประโยชน์ในธุรกิจหรือกิจกรรมของตน โดยประสงค์จะขออนุญาตในการใช้งานและชำระค่าตอบแทนจากการใช้งาน แต่ติดขัดตรงที่ไม่สามารถจะสืบหาผู้เป็นเจ้าของงานชิ้นนั้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากงานชิ้นนั้นเป็นงานที่สร้างสรรค์โดยคนต่างประเทศแล้ว ยิ่งมีความยากลำบากในการสืบค้นหาเจ้าของงานเป็นอย่างมาก ศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทยจะทำหน้าที่สองลักษณะ คือ หนึ่ง เป็นแหล่งพบปะระหว่างเจ้าของงานและผู้ที่มีประสงค์จะใช้งาน โดยจะเปิดให้มีการขึ้นทะเบียนงานอันมีลิขสิทธิ์เอาไว้เป็นฐานข้อมูลและเปิดโอกาสให้ผู้สนใจจะใช้งานมาตรวจค้นข้อมูลเพื่อสืบเสาะหาเจ้าของงาน และ สอง จะเป็นนายหน้าช่วยเหลือผู้ที่ประสงค์จะใช้งานอันมีลิขสิทธิ์สืบค้นหาเจ้าของงาน โดยเฉพาะการสืบค้นหาเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์ในต่างประเทศ

พันธกิจ (Mission)

1. จัดตั้งศูนย์กลางการเรียนรู้ที่รวบรวมสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมทั้งของไทยและต่างประเทศ ตลอดจนเผยแพร่และพยายามกระจายองค์ความรู้เหล่านี้สู่สาธารณะให้มากที่สุดอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

2. จัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวในการเข้าถึงสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมอันเป็นสิทธิโดยชอบของประชาชนทุกคน ตลอดจนส่งเสริม สนับสนุนและให้คำปรึกษาในการใช้ประโยชน์จากสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมโดยคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะ(Public Profit) เป็นหลัก

3. จัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถูกต้องต่อพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ ตลอดจนเป็นผู้นำในการบริหารจัดการงานอันมีลิขสิทธิ์ในระดับสากล

- การวิเคราะห์และมองภาพรวมของสภาพแวดล้อม (Environmental Scanning)
ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ไว้แล้วในข้างต้น โดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

เมื่อมองสภาพแวดล้อมโดยรวมนั้น ในสังคมไทยยังขาดองค์กรหรือศูนย์เพื่อการเรียนรู้อยู่อีกมาก และเมื่อมองช่องว่างทางการตลาดจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่ายังไม่เคยมีศูนย์ประเภทนี้มาก่อน อีกทั้งค่าใช้จ่ายในการได้มาซึ่งข้อมูลนั้นไม่จำเป็นต้องใช้การสร้างใหม่ เพียงแต่จำเป็นต้องคิด และวางแผนในการได้มาซึ่งข้อมูลซึ่งทางศูนย์สามารถนำมารวบรวมไว้ได้โดยชอบตามกฎหมาย

ในสภาพแวดล้อมมหภาคนั้นการบริหารจัดการงานอันมีลิขสิทธิ์นั้นเริ่มมีแล้วในบางประเภทของงานอันมีลิขสิทธิ์ ซึ่งถือเป็นโอกาสดีที่จะมีการต่อยอดและดำเนินการอย่างครบวงจรเป็นที่แรกในโลก ซึ่งผู้ศึกษาเชื่อมั่นในศักยภาพของคนไทยที่ไม่เป็นรองใครในโลก

ตลอดจนการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคแล้วเห็นควรว่าสามารถดำเนินการจัดตั้งศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง

P – Plan กระบวนการวางแผน (Planning Process)

- การสร้างกลยุทธ์ (Strategy Formulation)

กลยุทธ์ของศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย (TPDC Strategy)

โดยภาพรวมขององค์กรต้องการจะนำเอาข้อดีของกิจการในครอบครัว คือการตั้งใจทำงานเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ความสามัคคีปรองดอง และบรรยากาศการทำงานที่เอื้ออาทรต่อกัน มาประยุกต์ใช้กับการทำงานในรูปแบบบริษัทที่มีการแบ่งหน้าที่การทำงานตามความเหมาะสมและมีการวางแผนการทำงานอย่างมีระบบมาใช้

ในที่นี้ขอแนะนำว่ารูปแบบองค์กรแบบครอบครัวนวัตกรรม (Innovative Family Organization) มาใช้ในการอธิบายแนวคิดในการวางกลยุทธ์ และการวางแผนการดำเนินงานของศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

รูปแบบองค์กรแบบครอบครัวนวัตกรรม (Innovative Family Organization)

มีการวางโครงสร้างการทำงานอันเปรียบเสมือนครอบครัวใหญ่ ซึ่งมีการเคารพในหน้าที่ซึ่งกันและกัน ตลอดจนสามารถเพิ่มครอบครัวใหม่ได้ไม่จำกัด ในกรณีที่มีสมาชิกในครอบครัวพร้อมที่จะมีครอบครัวใหม่ กล่าวคือ เมื่อองค์กรย่อยที่อยู่ในองค์กรใหญ่มีภาระเพิ่มมากขึ้นจนจำเป็นต้องแยกมาเป็นหน่วยงานย่อยก็สามารถทำได้โดยที่การแยกออกมาก็มีการบริหารภายในหน่วยงานย่อยนั้นด้วย โดยการบริหารงานรูปแบบนี้จะเป็นการสื่อสาร 2 ทาง คือจากหัวหน้าครอบครัวใหญ่สู่สมาชิกในครอบครัวทั้งหมด และเปิดโอกาสให้สมาชิกในครอบครัวสามารถสื่อสารขึ้นไปยังหัวหน้าครอบครัวย่อยและใหญ่ได้ด้วย

ตลอดจนการส่งเสริมให้เป็นบรรษัทภิบาลและองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) โดยมีการนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในองค์กร ที่สำคัญมีการส่งเสริมและกระตุ้นในด้านการเรียนรู้แก่สมาชิกในองค์กรเพื่อการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ในหน่วยย่อยๆ ขององค์กร ซึ่งจะส่งผลต่อภาพรวมขององค์กร

โดยมีหลักการปรับปรุงองค์กรให้ครอบคลุม 4 มิติแห่งนวัตกรรมการเปลี่ยนแปลงในองค์กร (Four Dimensions of Innovative Change)

1.เนื่องด้วยบรรยากาศในการทำงานเต็มไปด้วยความเป็นครอบครัว ดังนั้นจะเอื้อให้เกิดการติดต่อสื่อสารกันได้ตลอดเวลาของพนักงาน ทำให้การทำงานเป็นไปได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ (Asynchronous communication)

2.เมื่อพนักงานรู้สึกถึงความเป็นครอบครัว และมีเป้าหมายในการรักษาผลประโยชน์ของครอบครัว ดังนั้นจะทำให้เกิดระบบการป้องกัน 2 ชั้นในการรักษาความปลอดภัยในการรับส่งข้อมูล อันจะทำให้เกิดการจัดเก็บข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ทั้งระบบอันเกิดมาจากบุคคล และเทคโนโลยี (Authentication)

3.มีการเตรียมการในการบริหารการจัดเก็บข้อมูลไว้อย่างเป็นระบบและรองรับข้อมูลจำนวนมากตลอดจนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว (Information dissemination)

4.มีการออกแบบรูปแบบและข้อจำกัดทางการสื่อสาร ในกรณีเร่งด่วน หรืออื่นๆ เพื่อให้มีการสื่อสารระหว่างกันได้ตลอดเวลา ทั้งนี้ก็เพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพนั่นเอง (Mobility)

นวัตกรรม (Innovation) คือกลยุทธ์หลักในการบริหารงานศูนย์

กล่าวคือทางศูนย์ต้องการเน้น “การทำสิ่งใหม่” ให้เกิดขึ้นอยู่เสมอ ซึ่งการพยายามควบคุมการวางแผนการทำงานในแต่ละหน่วยย่อยของโครงการให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ขึ้นมานั้นถือเป็นภาพรวมของกลยุทธ์ของศูนย์นั่นเอง

การวิเคราะห์และระบุเป้าหมายของ

ศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย (TPDC's Goals)

- T - Trendy
- P - Public Profit
- D - Driving Society
- C - Convenience for all

จากเป้าหมายข้างบนสามารถอธิบายทิศทางการวางแผนและการดำเนินกลยุทธ์ได้ดังต่อไปนี้

1.Trendy ทันสมัย นำกระแส

การดำเนินการขององค์กรจะต้องสอดคล้องกับเป้าหมายในการเป็นผู้นำ ไม่ใช่การเป็นผู้ตามอย่างที่เคยเป็นมาในวงการอื่นๆ จะเห็นได้ว่าการดำเนินการของศูนย์จะมีการกล่าวถึงกลยุทธ์เชิงรุก มิใช่เชิงตั้งรับดังนั้นการเป็นผู้นำย่อมรวมถึงการเป็นผู้นำกระแส ตลอดจนการนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาปรับใช้กับองค์กรอย่างเหมาะสมนั่นเอง

2.Public Profit เป็นผลประโยชน์สาธารณะ

เป้าหมายอีกข้อหนึ่งที่สำคัญมากก็คือผลประโยชน์จากการจัดตั้งศูนย์นั้นต้องตกสู่สาธารณะทั้งในรูปแบบขององค์ความรู้ที่จะกระจายสู่สังคมและก่อให้เกิดดุลยภาพขึ้น ตลอดจนการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ในสังคมของประเทศกำลังพัฒนาอย่างประเทศไทย ตลอดจนเปิดโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาคมโลกอีกด้วย

3. Driving Society การขับเคลื่อนสังคม

ในส่วนนี้นั้นเป้าหมายสามารถแยกย่อยได้หลายประการ แต่ภาพรวมนั้นก็ก็จะเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนสังคม โดยการเป็นสื่อในการสร้างการพัฒนาองค์ความรู้ของสังคม ซึ่งจะเกิดผลผลิตทางวัฒนธรรมต่อไปในระยะยาว อันจะเกิดประโยชน์อันยั่งยืนแก่สังคมไทย อันมีความเข้าใจอันดีต่อกฎหมายลิขสิทธิ์ งานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทต่างๆ ตลอดจนการเชื่อมโยงกับเป้าหมายอื่นๆ ที่วางไว้โดยองค์กรเป็นส่วนช่วยในการขับเคลื่อนไปยังเป้าหมาย

4.Convenience for all สะดวกแก่ทุกคน

เป้าหมายนี้ครอบคลุมถึงการให้ความสำคัญต่อประโยชน์สาธารณะโดยไม่เลือกกลุ่ม นอกจากประชาชนทั่วไปแล้ว ผู้มีความสามารถแตกต่าง(ผู้พิการ)นั้นก็ควรจะได้รับสิทธิในการเรียนรู้เช่นกัน จึงมีการออกแบบศูนย์และจัดเก็บเอกสารในรูปแบบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของประชาชนทุกกลุ่มอีกด้วย ตลอดจนสื่อที่เลือกมาใช้ก็เป็นสื่อที่สามารถเลือกใช้ได้ตามความสามารถและความสะดวกของแต่ละคน

ข้อนี้ครอบคลุมถึงการเลือกสถานที่ตั้ง การดูแลระบบภายในศูนย์ ตลอดจนการบริการต่างๆ ของศูนย์อีกด้วย ทั้งนี้การดำเนินการภายในของศูนย์ก็ย่อมจะต้องมีระบบที่สามารถเอื้อให้การทำงานเป็นไปอย่างสะดวกด้วยเช่นกัน

- การประมวล และสรุปกลยุทธ์ (Strategy Implementation)

จากเป้าหมายทั้งหมด และการวางแผนกลยุทธ์จะต้องสามารถตรวจสอบได้ โดยการวางแผนเป้าหมายนั้นได้ใช้หลักการ SMART มาใช้ นั่นคือ

- S = Sensible and Specific เป็นไปได้และชัดเจน
- M = Measurable สามารถวัดได้
- A = Attainable บรรลุผล และสามารถมอบหมายได้
- R = Reasonable มีเหตุมีผลอธิบายได้จริง
- T = Time Available เวลาที่เป็นไปได้

D – Do กระบวนการดำเนินการ (Doing or Operating Process)

- การดำเนินการตามกลยุทธ์

การดำเนินการตามกลยุทธ์นั้นถือเป็นการดำเนินการที่จำเป็นจะต้องใช้การทำงานที่มีระบบสามารถตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนเพราะหากเกิดข้อผิดพลาดจะสามารถนำมาเป็นบทเรียนเพื่อการแก้ไขในการทำงานได้ต่อไปในอนาคต และระหว่างการทำงานสามารถเพิ่มเติมและหาแนวทางใหม่ๆ ในการวางแผนงาน อันจะเพิ่มประสิทธิภาพ หรือความรวดเร็วให้กับชิ้นงานได้ถือว่าบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

C – Check กระบวนการตรวจสอบ และควบคุม (Checking and Controlling Process)

- การประเมินผลและการควบคุมกลยุทธ์ (Evaluation and Control)

การประเมินกลยุทธ์จะใช้วิธีการดังต่อไปนี้

1. การใช้กลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ
2. การประเมินผู้ใช้กลยุทธ์
3. การประเมินผลลัพธ์กลยุทธ์
4. การนำกลยุทธ์ไปใช้ให้เกิดผลสำเร็จ

โดยจะใช้การควบคุมไปด้วยในตัวเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงาน

การวิเคราะห์และระบุรูปแบบการดำเนินการ

เป็นรูปแบบขององค์การมหาชน (Autonomous Public Organization/Public Establishment) เน้น Public Profit หรือ กำไรตกสู่สาธารณะ แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องสามารถเลี้ยงตนเองได้ ด้วยระบบการทำงานที่มีการออกแบบกระบวนการให้มีประสิทธิภาพ คล่องตัว ยืดหยุ่น และมีการเชื่อมต่อการใช้ทรัพยากรของรัฐและเอกชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีขนาดเล็ก กะทัดรัด แต่มีเครือข่ายการเชื่อมโยงประสานงานที่ศูนย์สั่งการเดียว

ศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย มีการวางแผนและดำเนินกิจการสอดคล้องกับรูปแบบขององค์กรมหาชนถึง 3 ด้านดังนี้

1. การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการวิจัย การถ่ายทอด และพัฒนาวิทยาศาสตร์

และเทคโนโลยี หรือการฝึกอบรมและพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐ

2. การทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมหรือการพัฒนาและส่งเสริมการกีฬา

3. การให้หรืออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน การสังคมสงเคราะห์หรือดำเนินกิจการอัน

เป็นสาธารณประโยชน์อื่นใด

เหตุและผลของความร่วมมือระหว่าง 3 องค์กร อันเป็นผู้สนับสนุนหลัก

1. กระทรวงวัฒนธรรม

ด้วยโครงการพัฒนาศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยให้เป็นพื้นที่บริการวัฒนธรรมระดับนานาชาติและงานทางวัฒนธรรมที่กระทรวงวัฒนธรรมได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และมีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวัฒนธรรมโดยตรง จึงเล็งเห็นว่างานสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระทรวงโดยตรง เพราะนอกจากจะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ และสร้างชิ้นงานทางวัฒนธรรมใหม่ๆ แล้ว ยังเป็นการสร้างความคุ้นเคย และรู้จักรากเหง้าทางวัฒนธรรมของศิลปินรุ่นก่อนๆ อันสามารถสร้างองค์ความรู้ และพื้นฐานการเรียนรู้แก่เยาวชนและประชาชนทั่วไปได้เป็นอย่างดี ตลอดจนการจัดโครงการนี้ของกระทรวงวัฒนธรรม ต้องการเป็นผู้นำทางด้านวัฒนธรรมของโลก จึงเป็นโอกาสดีที่จะเปิดศูนย์นี้ควบคู่ไปด้วย จึงถือเป็นการตั้งรับ และรุก เชิงวัฒนธรรม อันน่าจับตามองของไทย อีกทั้งกระทรวงวัฒนธรรมยังมีสัมพันธ์กับองค์กรต่างๆ ที่สามารถนำมาปรับใช้กับกิจกรรมของศูนย์ ไม่ว่าจะเป็น สมาคมศิลปินแห่งชาติหรือนโยบายอันเกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ของงานทางวัฒนธรรม จึงถือว่ามีทิศทางใกล้เคียงกัน และสามารถร่วมทุนและใช้พื้นที่ร่วมกันได้ เพราะอยู่ในกลุ่มอาคารและงานอันมีบรรยากาศในการศึกษาเดียวกัน โดยถือเป็นเจ้าภาพหลักร่วมกับกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์

ซึ่งก่อนที่จะมีการจัดตั้งศูนย์อย่างเป็นทางการภายในโครงการพัฒนาศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยให้เป็นพื้นที่บริการวัฒนธรรมระดับนานาชาติ ผู้ศึกษามีความเห็นว่า อาจจะต้องมีการใช้สถานที่อื่นเป็นศูนย์ทดแทนไปก่อน โดยมีการศึกษาถึงสถานที่ที่เหมาะสมกับการจัดตั้งศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ในระยะเริ่มต้น คือไม่เกิน 3 ปีแรก ทั้งนี้แม้ว่าจะมีงบประมาณในการจัดตั้งโครงการพัฒนาศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยให้เป็นพื้นที่บริการวัฒนธรรมระดับนานาชาติ ของกระทรวงวัฒนธรรม แต่ก็ยังไม่มีควมคืบหน้ามากนัก ผู้ศึกษาจึงได้มีการศึกษาพื้นที่ที่เหมาะสมอื่นๆ เพื่อเป็นทางเลือกที่เหมาะสมกับการดำเนินการจริง ซึ่งจะกล่าวถึงในเรื่องของสถานที่ดังต่อไปนี้

2. กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์

งานสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรม หรือ Public Domain ถือเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรมโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนให้เกิดความตระหนักรู้ในเรื่องของทรัพย์สินทางปัญญา หรือพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ แต่ในอีกมุมมองหนึ่งอันเกี่ยวข้องกับลิขสิทธิ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมนั้น ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ยังขาดการบริหารจัดการ และกระจายองค์ความรู้เหล่านี้สู่สังคม ตลอดจนการจัดการงานลิขสิทธิ์ต่างๆ ทั้งในด้านการนำไปใช้ และงานลิขสิทธิ์กำพไร¹⁵ นั้น ยังไม่มีการดำเนินการที่มีระบบ ดังนั้นถือเป็นโอกาสดีที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาจะสามารถดำเนินการด้านลิขสิทธิ์ได้ครบวงจรเป็นที่แรกในโลก

กรมทรัพย์สินทางปัญญา จะเป็นองค์กรที่มีความเชี่ยวชาญ และเป็นผู้รู้เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา และกฎหมายอันจะสามารถนำมาวางแผนการได้มาซึ่งงานสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรม เอกสารอันมีผลทางกฎหมาย และการดำเนินการต่างๆ ซึ่งสามารถติดต่อให้กรมทรัพย์สินทางปัญญามาเปิดสาขา เป็น One Stop Service ได้อีกด้วย

3. สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (OKMD)

เป็นองค์กรมหาชนที่มีเป้าหมายในการบริหารและพัฒนาองค์ความรู้อยู่แล้ว โดยการดำเนินการของศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทยก็มีลักษณะค่อนข้างใกล้เคียงกับการดำเนินการของศูนย์ต่างๆ ของ OKMD ตลอดจนมีรูปแบบการบริหารงานที่ทันสมัย และสามารถเลี้ยงตนเองได้ โดยจะนำเอาข้อดีข้อเสียของการบริหารของ OKMD มาปรับใช้ และนำเอาความสามารถของการบริหารองค์ความรู้ของ OKMD มาบริหารศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของ TPDC Multimedia Library

ศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทยที่จะจัดตั้งขึ้น จะเน้นในส่วนของการบริหารและจัดการข้อมูลที่ได้มา ตลอดจนการจัดกิจกรรมต่างๆ อันจะเกิดขึ้นภายในศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

¹⁵ ลิขสิทธิ์กำพไร (Orphan Work) คือ งานอันมีลิขสิทธิ์ ที่ยาก หรือไม่สามารติดต่อกับเจ้าของหรือผู้ถือลิขสิทธิ์ได้

การวิเคราะห์เรื่องตำแหน่ง แห่ง และพื้นที่ตั้ง

จากการวิเคราะห์จะผู้ศึกษามีความเห็นว่าเป็นพื้นที่ภายในโครงการพัฒนาพื้นที่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยเพื่อเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมนานาชาติ ถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพมหานคร เหมาะสมที่สุด ซึ่งหากมีความเป็นไปได้จะมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

จัดตั้งบนพื้นที่ 2 ไร่ (3,200 ตารางเมตร) จาก 35 ไร่ของโครงการ

เหตุผลและที่มาของที่ตั้ง

หลังจากที่ได้ทำการวิจัย พบว่าสถานที่ที่สะดวกต่อการเดินทางถือเป็นเหตุผลสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อจำนวนผู้ใช้บริการ รวมไปถึงบรรยากาศของสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการศึกษอาทิ อาคารโดยรอบ และบริเวณที่มีองค์กรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในที่นี้เป็นบริเวณที่กำลังจะก่อสร้างเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมระดับนานาชาติ ซึ่งก็ถือว่าเป็นส่วนที่ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศในการศึกษาเมื่อเดินทางเข้ามายังศูนย์ ตลอดจนการจัดกิจกรรมต่างๆ อาทิ การจัดการแสดง หรือนิทรรศการที่จำเป็นจะต้องใช้พื้นที่ที่เอื้ออำนวยต่อการรองรับจำนวนผู้ชมจำนวนมาก ก็จำเป็นต้องใช้สถานที่ที่อยู่ในบริเวณเดียวกันจะถือเป็นสิ่งที่เหมาะสมที่สุดในการควบคุมงบประมาณให้ต่ำได้ ทั้งนี้ ผู้ศึกษามีความเห็นว่าการลงทุนด้วยงบประมาณที่พอเหมาะ และไม่มีการลงทุนซ้ำซ้อนก็จะช่วยประหยัดงบประมาณของรัฐบาลได้เป็นจำนวนมาก แต่ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรที่เอื้อต่อการดำเนินการในบริเวณใกล้เคียงกับศูนย์ ซึ่งในที่นี้ได้แก่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ก็ถือเป็นการลดต้นทุนในการก่อสร้างโรงละคร หรือสถานที่จัดการแสดงต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ตลอดจนไม่จำเป็นต้องแบกรับค่าใช้จ่ายเรื่องการดูแล ค่าเสื่อมราคา และค่าจ้างบุคลากรดูแลที่เป็นที่มาของรายจ่ายจำนวนมากต่อปีอีกด้วย

โดยโครงการพัฒนาพื้นที่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยเพื่อเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมนานาชาติ ถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพมหานคร ถือเป็นพื้นที่ใจกลางกรุงเทพมหานคร เป็นแหล่งชุมชนที่มีการเดินทางสะดวกและเหมาะสมกับการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนทั่วไปโดยสามารถเดินทางได้โดยง่ายด้วยระบบขนส่งมวลชน อาทิ รถไฟฟ้าใต้ดิน สถานีศูนย์วัฒนธรรมแห่งชาติ รถโดยสารประจำทางหลายสาย อีกทั้งยังไม่ไกลจากท่าเรือเพชรบุรี ซึ่งสามารถโดยสารรถไฟฟ้าใต้ดินจากสถานีเพชรบุรีต่อมายังสถานีศูนย์วัฒนธรรมได้โดยง่าย ตลอดจนการเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัวก็มีสถานที่จอดรถของรถไฟฟ้าใต้ดิน ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย และที่จอดรถภายในโครงการรองรับจำนวนผู้มาใช้บริการได้อย่างพอเพียง

ทั้งนี้ยังใกล้แหล่งบันเทิงและห้างสรรพสินค้าจำนวนมาก อาทิ ศูนย์การค้า

เอสพลานาด อันเป็นแหล่งที่รวบรวมความบันเทิงอันหลากหลาย เช่น โรงละครริชดาลัย โรงภาพยนตร์ ลานสเก็ตน้ำแข็ง ตลอดจนร้านอาหารจำนวนมาก ห้างสรรพสินค้าโรบินสัน สยามจั๊สโก้ และคาร์ฟูล ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการอื่นๆ ของผู้ใช้บริการที่ต้องการทำกิจกรรมอื่นๆ ก่อนและหลังการใช้บริการศูนย์ได้อีกด้วย

จากการศึกษาขององค์กรที่มีส่วนคล้ายคลึงกันในเชิงโครงสร้างอันเป็นกรณีศึกษา อย่าง ศูนย์สร้างสรรค์การออกแบบ หรือ TCDC พบว่า ตำแหน่งที่ตั้งแม้ว่าจะสะดวกต่อการเดินทางแต่ก็มีข้อจำกัดของผู้เข้าใช้บริการ ซึ่งไม่ตอบสนองประชาชนทุกกลุ่ม ทั้งนี้ศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย มีกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญอันได้แก่ประชาชนทั่วไป จึงต้องการเปิดศูนย์นี้ในสถานที่ที่สามารถเข้าถึงง่าย และหากมีความเป็นไปได้จะไม่เลือกพื้นที่ที่เป็นศูนย์การค้าที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มคนชั้นกลางไปถึงระดับสูง เพราะจะทำให้การเข้าใช้บริการไม่ครอบคลุมถึงประชาชนทุกกลุ่ม อีกทั้งเวลาการเปิดให้บริการก็ไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่จะเปิดได้ตามเวลาที่ศูนย์วางแผนไว้ กล่าวคือ ต้องการขยายการเปิด ปิดให้มากกว่าเวลาที่ห้างสรรพสินค้าเปิดให้บริการเพื่อการขยายโอกาสทางการศึกษาให้มากขึ้น ทั้งนี้ได้รับแรงบันดาลใจจากการศึกษาขององค์กรอย่างห้องสมุดมารวย ที่มีเวลาการเปิด ปิดสอดคล้องกับวิถีชีวิตคนกรุงเทพมหานคร และเอื้อต่อการศึกษาให้กับผู้ใช้บริการมากขึ้น ตลอดจนผู้ศึกษาต้องการจะลดต้นทุนจากการเช่าพื้นที่ของการเช่าห้างสรรพสินค้าที่เกือบสูงถึง 50 ล้านบาทของ ศูนย์สร้างสรรค์การออกแบบ หรือ TCDC มาใช้บริหารและปรับปรุงด้านอื่นๆ แทนภาระค่าเช่าที่บนห้างสรรพสินค้าอีกด้วย ทั้งนี้ยังสามารถเปิดบริการนิทรรศการนอกสถานที่ และสว่นพักผ่อนหย่อนใจภายนอกได้อีกด้วย ซึ่งแตกต่างจากภายในอาคารที่จำกัดในเรื่องของสถานที่ บริเวณ และการขนย้าย

ทั้งนี้ผู้ศึกษาคาดหวังว่าจะได้รับการตอบรับอันดีจากกระทรวงวัฒนธรรมในการขอรับส่วนแบ่งในพื้นที่เพื่อก่อตั้งศูนย์สาธารณสมบัติแห่งประเทศไทยในบริเวณโครงการพัฒนาพื้นที่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยเพื่อเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรม แต่เนื่องด้วยโครงการนี้ยังไม่มีความคืบหน้ามากนัก แม้ว่าจะมีการวางแผนไปบางส่วนแล้ว ทางผู้ศึกษาจึงขอเสนอทางเลือกอื่นๆ เพื่อที่จะสามารถดำเนินการจัดตั้งศูนย์นี้ได้โดยเร็วอีกทางหนึ่ง คือ

จามจุรีสแควร์ บริเวณสถานีรถไฟฟ้าใต้ดินสามย่าน

บนพื้นที่ประมาณ 1,000 ตารางเมตร

เหตุผลและที่มาของที่ตั้ง

หลังจากมติเร่งด่วน วันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ.2550 ที่คณะกรรมการบริหารสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (สปร.) อันมีการเร่งการยุบรวมศูนย์สร้างสรรค์การออกแบบ หรือ TCDC เข้ากับสถาบันการเรียนรู้แห่งชาติ (สพร.) โดยมีประเด็นสำคัญคือ การใช้งบประมาณอย่างไม่ประหยัดและคุ้มค่า โดยมีค่าใช้จ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเงินเดือนของผู้บริหารสูงมาก คือ เดือนละ 3 แสนบาท ตลอดจนค่าเช่าพื้นที่สูงมาก ตกประมาณปีละเกือบ 50 ล้านบาท ซึ่งประกอบกับการบริหารงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุผลข้างต้นทำให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติตั้งงบประมาณของศูนย์สร้างสรรค์การออกแบบ หรือ TCDC ลงและมีการเสนอให้ย้ายสถานที่ตั้งโดยเร่งด่วน ทั้งนี้จามจุรีสแควร์ ภายใต้การจัดการของสำนักงานจัดการทรัพย์สิน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นสถานที่ที่สามารถแก้ปัญหาการใช้งบประมาณบานปลายได้เป็นอย่างดี โดยทางผู้ศึกษาคาดว่าจะขออัตราค่าเช่าสถานที่ในลักษณะเดียวกันกับข้อเสนอของการย้ายศูนย์สร้างสรรค์การออกแบบ หรือ TCDC มาอยู่ที่นี้ คือ ค่าเช่าส่วนกลางในอัตรา 250 บาทต่อตารางเมตร ต่อเดือน ใน 3 ปีแรก (โดยปกติมีอัตราค่าเช่า 650 บาทต่อตารางเมตร) โดยไม่เก็บค่าเช่าและปีต่อไปก็จะเก็บค่าเช่าในอัตราราชการ ดังนั้น หากศูนย์สาธารณะสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ใช้จามจุรีสแควร์ เป็นที่ตั้ง ก็จะมีค่าใช้จ่ายเพียงปีละ 3 ล้านบาท ต่อพื้นที่ 1,000 ตารางเมตร ซึ่งถือเป็นภาระค่าใช้จ่ายที่ต่ำกว่าการใช้พื้นที่เอกชนรายอื่นๆ

สถานที่ตั้งของจามจุรีสแควร์ ถือเป็นใจกลางเมืองเช่นเดียวกันกับโครงการพัฒนาพื้นที่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยเพื่อเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมนานาชาติ บนถนนรัชดาภิเษก โดยมีการเดินทางที่สะดวกเช่นกัน อาทิ รถไฟฟ้าใต้ดิน สถานีสามย่าน และรถโดยสารประจำทางหลายสาย รวมไปถึงใกล้กับแหล่งธุรกิจอย่างถนนสีลม และย่านสยามสแควร์ที่มีกลุ่มเยาวชนจำนวนมาก ศูนย์ศิลปะกรุงเทพมหานครที่กำลังจะเปิดให้บริการ และติดกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อันจะเอื้อต่อการใช้บริการของนักศึกษา ทั้งนี้ผู้ศึกษาเห็นว่าอาจมีความแตกต่างในเรื่องเวลาการเปิด ปิดของศูนย์เพราะมีลักษณะเป็นศูนย์การค้าแต่ทั้งนี้ เชื่อว่าสามารถต่อรองได้ง่ายกว่า เพราะเป็นการบริหารของมหาวิทยาลัยของรัฐ ถึงแม้ว่าความใกล้ของศูนย์จะเอื้อต่อการใช้บริการของนักศึกษาสถาบันใดสถาบันหนึ่ง แต่ก็ยังมีบรรยากาศทางการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปและนักเรียน นักศึกษาสถาบันอื่นๆ สามารถใช้บริการได้อย่างกว้างขวาง และไม่

น่าจะมีปัญหาในเรื่องของสถาบัน ตลอดจนจะให้บริการได้แต่พื้นที่ภายในอาคาร ไม่มีบริเวณให้พักผ่อนภายนอกอาคาร และการจัดกิจกรรมก็จะยากกว่าการจัดในบริเวณที่มีการเอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมอย่างบริเวณศูนย์วัฒนธรรม อย่างไรก็ตามจากขอบเขตของการเป็นศูนย์ข้อมูลทางสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรม ถือว่าเป็นอีกสถานที่หนึ่งที่น่าสนใจและเพียงพอต่อการบริหารจัดการของศูนย์ในเบื้องต้น ถึงแม้ว่าการจัดกิจกรรมพิเศษ อาทิ การจัดการแสดง และนิทรรศการที่จำเป็นจะต้องใช้สถานที่ที่มีบริเวณกว้าง จะไม่สามารถทำได้อย่างสะดวกเท่าที่ควร แต่ก็สามารถจัดได้ และไม่มีปัญหามากนัก กล่าวคือ ผู้ศึกษาคิดว่าก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่เอื้อให้การจัดตั้งศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทยสามารถดำเนินการและประสบความสำเร็จได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ซึ่งหากการดำเนินการได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี ก็อาจจะมีการต่อสัญญาต่อไป โดยเพิ่มการให้บริการอีกศูนย์หนึ่งในโครงการพัฒนาพื้นที่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยเพื่อเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมนานาชาติ ก็มีความเป็นไปได้ เพราะอัตราค่าเช่าที่นั่นสมเหตุสมผลและอยู่ในงบประมาณที่สมควรแก่การจ่ายในทำเลใจกลางเมืองแบบนี้

การลงทุนเบื้องต้น

50 ล้านบาท

โดยการลงทุนจำนวนนี้จะเป็นการลงทุนโดยงบประมาณของรัฐบาลเป็นเบื้องต้น ทั้งนี้จะเป็นค่าใช้จ่ายในการลงทุนในเรื่องของการปรับปรุงภูมิทัศน์ สถานที่ ให้เอื้อต่อการให้บริการระบบฐานข้อมูล และสื่อมัลติมีเดียที่จำเป็นต่อการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ ค่าเช่าสถานที่ ค่าใช้จ่ายในส่วนของสาธารณูปโภค และค่าใช้จ่ายของการบริหารงานทรัพยากรบุคคลในเบื้องต้น

ทั้งนี้งบประมาณ 50 ล้านบาท จะเป็นการลงทุนเบื้องต้นโดย ณ ที่นี้ ผู้ศึกษาจะเลือกการดำเนินการ โดยใช้จามจุรีสแควร์เป็นที่ตั้ง เพราะเป็นการใช้งบประมาณที่น้อยกว่าการก่อสร้างในโครงการพัฒนาพื้นที่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยเพื่อเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมนานาชาติ ซึ่งจำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการก่อสร้างอาคาร กล่าวคือ จะใช้งบประมาณในการปรับปรุงศูนย์ โดยการตกแต่งภายในมากกว่าการก่อสร้างอาคารใหม่ขึ้นมา และเสียอัตราเช่าในราคาถูก ซึ่งถือว่าคุ้มค่าในการลงทุนเบื้องต้นของการเริ่มต้นจัดตั้งศูนย์ ซึ่งงบประมาณสนับสนุนของทางรัฐบาลจะมีแนวโน้มลดลง เนื่องด้วยการวางแผนการบริหารของศูนย์จะพยายามจัดกิจกรรมและจัดหารายได้เพื่อความอยู่รอดของศูนย์ โดยจะพยายามประหยัดงบประมาณแผ่นดินให้มากที่สุด แต่ก็จะต้องใช้งบประมาณที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วยเช่นเดียวกัน

การวิเคราะห์การแบ่งส่วนการบริหารและกำหนดกลยุทธ์

ศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูล อันเป็นเหตุผลสำคัญในการจัดตั้งศูนย์สาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทยขึ้นจะสามารถแบ่งส่วนในการทำงานได้อย่างชัดเจนเป็น 2 ส่วนสำคัญอันได้แก่ การบริหารจัดการงานสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมและการบริหารงานอันมีลิขสิทธิ์ ซึ่งจากการออกแบบโครงสร้างองค์กรนั้นนั้นค่อนข้างที่จะชัดเจนในส่วนของเนื้อหาที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อเป็นการควบคุมทิศทางการดำเนินการขององค์กรเพื่อไปสู่เป้าหมายเดียวกันจึงจำเป็นต้องมีการบริหารงานส่วนกลางขึ้น เพื่อกำหนดทิศทางหรือนโยบายหลักให้กับส่วนต่างๆ ขององค์กรให้มีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน รวมไปถึงเป็นส่วนประสานงานที่สำคัญในแต่ละฝ่าย

ทั้งนี้ได้นำรูปแบบขององค์กรแบบครอบครัวนวัตกรรม (Innovative Family Organization) มาใช้ให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงานโดยจะมีความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการเพื่อช่วยในการประสานความสามัคคีในองค์กรและก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น ตลอดจนสามารถแนะนำ และร่วมมือกันแก้ปัญหาอันสามารถเกิดขึ้นได้ในองค์กรได้ดีกว่าการแบ่งงานตามหน้าที่อย่างชัดเจนโดยไร้ความสัมพันธ์อันดีอย่างไม่เป็นทางการในองค์กร ซึ่งผู้ศึกษามีความเห็นว่า การแข่งขันกันในองค์กรหากมีมากเกินไปก็ย่อมจะก่อให้เกิดความบาดหมางและไม่ส่งผลดีต่อความเข้มแข็งขององค์กร แต่ก็เชื่อว่า จะไม่มีการแบ่งหน้าที่และส่วนในการบริหารงาน ทั้งนี้ทุกหน่วยขององค์กรต่างก็มีหน้าที่รับผิดชอบ และเป็นเสาหลักที่สำคัญในการดำรงองค์กรที่เปรียบเสมือนบ้านของพนักงานทุกคน

โดยจะมีการบริหารแบ่งออกเป็นส่วนต่างๆ หลักๆ 3 ส่วนดังนี้คือ

1. ส่วนการบริหารงานส่วนกลาง (TPDC Head Office)
2. ส่วนการบริหารและจัดการงานสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรม (TPDC Multimedia Library)
 - งานวัฒนธรรมท้องถิ่นและงานสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย
 - งานสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมทั่วไป
3. ส่วนการบริหารและจัดการงานอันมีลิขสิทธิ์ (Copyright Clearing Center; CCC) และส่วนการบริหารและจัดการงานลิขสิทธิ์กำพร้า (Orphan Works Center; OWC)

อันจะมีรายละเอียดของหน้าที่ในการบริหารงานแต่ละส่วนดังต่อไปนี้

1. ส่วนการบริหารงานส่วนกลาง (TPDC Head Office)

การบริหารงานส่วนกลางของศูนย์สารสนเทศสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทยจะเปรียบเสมือนหัวหน้าครอบครัวยุใหญ่ ตามรูปแบบการบริหารองค์กรแบบครอบครัวนวัตกรรม อันจะเป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดทิศทางขององค์กร และอีกส่วนหนึ่งก็เป็นผู้รับฟังปัญหาและสถานการณ์ภายในองค์กรที่จะนำมาประมวลเพื่อแก้ปัญหาและกำหนดนโยบายเพื่อไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์หลักของส่วนการบริหารงานส่วนกลาง (TPDC Head Office)

1. เพื่ออำนวยความสะดวกการดำเนินการขององค์กรให้ดำเนินได้อย่างราบรื่น
2. กำหนดนโยบาย รับผิดชอบและตัดสินใจในการดำเนินการต่างๆ อันเกี่ยวข้องกับหน่วยการอื่นๆ ตลอดจนภาครัฐบาล
3. ประสานงานระหว่างองค์กรกับภาครัฐ และหน่วยงานอื่นๆ อันเกี่ยวข้องกับการดำเนินการ

2. ส่วนการบริหารและจัดการงานสารสนเทศสมบัติทางวัฒนธรรม (TPDC Multimedia Library)

งานสารสนเทศสมบัติทางวัฒนธรรมทั้ง 9 ประเภท นั้น มีรูปแบบการนำเสนอ และการรับสารที่หลากหลาย จึงจำเป็นต้องมีการนำมัลติมีเดียมาใช้ตามความเหมาะสมกับงานชิ้นนั้นๆ อีกทั้งยังรองรับการให้บริการของผู้ใช้บริการที่มีลักษณะนิสัย หรือความคุ้นชินของการรับสื่อแบบต่างๆ ที่แตกต่างกัน ตลอดจนการพัฒนาทางเทคโนโลยีก็ทำให้การรับสื่อของผู้ใช้บริการเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งการวางแผนการทำงานในส่วนนี้จึงมีในส่วนของพัฒนาเป็นห้องสมุดมัลติมีเดียที่สมบูรณ์แบบที่สุดในไทย ตลอดจนพัฒนาไปสู่ระดับนานาชาติในที่สุดอีกด้วย

วัตถุประสงค์หลักของส่วนการบริหารและจัดการงานสารสนเทศสมบัติทางวัฒนธรรม (TPDC Multimedia Library)

1. เพื่อกระจายองค์ความรู้ของงานสารสนเทศสมบัติทางวัฒนธรรมสู่ประชาชนทั่วไปให้มากที่สุด
2. เพื่อเป็นศูนย์รวมงานสารสนเทศสมบัติทางวัฒนธรรมที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย
เนื่องด้วยวัตถุประสงค์หลักของส่วนการบริหารและจัดการส่วนนี้คือความต้องการที่จะกระจายองค์ความรู้จากงานสารสนเทศสมบัติทางวัฒนธรรมสู่ประชาชนทั่วไปให้มากที่สุด การวางแผนนโยบายและแผนงานของการดำเนินการส่วนนี้จึงไม่ใช่ส่วนการบริหารและจัดการอันแสวงหาผลกำไร
3. ส่วนการบริหารและจัดการงานอันมีลิขสิทธิ์ (Copyright Clearing Center; CCC) และส่วนการบริหารและจัดการงานลิขสิทธิ์กำพัว (Orphan Works Center; OWC)

วัตถุประสงค์หลักของส่วนการบริหารและจัดการงานอันมีลิขสิทธิ์ (Copyright Clearing Center; CCC)

1. เพื่อเป็นผู้ค้นหาข้อมูล แหล่งที่มา และเจ้าของงานลิขสิทธิ์ ขึ้นนั้นๆที่มีผู้ต้องการนำไปใช้
2. เพื่อเป็นหน่วยงานรองรับในเรื่องของการจัดการผลประโยชน์ อันจะตกแก่ผู้สร้างงานขึ้นนั้นๆ อันมีผู้ต้องการนำไปใช้
3. เพื่อปกป้องผู้แสดงเจตน์จำนงค์แก่ผู้ต้องการนำงานลิขสิทธิ์ไปใช้อย่างถูกต้องแต่ไม่สามารถติดต่อเจ้าของงานได้ให้พ้นจากการถูกฟ้องร้อง
4. เพื่อเป็นองค์กรกลางเพื่อเผยแพร่ และ รวบรวมงานอันมีลิขสิทธิ์ที่จดทะเบียนแล้ว และยังไม่หมดอายุการคุ้มครอง ผู้ที่ต้องการนำงานไปใช้ โดยจะเป็นองค์กรที่จัดการผลประโยชน์ อันมาจากงานลิขสิทธิ์เหล่านั้น ตลอดจนให้ความเป็นธรรมทั้งแก่ผู้สร้างงานและผู้ต้องการนำไปใช้ อย่างโปร่งใส และลดปัญหาของการใช้งานลิขสิทธิ์

(ในส่วนนี้ไม่มีปัญหาในการเผยแพร่งาน เพราะมีกฎหมายลิขสิทธิ์รองรับอยู่แล้ว ในกรณีที่ผู้เห็นงานจากการเผยแพร่จากส่วนนี้ไปใช้โดยไม่ได้รับการอนุญาต)

วัตถุประสงค์ของส่วนการบริหารและจัดการงานลิขสิทธิ์กำพร้า (Orphan Works Center; OWC)

1. เพื่อเป็นผู้ค้นหาข้อมูล แหล่งที่มา และเจ้าของงานลิขสิทธิ์ ขึ้นนั้นๆที่มีผู้ต้องการนำไปใช้ ไม่สามารถหาเจ้าของได้ หรือหาได้ยาก (โดยงานในส่วนนี้ จะเป็นงานที่เมื่อค้นหาจากระบบแล้ว ไม่พบอยู่ในฐานข้อมูลของ CCC จะถูกตีเป็นงานอันอยู่ในส่วนของ OWC การดำเนินการเอกสารก็ต้องมาทำที่ OWC)
2. เพื่อเป็นหน่วยงานรองรับในเรื่องของการจัดการผลประโยชน์ อันจะตกแก่ผู้สร้างงานขึ้นนั้นๆ อันมีผู้ต้องการนำไปใช้
3. เพื่อปกป้องผู้แสดงเจตน์จำนงค์แก่ผู้ต้องการนำงานลิขสิทธิ์ไปใช้อย่างถูกต้องแต่ไม่สามารถติดต่อเจ้าของงานได้ให้พ้นจากการถูกฟ้องร้อง
4. เพื่อเป็นองค์กรกลางเพื่อเผยแพร่ และ รวบรวมงานอันมีลิขสิทธิ์ที่จดทะเบียนแล้ว และยังไม่หมดอายุการคุ้มครอง ผู้ที่ต้องการนำงานไปใช้ โดยจะเป็นองค์กรที่จัดการผลประโยชน์ อันมาจากงานลิขสิทธิ์เหล่านั้น ตลอดจนให้ความเป็นธรรมทั้งแก่ผู้สร้างงานและผู้ต้องการนำไปใช้ อย่างโปร่งใส และลดปัญหาของการใช้งานลิขสิทธิ์
5. เพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติในการนำสาธารณสมบัติทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทยไปใช้ในเชิงพาณิชย์

จากการวิเคราะห์มิติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ ตลอดจนการนำองค์ความรู้ที่ได้รับมาผสมผสานและปรับใช้กับการวางแผนการดำเนินการของศูนย์สาธิตธรรมาภิบาลทางวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้รับและค้นคว้าเท่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งการศึกษาต่อเนื่องย่อมมีข้อมูลใหม่ๆ และสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อการจัดตั้งศูนย์อีกเป็นจำนวนมาก โดยสามารถนำแนวทางในการวิเคราะห์และกำหนดแผนกลยุทธ์ และวิเคราะห์แผนในเบื้องต้นเพื่อที่จะนำเอาไปดำเนินการจริงต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล